

UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM

z dnia 2026 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278), Rada Miejska w Nowym Dworze Gdańskim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowego Dworu Gdańskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Wojciech Krawczyk

NOWY DWÓR GDAŃSKI

nowa przestrzeń życia

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY NOWY DWÓR GDAŃSKI NA LATA 2024-2033

OPRACOWANIE:

Urząd Miejski w Nowym Dworze Gdańskim

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

Skład zespołu:

mgr Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,

mgr Tomasz Michałowicz – koordynator projektu,

mgr inż. Iwona Nowacka,

inż. Waldemar Gaczyński.

Szczególne podziękowania kierujemy dla wszystkich osób – mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, którzy przyczynili się do powstania niniejszego dokumentu.

SPIS TREŚCI

OPRACOWANIE:	2
1. WPROWADZENIE	5
2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	7
3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	15
3.1. Wprowadzenie	15
3.2. Struktura przestrzenno-funkcjonalna	15
3.3. Przyczyny degradacji obszaru	21
3.3.1. Sfera społeczna	21
3.3.2. Sfera gospodarcza	31
3.3.3. Sfera środowiskowa	35
3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	41
3.3.5. Sfera techniczna	45
3.4. Lokalne potencjały obszaru	52
3.5. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych – synteza diagnozy	55
4. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	57
5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ	59
6. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM	61
7. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	67
7.1. Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	69
7.2. Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	88
8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	91
8.1. Kompleksowość programu	91
8.2. Koncentracja programu	91
8.3. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	91
8.3.1. Komplementarność przestrzenna	92
8.3.2. Komplementarność problemowa	93
8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	95
8.3.4. Komplementarność międzyokresowa	96

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania	97
9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	99
10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	102
10.1. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	102
10.2. Koszty zarządzania.....	103
10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu	104
11. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI.....	105
12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	108
12.1. Monitoring programu.....	108
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych.....	108
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu.....	109
13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	110
14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI	111
15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	112
16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	113
16.1. Wskazanie zakresu zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.....	113
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	113
SPIS TABEL	115
SPIS RYCIN	116
ZAŁĄCZNIKI	117
Załącznik nr 1.1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	117
Załącznik nr 1.2: Tabela ewaluacyjna	119
Załącznik nr 1.3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	120
Załącznik nr 1.4: Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027 obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR	121

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym; i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym. Z tego względu, nadawanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą stanowić jedynie narzędzie, a nie cel rewitalizacji. Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyć rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w gminie nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 485 ze zm.). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą nr 469/LXVIII/2023 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański. Jednocześnie niniejszy Program pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Działania określane niegdyś rewitalizacją były w Gminie Nowy Dwór Gdański prowadzone co najmniej od 2003 roku, kiedy to poszczególne sołectwa opracowywały i wdrażały Plany Odnowy Rozwoju Miejscowości, które w kolejnych latach były w razie potrzeb aktualizowane. Do roku 2016 działania rewitalizacyjne w Gminie Nowy Dwór Gdański nie były prowadzone w sposób kompleksowy i spójny. Często dotyczyły one różnych części Gminy, co nie pozwalało na skoncentrowanie się na obszarze, który wymagał największego wsparcia, a także rozwiązywały problemy tylko w jednej płaszczyźnie skupiając się na „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, dlatego nie można ich uznać za rewitalizację w obecnym, pełnym tego słowa znaczeniu. Natomiast sformalizowanym okresem, kiedy Gmina prowadziła rewitalizację były lata 2017-2023, kiedy to na terenie wyznaczonego w centrum Nowego Dworu Gdańskiego obszaru rewitalizacji, wdrażany był Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2017-2023.

Zmieniający się sposób rozumienia procesów rewitalizacji oraz doświadczenia polskich samorządów w tym zakresie, przyczyniły się do widocznej zmiany podejścia w metodyce wyprowadzania ze stanu

kryzysowego obszarów zdegradowanych. Coraz częściej działania rewitalizacyjne wykazują wieloaspektowy i zintegrowany charakter. Wzmocnienie roli interesariuszy rewitalizacji z jednoczesnym zwiększeniem partycypacji społecznej sprawiło, że Gminny Program Rewitalizacji stał się kluczową pozycją w systemie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033, opracowany w oparciu o Ustawę o rewitalizacji, stanowi dla Gminy zaawansowane narzędzie, które w sposób ciągły, uporządkowany i spójny, nie tylko wyprowadzi ze stanu kryzysowego obszar zdegradowany, ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na tym obszarze oraz zapobieganie realizacji zagrożeń.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 28); inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy; organy władzy publicznej; inne niż wymienione wyżej podmioty, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Gmina Nowy Dwór Gdański to gmina miejsko-wiejska, położona w południowo-wschodniej części powiatu nowodworskiego, we wschodniej części województwa pomorskiego, przy granicy z województwem warmińsko-mazurskim. Gmina od północy graniczy z Gminą Sztutowo oraz Gminą Stegna (powiat nowodworski), od zachodu z Gminą Ostaszewo (powiat nowodworski), od południa z Gminą Nowy Staw (powiat malborski), od południowego wschodu z Gminą Gronowo Elbląskie (powiat elbląski, województwo warmińsko-mazurskie), od wschodu z Gminą Elbląg (powiat elbląski, województwo warmińsko-mazurskie), a od północnego-wschodu na niewielkiej długości graniczy z Gminą Tolkmicko (powiat elbląski, województwo warmińsko-mazurskie). Powierzchnia Gminy wynosi 213,2 km², co stanowi 31,7% powierzchni powiatu nowodworskiego (miasto zajmuje 507 ha, a tereny wiejskie 20 813 ha). Populacja Gminy liczy 16 607 mieszkańców (stan na koniec 2021 r. wg danych Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim), a jej udział w strukturze ludności powiatu wynosi 50%. Gęstość ludności kształtuje się na poziomie 80,1 os./km².

Największą miejscowością w Gminie i siedzibą władz samorządowych jest Miasto Nowy Dwór Gdański. Liczy ono 8 915 mieszkańców (stan na 31.12.2021 r. wg. danych Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim), co odpowiada 53,7% populacji Gminy. Na wiejski obszar Gminy składa się 37 wsi podzielonych na 25 jednostek pomocniczych jakimi są sołectwa: Gozdawa, Gozdawa-Osada, Jazowa, Kępiny Małe, Wężowiec, Kępki, Kmiecín, Lubieszewo, Marynowy, Marzęcino, Myszewko, Orliniec, Orłowo, Powalina, Rakowiska, Rakowo, Rychnowo Żuławskie, Różewo, Solnica, Starocin, Stawiec, Stobna, Tuja, Wierciny i Żelichowo.

Największy udział w strukturze użytkowania gruntów na terenie Gminy zajmują użytki rolne (89,9% powierzchni Gminy), w tym grunty orne, które stanowią 59,9% powierzchni Gminy. Grunty zabudowane i zurbanizowane odpowiadają za 5,3% powierzchni, z kolei lasy oraz grunty leśne odpowiadają jedynie za 0,5% powierzchni całej Gminy. Zgodnie z Klasyfikacją funkcjonalną gmin Polski (2016 r.) Gmina Nowy Dwór Gdański została określona jako gmina z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, działania rewitalizacyjne mogą być prowadzone w obrębie wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Podstawę prawną w tym zakresie stanowi uchwała nr 469/LXVIII/2023 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

Zgodnie z metodyką prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, etap pierwszy dotyczył podziału Gminy Nowy Dwór Gdański na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Takie działanie umożliwiło zebranie i przetworzenie, a w kolejnym kroku zagregowanie danych opisujących sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Wyznaczone w procesie delimitacji jednostki analityczne odzwierciedlają specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru.

Dokonując podziału obszaru wiejskiego Gminy Nowy Dwór Gdański na jednostki analityczne zdecydowano wykorzystać istniejący podział na sołectwa. Analizując dane odnośnie liczby mieszkańców Miasta Nowy Dwór Gdański, zauważono, że zamieszkuje je 8 915 osób, co odpowiada 53,7% ogółu mieszkańców Gminy. Zgodnie z ustawą, ze względu na przekroczenie progu 30% populacji, taka jednostka nie mogłaby stanowić obszaru rewitalizacji. W związku z tym zdecydowano się podzielić miasto na cztery mniejsze jednostki, tym samym spełniając kryterium ustawowe. Granice

nowych jednostek na terenie Miasta oparto m.in. o jeden z głównych ciągów komunikacyjnych jakim jest ul. Warszawska, o tory kolejowe oraz naturalną granicę jaką jest rzeka Tuga. Granice jednostek wydzielono wzdłuż granic działek ewidencyjnych. Dzięki temu wytyczono obszar centralny miasta oraz jego obrzeża. W ten sposób powstały jednostki: „Nowy Dwór Gdański - Zachód”, „Nowy Dwór Gdański – Centrum”, „Nowy Dwór Gdański – Wschód” oraz „Nowy Dwór Gdański – Południe”. Ostatecznie na terenie Gminy zostało wyodrębnione 29 jednostek analitycznych.

Dane wyjściowe, które przyporządkowano dla ulic położonych na obszarze kilku jednostek analitycznych, zostały zebrane na podstawie konkretnych adresów znajdujących się w danej jednostce analitycznej. Wykaz ulic, adresów oraz miejscowości zaliczonych do poszczególnych jednostek na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański przedstawia tabela poniżej.

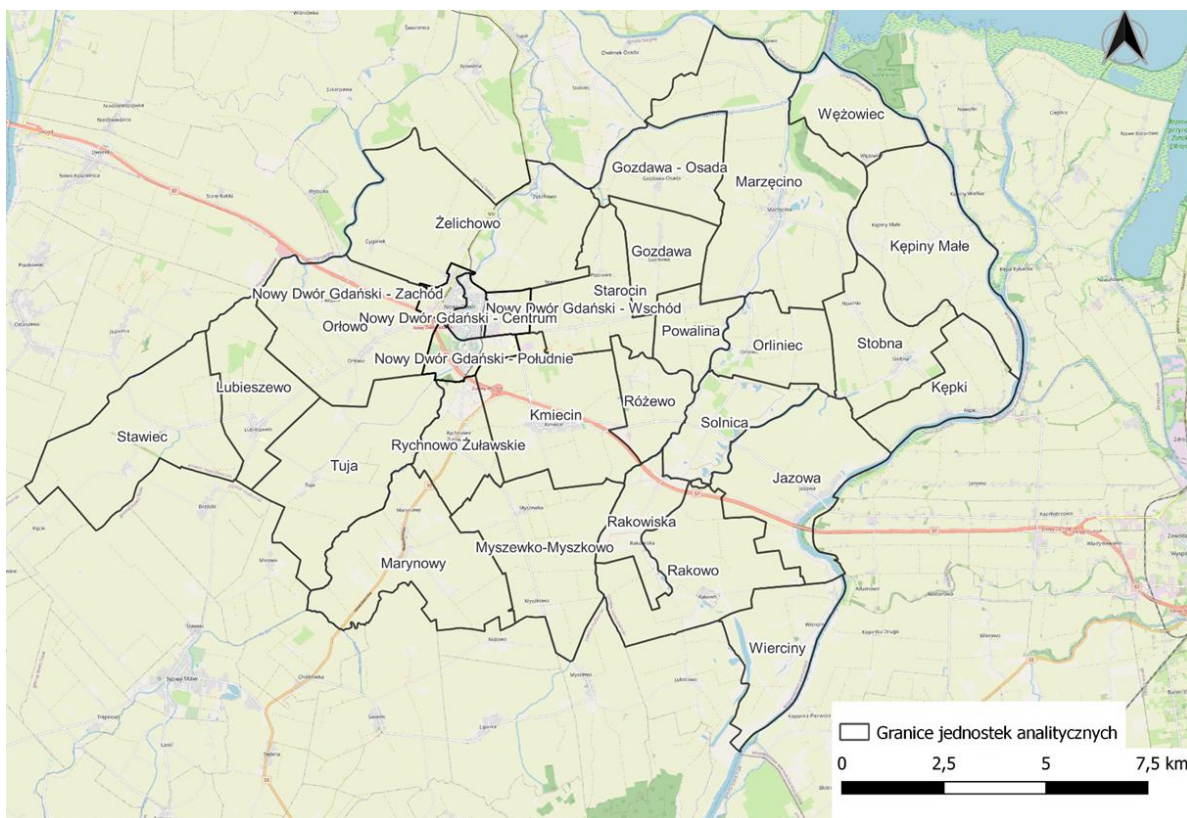
Tabela 1 Jednostki analityczne miejscowości Nowy Dwór Gdański

Lp.	Jednostka analityczna	Wykaz ulic /adresów /miejscowości
1	Nowy Dwór Gdański - Zachód	ul. Morska nr: 3, 21, 24-35, 37, 39-41, 43, 45, 47, 49, 51, 55, 57, 59, 59A, 59B, 61-63, 65, 68-77, 79, 84- 89, 90, 91, 91A, 92, 93, 93A, 95, 95A, 97, 97A, ul. Portowa, ul. Rzeczna, ul. Wiejska, ul. Wrzosowa, ul. Kanałowa, ul. Jantarowa, ul. Nowa, ul. Łąkowa nr: 1, 4-8, 10, ul. Brzask, ul. Gdańska, ul. Jaśminowa, ul. Rynek, ul. Sadowa, ul. Warszawska nr 1, os. Kard. Stefana Wyszyńskiego nr: 3-10, ul. Długa nr: 1-3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, ul. Jasna, ul. Kwiatowa, ul. Podmiejska nr: 1, 3A, 5, 5A, 7, 8, 9, 11, 13, 15, 15A, 17, 17A, 17B, 17C, 19, 21, ul. Słoneczna, ul. Wesoła, ul. Bursztynowa, ul. Szkolna, ul. Akacjowa nr 1
2	Nowy Dwór Gdański - Centrum	ul. Bałtycka nr: 2, 3, 3A, 5-27, 29, 29A, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53, ul. Zygmunta Krasińskiego nr: 1, 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 33, 35, 61, 67, 69, 73, ul. Stanisława Lema, ul. Morska nr: 2, 4, 4A, 80, ul. Uroczą, ul. Stefana Żeromskiego nr: 1, 3, 5-11, 13-22, 24, 26, ul. Adama Asnyka, ul. Władysława Broniewskiego, ul. Jarosława Iwaszkiewicza, ul. Gen. Kościuszki nr: 1-9, 11-14, 16-20, 27, 29, ul. Juliusza Słowackiego, ul. Jana Brzechwy (ul. Stanisława Sołdka), ul. Cicha, ul. Adama Mickiewicza nr: 1-6, ul. Zaułek, ul. Obrońców Westerplatte nr: 1, 3- 12A, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 36, ul. Gen. Władysława Sikorskiego, ul. Plac Wolności, ul. Mikołaja Kopernika, ul. Ernesta Wejhera, ul. Czesława Miłosza, ul. Wąska, ul. Dworcowa nr: 5, 7, 9, 9B, 9C, 10, 12, 13/17, 13A, 14, 16, 16A, 18-19A, 22-27A, ul. Kolejowa, ul. Henryka Sienkiewicza nr: 1a, 1b, 1d, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 17a, 17b, 17c, 19, 21, 23, 23a, 25, 27, 29, ul. Warszawska nr: 3, 5, 7, 7A, 11, 13, 17, 17B, 19, 21, 23, 23A, 25, 27, 29, ul. Krótka, ul. Henryka Dąbrowskiego, ul. Michała Drzymały nr: 1-3, 5, 7, 9, 11, 17, 19, 21, 2, 25, 27, 29, ul. Marii Konopnickiej nr: 1-2E, 6-9, 17, 21, 25, ul. 3 Maja nr: 2, 7-10, 12, 14(2b), 20, ul. Orzeszkowej, ul. Mikołaja Reja, ul. Bolesława Chrobrego, ul. Tuwima
3	Nowy Dwór Gdański - Wschód	ul. Boczna, ul. Dworcowa nr: 28, ul. Kochanowskiego, ul. Mleczna, ul. Osiedle na Wspólnej, ul. Osiedle Wisławy Szymborskiej, ul. Polna, ul. Przemysłowa, ul. Pszenna, ul. Robotnicza, ul. Towarowa, ul. Romualda Traugutta, ul. Warszawska nr: 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, ul. Zagonowa, ul. Chabrowa, ul. Okopowa, ul. Wiosenna, ul. Witolda Gombrowicza
4	Nowy Dwór Gdański - Południe	ul. Wałowa, ul. Osiedle Zacisze, ul. Różana, ul. Tczewska nr: 1-3, 5, 17-29A, 31, 32, 33- 37, 39, 40, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 57A, 59, 61, ul. Warszawska nr: 2b, 6, 8, 10, 12, 14, 20, 22A, 24, 26, 30, 30B, 30J, 30K, 32, 36C, 38, 38A, 49, 50, 52, 54, ul. Zielona, ul. Makowa, os. Nad Tugą, ul. Sportowa, ul. Willowa, ul. Fiołkowa, ul. Lawendowa
5	Gozdawa	Gozdawa
6	Gozdawa - Osada	Gozdawa – Osada
7	Jazowa	Jazowa
8	Kępiny Małe	Kępiny Małe
9	Kępki	Kępki

10	Kmiecín	Kmiecín
11	Lubieszewo	Lubieszewo
12	Marynowy	Marynowy
13	Marzęcino	Marzęcino, Osłónka
14	Myszewko-Myszkowo	Myszewko, Myszkowo
15	Orliniec	Orliniec
16	Orłowo	Orłowo
17	Powalina	Powalina
18	Rakowiska	Rakowiska
19	Rakowo	Rakowo, Jazowa Druga
20	Rychnowo Żuławskie	Rychnowo Żuławskie, Ryki
21	Różewo	Różewo, Rakowe Pole
22	Solnica	Solnica
23	Starocin	Starocin, Piotrowo
24	Stawiec	Stawiec, Lubieszewo Pierwsze, Lubiszynek Drugi
25	Stobna	Stobna, Nowinki
26	Tuja	Tuja, Orłótko
27	Wężowiec	Wężowiec
28	Wierciny	Wierciny
29	Żelichowo	Żelichowo, Cyganka, Cyganek

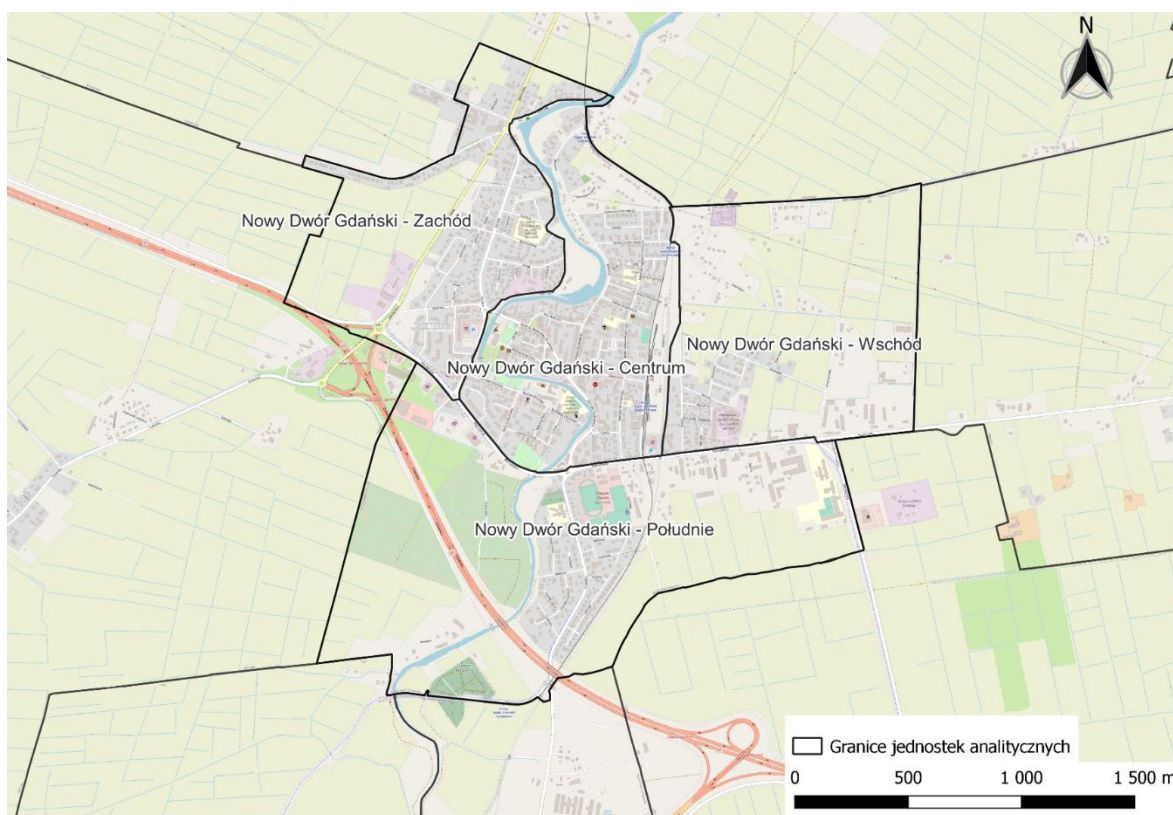
Źródło: opracowanie własne.

Przestrzenne ujęcie podziału Gminy Nowy Dwór Gdański oraz samego Nowego Dworu Gdańskiego na jednostki analityczne przedstawiono na poniższych rycinach.

Ryc. 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

Ryc. 2 Podział Nowego Dworu Gdańskiego na jednostki analityczne

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

W kolejnym kroku zebrano i obliczono dla tych jednostek wskaźniki opisujące sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Na ich podstawie wyznaczono wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer. W poniższej tabeli przedstawiono wartości wskaźników syntetycznych dla wszystkich analizowanych obszarów i jednostek analitycznych.

Tabela 2 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego - zestawienie zbiorcze

Lp.	Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
1	Nowy Dwór Gdański - Zachód	0,256	-0,380	0,489	-1,124	-0,197
2	Nowy Dwór Gdański - Centrum	-0,513	-0,389	0,744	-0,932	-0,355
3	Nowy Dwór Gdański - Wschód	0,727	-0,381	0,881	-1,325	0,641
4	Nowy Dwór Gdański - Południe	0,522	-0,217	0,881	-1,325	-0,477
5	Gozdawa	-0,154	-0,615	0,881	1,312	-1,304
6	Gozdawa - Osada	-0,195	0,643	0,881	0,513	-0,674
7	Jazowa	-0,513	0,014	0,451	-0,584	0,641
8	Kępiny Małe	-0,227	0,088	0,151	0,352	0,641
9	Kępki	0,133	1,131	0,881	0,002	-1,970
10	Kmiecín	0,337	-0,312	0,728	-0,501	0,156
11	Lubieszewo	-0,331	0,074	-2,035	0,174	-0,968
12	Marynowy	0,252	0,474	-1,075	0,226	-0,272
13	Marzęcino	-0,652	-0,560	0,066	-0,434	0,641
14	Myszewko-Myszkowo	0,210	2,015	-0,546	0,070	0,641
15	Orliniec	0,382	-0,045	-1,174	-1,325	0,641
16	Orłowo	0,330	0,647	-0,701	-0,608	0,641
17	Powalina	0,857	-0,045	-0,673	-1,325	0,641
18	Rakowiska	0,411	-0,045	-1,331	1,809	0,641
19	Rakowo	-0,346	-0,045	0,577	0,180	-0,451
20	Rychnowo Żuławskie	0,525	-0,473	-0,110	-1,325	-0,968
21	Różewo	-0,011	-0,045	-2,474	1,259	-0,390
22	Solnica	0,510	-1,038	0,881	0,040	0,641
23	Starocin	-0,181	-0,885	-0,022	-0,170	-0,282

24	Stawiec	-0,128	0,294	-1,019	2,120	-0,538
25	Stobna	-0,541	-0,045	-0,006	2,059	0,641
26	Tuja	-0,316	-0,672	0,525	-0,100	0,641
27	Wężowiec	-1,744	0,537	0,881	0,646	0,641
28	Wierciny	0,322	0,537	0,881	0,646	0,641
29	Żelichowo	0,079	-0,260	0,383	-0,330	-0,282

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

Zgodnie z przyjętą metodyką, do obszaru zdegradowanego włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer.

Poniższa tabela przedstawia jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria (a więc zostały włączone do obszaru zdegradowanego) wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz liczbą pozostałych sfer, w których stwierdzono nagromadzenie negatywnych zjawisk.

Tabela 3 Podstawowa charakterystyka jednostek analitycznych zaliczonych do obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej	Udział wśród całkowitej ludności gminy	Powierzchnia jednostki analitycznej	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)
Marzęcino	-0,652	2	642	3,9%	19,53	13,9%
Stobna	-0,541	2	226	1,4%	6,94	4,9%
Nowy Dwór Gdański - Centrum	-0,513	3	4 862	29,3%	1,00	0,7%
Jazowa	-0,513	1	516	3,1%	10,47	7,5%
Rakowo	-0,346	2	254	1,5%	10,03	7,1%
Lubieszewo	-0,331	2	255	1,5%	6,64	4,7%
Tuja	-0,316	2	312	1,9%	11,95	8,5%
Gozdawa - Osada	-0,195	1	208	1,3%	6,17	4,4%
Starocin	-0,181	4	331	2,0%	6,38	4,5%
Gozdawa	-0,154	2	145	0,9%	4,38	3,1%
Stawiec	-0,128	2	333	2,0%	11,78	8,4%
Różewo	-0,011	3	148	0,9%	3,65	2,6%
SUMA	-	-	8232	49,6%	98,91	70,5%

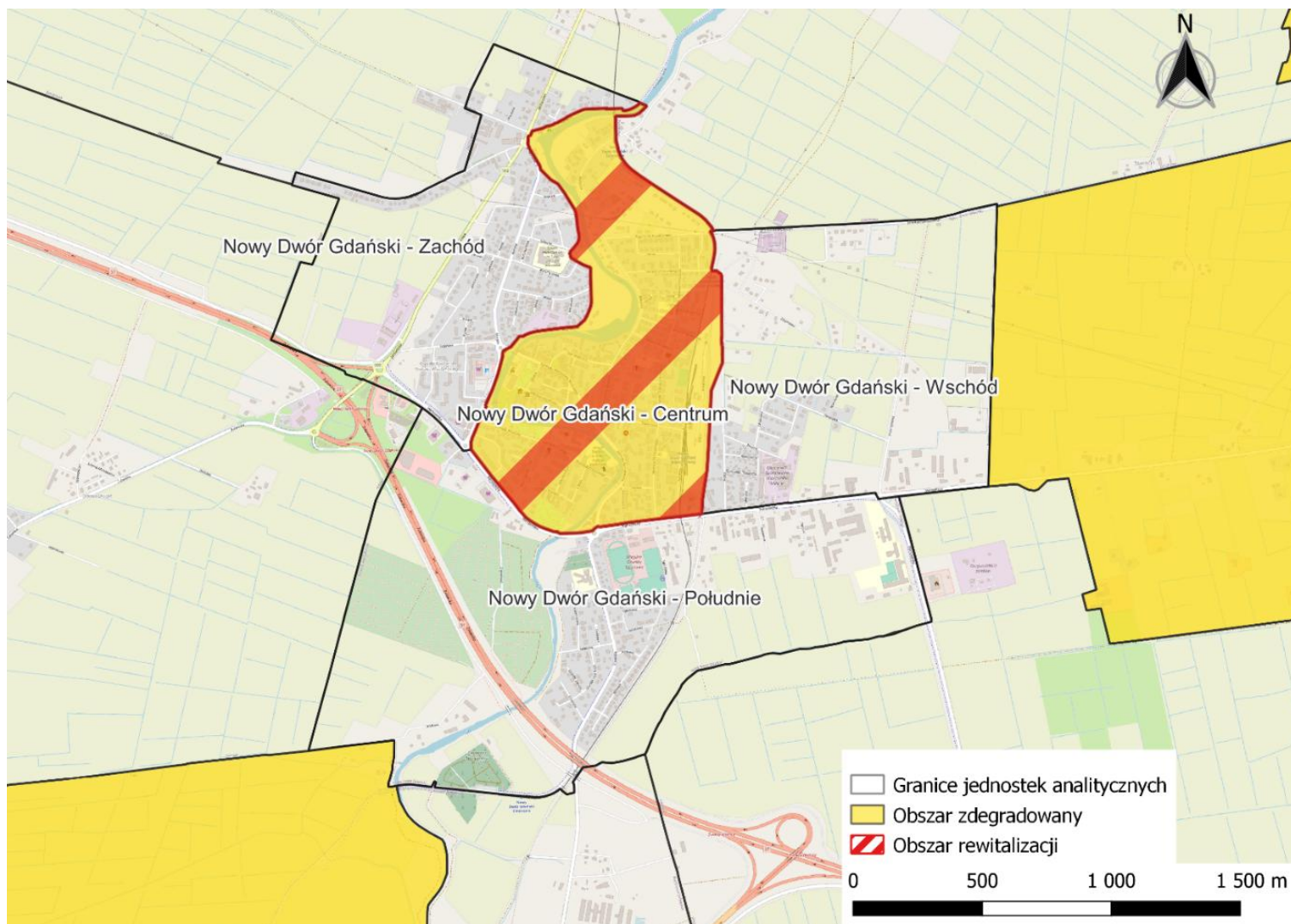
Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

W tak przyjętej analizie, obszar zdegradowany tworzy dwanaście jednostek analitycznych, których łączna powierzchnia wynosi 98,91 km², co stanowi 70,5% powierzchni Gminy, a zamieszkiwana jest przez 8 232 osoby, które odpowiadają 49,6% ogółu mieszkańców Gminy. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. W związku z przekroczeniem dopuszczalnej liczby ludności i powierzchni obszaru niemożliwe było objęcie procesem rewitalizacji całego obszaru zdegradowanego. Dlatego należało podjąć działania na rzecz wyznaczenia obszaru o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, zmagającego się z problemami w pozostałych sferach oraz będącego kluczowym dla rozwoju lokalnego.

Na podstawie przeprowadzonych analiz jako obszar rewitalizacji w Gminie Nowy Dwór Gdański wyznaczona została jednostka analityczna **Nowy Dwór Gdański – Centrum**. Jest to jednostka znajdująca się w centralnej części Miasta Nowy Dwór Gdański, której powierzchnia wynosi 1,00 km², co daje 0,7% powierzchni całej Gminy. Jednostkę tę zamieszkują 4 862 osoby, których udział w strukturze populacji Gminy wynosi 29,3%. To najbardziej zaludniona jednostka analityczna na terenie Gminy. Gęstość zaludnienia na obszarze tej jednostki wynosi ponad 4 862 os./km². Pełni ona rolę jednostki zaspokajającej potrzeby mieszkańców również z obszarów ją otaczających jak i z terenu całej Gminy, a także z powiatu nowodworskiego. Na terenie jednostki znajdują się m.in.: Urząd Miejski w Nowym Dworze Gdańskim, Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 2, Żuławski Ośrodek Kultury, Starostwo Powiatowe, Szpital w Nowym Dworze Gdańskim, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Kościół pw. Niepokalanego Serca Maryi, placówki przedszkolne, a także inne usługi służące lokalnej społeczności.

W jednostce „Nowy Dwór Gdański – Centrum” zdiagnozowano szczególne nagromadzenie negatywnych zjawisk w 4 z 5 badanych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Problemy w sferze społecznej występowały w obszarach: bezrobocia, ubóstwa, osób ze szczególnymi potrzebami, kapitału społecznego i aktywności społecznej. Natomiast w sferze gospodarczej problemy uwidoczniły się w obszarze aktywności gospodarczej. W sferze funkcjonalno-przestrzennej problemy zdiagnozowano w obszarze dostępności infrastruktury publicznej. Z kolei w sferze technicznej zjawiska kryzysowe występowały w obszarze stanu technicznego przestrzeni publicznej.

Tak wyznaczony obszar rewitalizacji częściowo pokrywa się z obszarem, którego dotyczył Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2017-2023. Z uwagi na fakt, że w centrum miasta nadal obserwuje się nagromadzenie negatywnych zjawisk, a także w celu zwiększenia terenu i liczby ludności objętej działaniami rewitalizacyjnymi, obszar zwiększono w stosunku do poprzedniego, co dodatkowo zapewni pewną ciągłość działań rewitalizacyjnych w częściach miasta bardziej odległych od ścisłego centrum. Położenie obszaru rewitalizacji przedstawiono na poniższej mapie poglądowej.

Ryc. 3 Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Nowym Dworze Gdańskim

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

3.1. WPROWADZENIE

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy wyznaczonego **obszaru rewitalizacji** przyjętego w uchwale nr 469/LXVIII/2023 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański i wyznaczonego na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański oraz konsultacji społecznych.

Celem diagnozy szczegółowej **jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny**, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty) zapewniając tym samym **włączenie interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

3.2. STRUKTURA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Obszar rewitalizacji wyznaczony na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański obejmuje centralny i częściowo północny fragment miasta. Przestrzeń miasta jak i całej Gminy kształtowana jest w oparciu o ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Dwór Gdański, uchwalonego przez Radę Miejską w Nowym Dworze Gdańskim uchwałą Nr 359/XLIII/2010 dnia 16 września 2010 r., przy czym ostatnia zmiana dotycząca zakresu obszaru miasta została podjęta uchwałą nr 343/XLIV/2014 z dnia 23 października 2014 r. Studium ustala następujące funkcje wiodące dla miasta Nowy Dwór Gdański:

- I. ponadlokalny ośrodek obsługi ludności i rolnictwa centralnej części Żuław Wiślanych,
- II. regionalny węzeł komunikacji drogowej,
- III. lokalny ośrodek turystyki krajoznawczej,
- IV. lokalny ośrodek obsługi ludności i rolnictwa.

Czynnikiem wpływającym w dużym stopniu na strukturę przestrzenno-funkcjonalną obszaru rewitalizacji jest przepływająca z południa na północ rzeka Tuga. Tereny wskazane do prowadzenia działań rewitalizacyjnych znajdują się po obu stronach meandrującej rzeki. W celu utrzymania ciągłości przestrzennej obszarów biologicznie czynnych, ustalono korytarz ekologiczny ciągnący się wzdłuż brzegów Tugi wraz z przyległymi terenami zieleni. Rzeka stanowi nie tylko ważny element środowiska przyrodniczego miasta, ale jest też częścią tożsamości lokalnej. Dzięki powstałemu przy rzece bulwarowi, miejsce to stanowi atrakcyjną przestrzeń do wypoczynku zarówno dla mieszkańców jak

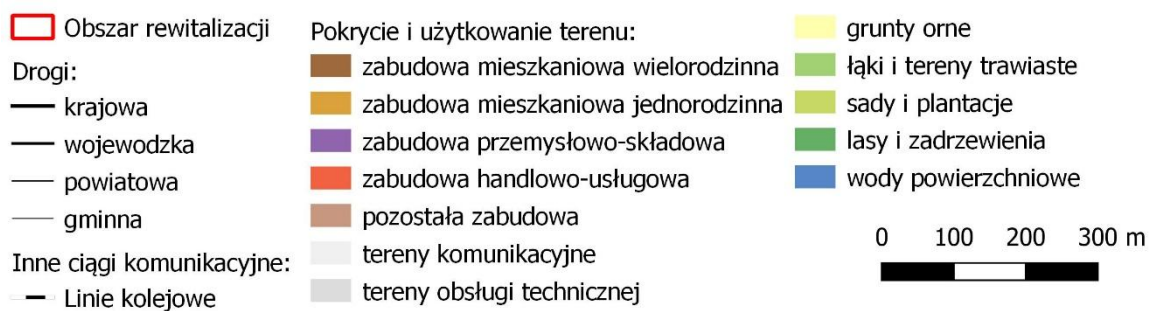
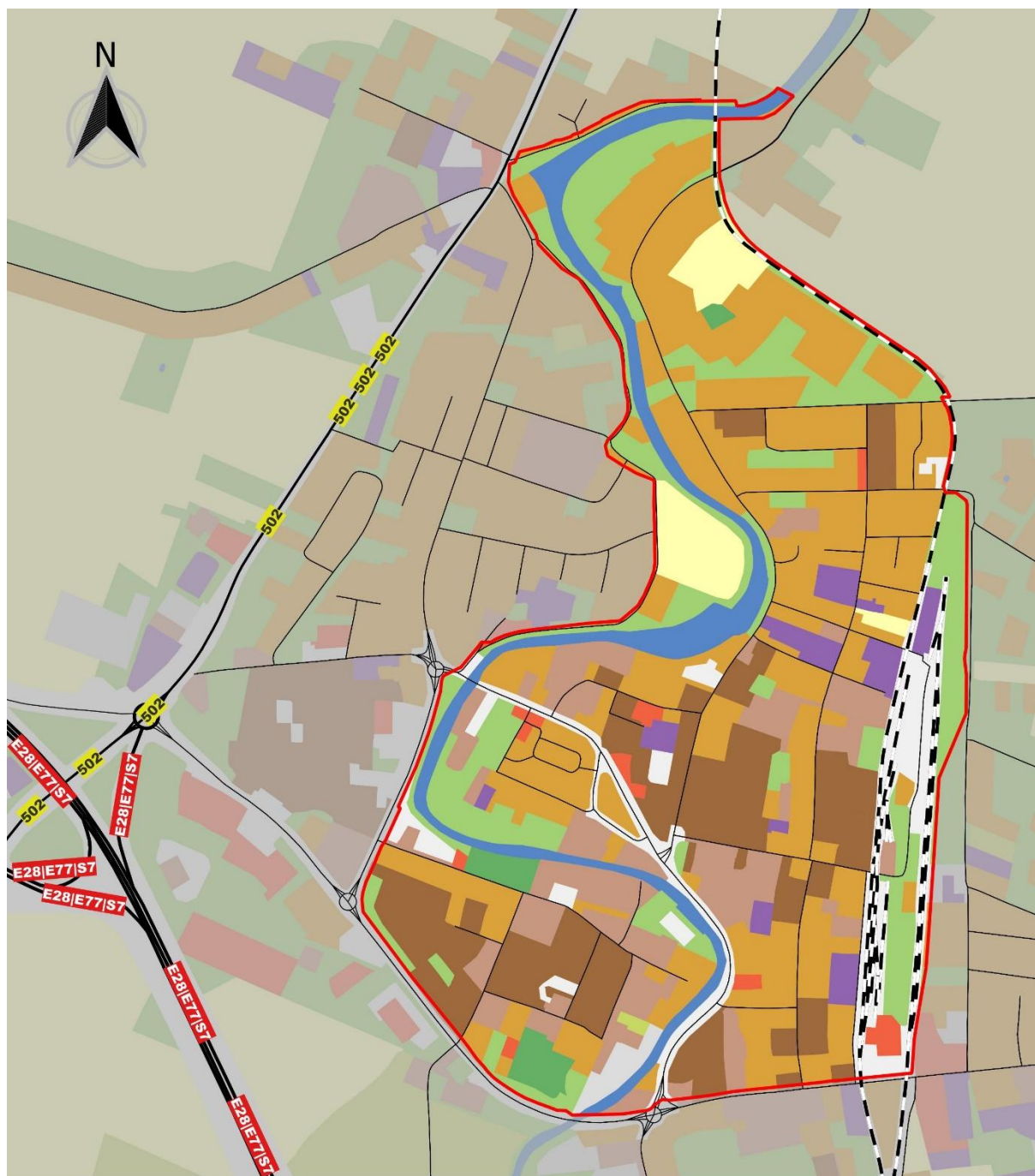
i osób odwiedzających miasto. Rzeka coraz częściej pełni również funkcje związane z turystyką wodną, w tym kajakarstwem i żeglarstwem – powstała m.in. przystań przy budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim oraz miejsca do wodowania kajaków przy Żuławskim Ośrodku Kultury i przy Urzędzie Miejskim. W celu zwiększenia atrakcyjności Nowego Dworu Gdańskiego w zakresie aktywności wodnych, należy rozwijać infrastrukturę w tym zakresie, przy jednoczesnym zachowaniu i ochronie środowiska przyrodniczego rzeki.

Północna część obszaru rewitalizacji jest zdominowana przez zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, wraz z niewielkimi enklawami zieleni oraz zabudową usługową. Idąc dalej na południe obszaru, zwiększa się przewaga zabudowy wielorodzinnej, handlowo-usługowej i pozostałej. Po wschodniej stronie rzeki znajdują się niewielkie fragmenty terenów zabudowy przemysłowej. Wśród terenów zieleni urządzonej można wyróżnić m.in. park przy ul. Michała Drzymały położony nad Tugą, park przy ul. Warszawskiej, a także park przy ul. Ernesta Wejhera (Skwer F. Chopina).

Co istotne, miasto nie posiada wykształconego rynku, jednak większość usług istotnych z punktu widzenia mieszkańców dostępnych jest w centralnej części miasta, a więc w granicach obszaru rewitalizacji. Są to m.in. usługi administracyjne (np. Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe), kulturalne (np. Żuławski Ośrodek Kultury, Żuławski Park Historyczny), edukacyjne i wychowawcze (np. Liceum Ogólnokształcące, Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 2 oraz podmioty prywatne: Przedszkole Niepubliczne nr 1, Przedszkole i Klub Dziecięcy Bajkowa Akademia, Przedszkole i Żłobek Calineczka). Mieszkańcy mogą również w granicach obszaru rewitalizacji skorzystać z usług aptecznych, zdrowotnych, doradztwa prawnego, wielu sklepów, punktów gastronomicznych i innego rodzaju usług.

Nowy Dwór Gdański położony jest przy trasie szybkiego ruchu – drodze ekspresowej S7 (leżącej w ciągu tras europejskich E28 i E77) oraz przy drodze wojewódzkiej nr 502. Obie trasy przebiegają jednak poza obszarem rewitalizacji (na zachód i południowy zachód od jego granic). Główne ciągi komunikacyjne związane z obszarem to ul. Warszawska stanowiąca południową granicę obszaru rewitalizacji, a także większe ulice jak ul. Michała Drzymały, Morska, Podmiejska, Generała Władysława Sikorskiego, Obrońców Westerplatte, Bałtycka oraz Henryka Sienkiewicza. Dodatkowo, przy wschodniej granicy obszaru rewitalizacji przebiega nieużytkowana od kilkunastu lat linia kolejowa nr 256, Szymankowo-Nowy Dwór Gdański, jednak w perspektywie najbliższych lat może zostać ponownie uruchomiona dla ruchu pasażerskiego. Przy linii kolejowej znajduje się również budynek dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim, który jednak obecnie jest w złym stanie technicznym. Na terenie Gminy działalność prowadzi natomiast Żuławska Kolej Dojazdowa, która funkcjonuje w sezonie wiosenno-letnim prowadząc przewozy w kierunku Sztutowa oraz Mikoszewa i stanowi atrakcję turystyczną.

Użytkowanie terenu w granicach obszaru rewitalizacji przedstawiono na poniższej rycinie.

Ryc. 4 Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

W granicach obszaru rewitalizacji znajdują się obiekty zabytkowe, chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.). Są to obiekty objęte ochroną konserwatorską poprzez ujęcie w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków i/lub chronione postanowieniami MPZP. Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru znajdujących się w granicach obszaru rewitalizacji, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4 Wykaz obiektów zabytkowych z obszaru rewitalizacji wpisanych do Rejestru Zabytków

nr rejestru zabytków województwa pomorskiego	organ wpisujący do rejestru zabytków	data wpisu do rejestru zabytków	uwagi	obiekt	adres/ ulica	nr
734	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Gdańsku	21.12.1972	dawny rejestr zabytków woj. gdańskiego - nr 613	dom	Sikorskiego	5 (d.35)
1097	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	20.09.1985	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 84/85	budynek administracyjno-produkcyjny	Morska	83
1320	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	29.08.1990	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 167/90	dom	Plac Wolności	10
1321	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	29.08.1990	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 168/90	dom	Chrobrego	7
1322	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	29.08.1990	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 169/90	dom	Wejhera (d. Bieruta)	2
1371	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	26.10.1992	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 234/92	wieża ciśnień	Tuwima	5
1419	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	13.10.1993	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 311/93	kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego	Drzymały	3
1471	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	01.08.1994	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 374/94	zespół budynków fabryki i browaru Stobbego złożony z budynku magazynowo-produkcyjnego i produkcyjno-administracyjnego	3 Maja	2
1499	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	21.12.1994	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 410/94	magazyn	Kopernika	17 (15/17)
1534	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	07.04.1995	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 446/95	most drogowy zwodzony na rz. Tudze w ciągu ul. Sikorskiego	Sikorskiego	
1578	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	24.01.1996	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 488/96	dom	Morska	74
1585	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	28.03.1996	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 493/96	dom	Sikorskiego	14

1608	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	23.09.1996	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 492/96	dom	Sikorskiego	9
1686	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	23.12.1998	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 570/98	budynek administracyjny wraz z łącznikiem w granicach działki	Sikorskiego	23
1687	Wojewódzki Konserwator Zabytków w Elblągu	23.12.1998	dawny rejestr zabytków woj. elbląskiego - nr 571/98	budynek Żuławskiego Ośrodka Kultury	Sikorskiego	21
1952	Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków	30.10.2017		budynek mieszkalny (d. organistówka) wraz z gruntem w zewnętrznym obrysie fundamentowania usytuowany na części działki nr 729 obr. ewid. 02	Chrobrego	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.ochronazabytkow.gda.pl/rejestr-zabytkow/rejestr-zabytkow-nieruchomych/> (dostęp na 23.01.2024 r.).

Jakiegolwiek działania rewitalizacyjne związane z ingerencją w substancję zabytkową, wymagają uzyskania stosownych pozwoleń, stosowania określonych materiałów i prowadzenia wszelkich prac zgodnie z ustaleniami konserwatora zabytków.

Szczegółowa lokalizacja istniejących zabytków nieruchomych w granicach obszaru rewitalizacji przedstawiona została na poniższej rycinie.

Ryc. 5 Mapa istniejących zabytków nieruchomych znajdujących się na obszarze rewitalizacji wpisanych do Ewidencji oraz Rejestru Zabytków

Źródło: opracowanie własne na podstawie serwisu Narodowego Instytutu Dziedzictwa, <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/> (dostęp na 17.11.2023 r.).

3.3. PRZYCZYNY DEGRADACJI OBSZARU

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczony w Gminie Nowy Dwór Gdański obszar rewitalizacji charakteryzuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała szczególnie problemy w zakresie ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby osób ze szczególnymi potrzebami oraz niskiego kapitału społecznego.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie analizowanych wskaźników dotyczących sfery społecznej pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną.

Tabela 5 Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański

Zakres	Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Bezrobocie	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	6,61	7,07
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	61,9%	63,3%
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	19,6%	20,2%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	1,3%	1,0%
Ubóstwo	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	3,5%	2,5%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	1,3%	1,0%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	0,5%	0,1%
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na 100 mieszkańców	16 782,06 zł	9 956,02 zł
	Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	7,77	9,00
	Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	13,47	8,88
Przestępczość	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,16	0,17
Osoby ze szczególnymi potrzebami	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	1,8%	1,0%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców	1,7%	0,8%
Kapitał społeczny	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	42,80	28,74
	Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2021/2015	90,1%	96,8%
Poziom uczestnictwa w życiu publicznym	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,23	0,24

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnostyki służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, które może przerodzić się w poważny problem, zwłaszcza kiedy jego poziom i natężenie pozostają wysokie w długim okresie. Najbardziej problematyczną sytuacją na rynku pracy jest natomiast nie tyle poziom bezrobocia, co utrzymywanie się tego zjawiska w dłuższej perspektywie czasowej. Niekorzystne tło, które utrwala bezrobocie w gospodarce jest

główną przyczyną pojawienia się bezrobocia długookresowego (które trwa ponad rok). Wydłużający się okres poszukiwań pracy wywołuje szereg strat, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i społecznym. Stanowi też zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Zjawisko bezrobocia jest widoczne w centrum Nowego Dworu Gdańskiego, jednak analiza wskaźników na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim wskazała, że sytuacja na obszarze rewitalizacji jest nieco bardziej korzystna w stosunku do średniej całej Gminy. Liczba osób bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji w roku 2021 wynosiła 189 osób, co przełożyło się na wskaźnik 6,61 osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wielu produkcyjnym. Natężenie tego wskaźnika było jednak niższe niż średnia dla Gminy, która wynosiła 7,07. Negatywną informacją jest również fakt, że aż 117 osób stanowili długotrwale bezrobotni (61,9% wśród bezrobotnych ogółem przy średniej dla Gminy 63,3%). Natomiast 37 osób spośród bezrobotnych zamieszkujących obszar rewitalizacji to osoby z wykształceniem podstawowym (19,6% przy średniej dla Gminy 20,2%). Często bezrobocie jest jednym z powodów korzystania przez mieszkańców z pomocy społecznej – odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców wynosi dla obszaru rewitalizacji 1,3% i jest wyższy od średniej Gminy (1,0%).

Zarówno długotrwale bezrobocie, jak i posiadanie wykształcenia podstawowego, może wpływać negatywnie na sytuację danej osoby na rynku pracy. Przeciętny profil osoby długotrwale bezrobotnej i posiadającej tylko wykształcenie podstawowe, nie jest atrakcyjny dla potencjalnego pracodawcy. Nieposiadanie odpowiednich kwalifikacji jest niewątpliwie przeszkodą do podjęcia pracy, jednak dużym problemem jest również brak chęci do podjęcia jakiegokolwiek pracy bądź pozyskiwanie dochodów z nieopodatkowanych źródeł. Problem bezrobocia ma negatywne konsekwencje zarówno dla osoby bezrobotnej, jak i tkanki społecznej, w tym przede wszystkim rodziny i najbliższego otoczenia osoby dotkniętej tym problemem. Brak pracy skutkujący brakiem dochodów, przekłada się na zagrożenie ubóstwem, wykluczeniem społecznym, problemami zdrowotnymi (w tym psychicznymi) oraz ogólną niezadornością życiową. Długotrwale pozostawanie bez pracy może w skrajnych przypadkach prowadzić do zaniżania samooceny, depresji, popadania w nałogi i podejmowania zachowań niezgodnych z prawem. Często bezrobocie spowodowane jest również brakiem przedsiębiorczości wśród mieszkańców, należy więc podejmować działania zmierzające do budowania postaw przedsiębiorczych w celu aktywizacji osób bezrobotnych. Wśród przyczyn bezrobocia na obszarze rewitalizacji, uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych wskazali również m.in. brak miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami, które licznie zamieszkują centrum Nowego Dworu Gdańskiego. Z drugiej strony przyczyną pozostawania bez zatrudnienia może być konieczność opieki nad chorym, niesamodzielnym członkiem rodziny bądź konieczność opieki nad dzieckiem – mieszkańcy wskazują na niewystarczającą liczbę miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym przede wszystkim miejsc dostępnych finansowo dla przeciętnego mieszkańca.

Występującemu i pogłębiającemu się zjawisku bezrobocia bardzo często współtowarzyszy zjawisko ubóstwa, które opiera się na odniesieniu poziomu zaspokojenia potrzeb osób, rodzin, gospodarstw domowych do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Odnosi się ono do zjawisk takich jak niedostatek i bieda, czego skutkiem jest m.in. bezradność, brak motywacji, wykluczenie społeczne i obniżenie poziomu życia. Oznacza to, że ubóstwo charakteryzują nadmierne napiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie. Przyczyną ubóstwa może być brak dostępu do edukacji, niskie zarobki, bezrobocie, choroby lub niepełnosprawność czy też niesprzyjające uwarunkowania ekonomiczne i społeczne. Niesie ono za sobą wiele negatywnych skutków dla jednostki żyjącej w takich warunkach, a także dla społeczeństwa jako całości.

Problem ubóstwa odznacza się wysokim natężeniem w granicach obszaru rewitalizacji w stosunku do średniej Gminy w tym zakresie. Obrazują to m.in. analizowane wskaźniki. Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców wynosi 1,3% dla obszaru

rewitalizacji przy 1,0% dla średniej Gminy Nowy Dwór Gdański. Mieszkańcy dotknięci problemem ubóstwa korzystają z różnych form pomocy społecznej, w tym wypłacanych zasiłków, których kwota w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru rewitalizacji wyniosła niemal 17 tys. zł, przy średniej dla Gminy poniżej 10 tys. zł. Wsparcie otrzymują również uczniowie pochodzący z rodzin dotkniętych omawianym zjawiskiem. Stypendium socjalne otrzymywało średnio 7,77 na 100 uczniów (dla całej Gminy było to 9 na 100 uczniów), natomiast z posiłków finansowanych przez OPS korzystało na obszarze rewitalizacji 13,47 na 100 uczniów, przy czym średnia tego wskaźnika dla całej Gminy wynosiła 8,88.

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkujących obszar rewitalizacji, znalazły się również osoby dotknięte problemem alkoholizmu. Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców obszaru rewitalizacji wynosił 0,5% przy średniej dla Gminy 0,1%. Dodatkowo, na natężenie problemu alkoholizmu w centrum Nowego Dworu Gdańskiego wskazują informacje pozyskane od mieszkańców podczas warsztatu rewitalizacyjnego. Interesariusze, którzy brali udział zarówno w warsztacie jak i wizji lokalnej w obszarze rewitalizacji zwrócili uwagę na problem spożywania alkoholu w miejscach publicznych, przede wszystkim w parkach. Osoby będące pod wpływem alkoholu często przesiadują m.in. w parku przy ul. Ernesta Wejhera (Skwer F. Chopina), co zdecydowanie negatywnie wpływa na wizerunek pobliskiego Urzędu Miejskiego.

Przestępczość rozumie się jako wszelkiego rodzaju czyny określone przez prawo jako zachowania niezgodne z normą prawną, popełnione na danym terenie w określonym czasie. Do ograniczania przestępczości służą m.in. takie działania jak: prowadzenie profilaktyki kryminalistycznej, racjonalna polityka karna, kontrola społeczna, współpraca społeczności lokalnych z odpowiednimi służbami i wpływ wychowawczy.

Jednym z rodzajów przestępstw, podlegającym karze pozbawienia wolności, jest znęcanie się fizyczne i psychiczne nad osobami najbliższymi. Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 warunki:

- jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania,
- jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą,
- działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej,
- osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Ze względu na brak dokładniejszych danych, przestępczość na terenie obszaru rewitalizacji analizowano w oparciu o dane dotyczące liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty”.

Procedura „Niebieskiej Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. W 2021 roku na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański procedurą „Niebieskiej Karty” objętych było 26 osób, przy czym aż 8 z nich zamieszkiwało obszar rewitalizacji.

Pogłębiając analizę w zakresie przestępczości w oparciu o dane z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa (<https://mapy.geoportal.gov.pl/iMapLite/KMZBPublic.html> dostęp dn. 20.11.2023 r.), w granicach obszaru rewitalizacji przeważają wykroczenia związane z nieprawidłowym parkowaniem oraz spożywaniem alkoholu w miejscach niedozwolonych. Dodatkowo, Park Miejski przy

ul. Warszawskiej oznaczony został jako miejsce grupowania się małoletnich zagrożonych demoralizacją.

Ustawa o rewitalizacji wskazuje również na konieczność analizy obszaru rewitalizacji pod kątem wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Zgodnie z przywołaną ustawą, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Omawiany obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyższymi niż średnia gminna wskaźnikami obrazującymi wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności bądź z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie mieszkańców. W przypadku pierwszego wskaźnika wynosi on 1,8% dla obszaru rewitalizacji, przy 1,0% dla Gminy, natomiast drugi z przywołanych wskaźników osiąga w obszarze rewitalizacji wartość 1,7%, przy średniej dla Gminy wynoszącej 0,8%. Również uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych zwracali często uwagę na kwestie związane z niedostosowaniem wszystkich przestrzeni publicznych dla osób z niepełnosprawnościami, a także dla osób starszych, które często mają problemy z poruszaniem się.

Problemy osób ze szczególnymi potrzebami należy oceniać w powiązaniu z problemami sfery technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Im większy udział osób ze szczególnymi potrzebami, tym więcej jest osób, które aby załatwić wszystkie sprawy bytowe, potrzebują dodatkowego wsparcia bądź odpowiednich rozwiązań technicznych (takich jak np. winda, podjazd, tłumacz języka migowego). Stąd też wniosek, aby rozwiązania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami, wprowadzać w pierwszej kolejności w miejscach, gdzie zidentyfikowano najbardziej negatywne wskaźniki w omówionym powyżej zakresie.

Kapitał społeczny to obszerne pojęcie na pograniczu socjologii i ekonomii, które dotyczy całości stosunków społecznych w obrębie danej zbiorowości, umożliwiających w przyszłości nawiązywanie innych konstruktywnych relacji społecznych. W kontekście samorządu nie sposób mówić o kapitale społecznym w oderwaniu od kwestii tendencji demograficznych, zmian w poszczególnych grupach ekonomicznych oraz zastępowalności pokoleń na rynku pracy.

W granicach obszaru rewitalizacji szczególnie widoczny jest postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Na 100 osób w wieku produkcyjnym, przypada tam 42,8 osób w wieku poprodukcyjnym, przy czym średnia dla Gminy wynosi 28,74. Proces starzenia się społeczeństwa jest negatywnym zjawiskiem z punktu widzenia gospodarczego i aktywności osób na rynku pracy, jednak należy zaznaczyć, że osoby starsze mają również bardzo istotny i pozytywny wpływ na społeczność lokalną. Seniorzy często angażują się w wydarzenia kulturalne czy integracyjne, mając przy tym duży wkład w rozwój społeczny ze względu na swoje życiowe doświadczenie.

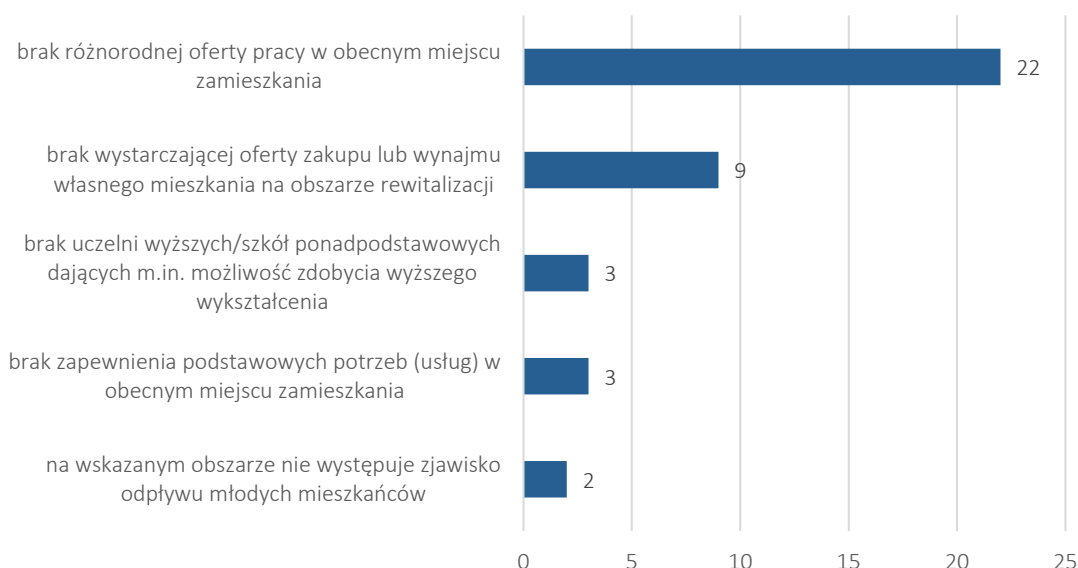
Zmieniająca się struktura wiekowa mieszkańców obszaru rewitalizacji implikuje konieczność podejmowania odpowiednich kroków zarówno w zakresie usług społecznych, jak i dostosowania infrastruktury i przestrzeni do zwiększających się potrzeb zarówno starszych, ale i młodszych mieszkańców. W trakcie warsztatów z mieszkańcami zwrócono uwagę na brak dostosowania części przestrzeni publicznych oraz mieszkań znajdujących się w zasobie Gminy do potrzeb osób starszych, w tym brak rozwiązań z zakresu dostępności architektonicznej, a także na brak miejsc spotkań dla seniorów, którzy niekoniecznie chcą brać udział w zinstytucjonalizowanych formach spędzania czasu wolnego (jak np. działalność Klubu Seniora). Ponadto, aby zwiększyć udział osób w wieku przedprodukcyjnym względem osób w wieku poprodukcyjnym kluczowe będzie zapewnienie infrastruktury do spędzania czasu wolnego oraz miejsc opieki nad dziećmi. Tego typu działania mogą

spowodować napływ i zwiększenie udziału osób w wieku produkcyjnym posiadających małe dzieci. Dodatkowo osiedlenie się w atrakcyjnym otoczeniu może również wpłynąć na podejmowanie decyzji o założeniu rodziny, a w konsekwencji zwiększeniu udziału najmłodszej części społeczeństwa. Szczególnie atrakcyjne do zamieszkania dla młodych ludzi są obecnie miejsca, gdzie w niewielkiej odległości można zaspokoić potrzeby związane m.in.: z opieką nad dziećmi, pracą o odpowiednim wynagrodzeniu, ale również miejsca, gdzie można realizować swoje pasje, rozwijać się oraz spędzać aktywnie czas.

Kolejnym wskaźnikiem obrazującym zmieniający się kapitał społeczny jest dynamika zmian liczby mieszkańców, która na potrzeby niniejszego opracowania analizowana była na przestrzeni lat 2015-2021. Średnia dynamika dla całej Gminy wynosiła w tych latach 96,8%, co oznacza, że liczba mieszkańców się zmniejszyła. Natomiast biorąc pod uwagę tylko obszar rewitalizacji, wskaźnik ten wynosił 90,1%, co świadczy o zdecydowanym natężeniu problemu w centrum Nowego Dworu Gdańskiego. Liczba mieszkańców zmniejszyła się na przestrzeni analizowanych lat o niemal 10%.

W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych stwierdzono, że odpływ mieszkańców z obszaru rewitalizacji jest najbardziej widoczny wśród grupy wiekowej osób młodych, którzy po zakończeniu edukacji nie są chętni do osiedlenia się w centrum Nowego Dworu Gdańskiego. Wyniki przeprowadzonej ankietyzacji wskazały natomiast na najczęstszą przyczynę odpływu młodych mieszkańców z obszaru rewitalizacji, jaką jest według ankietowanych brak różnorodnej oferty pracy w obecnym miejscu zamieszkania. Często pojawiającą się przyczyną był również brak wystarczającej oferty zakupu lub wynajmu własnego mieszkania na obszarze rewitalizacji. Szczegółowe odpowiedzi na to pytanie przedstawia poniższy wykres.

Jaka jest według Pani/Pana główna przyczyna zjawiska odpływu młodych mieszkańców z obszaru rewitalizacji?

Ryc. 6 Przyczyny odpływu mieszkańców z obszaru rewitalizacji zdaniem ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Aktywność społeczna mieszkańców oraz ich poziom uczestnictwa w życiu publicznym przejawia się m.in. liczbą i częstotliwością inicjatyw oddolnych oraz liczbą uczestników tychże wydarzeń. O poziomie uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym może również świadczyć funkcjonowanie organizacji pozarządowych na danym obszarze. Zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego, w 2021 roku w Gminie Nowy Dwór Gdański funkcjonowało 40 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, z czego na

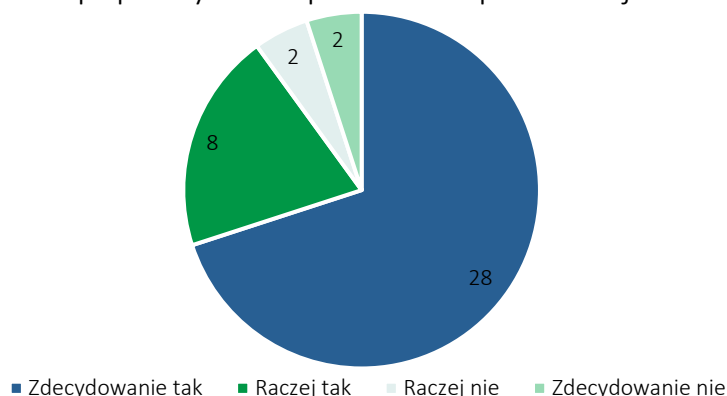
obszarze rewitalizacji było ich 11. Przeliczając jednak na 100 mieszkańców, wskaźnik był nieco niższy w granicach obszaru (0,23) niż średnia dla Gminy (0,24). Należy przy tym zaznaczyć, że sama liczba organizacji pozarządowych nie zawsze świadczy o faktycznym angażowaniu się w życie lokalnej społeczności. Część organizacji może być nieaktywnych bądź działających w bardzo ograniczonych obszarach. Niemniej, kilkanaście organizacji społecznych funkcjonujących w centrum Nowego Dworu Gdańskiego, stanowi niewątpliwie potencjał do prowadzenia działań rewitalizacyjnych związanych np. z edukacją środowiskową, zagospodarowaniem czasu wolnego dla różnych grup mieszkańców czy kulturą, turystyką i sportem.

W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych oraz wywiadów z przedstawicielami mieszkańców okazało się, że potencjał rozwojowy organizacji pozarządowych jest zdecydowanie utrudniony przez brak miejsca, które mogłoby stanowić siedzibę takich stowarzyszeń, a także brak wystarczającej pomocy instytucjonalnej i technicznej. Impulsem do pobudzenia aktywności funkcjonujących NGO oraz zachętą do powstawania nowych, mogłoby być zapewnienie przestrzeni do korzystania przez organizacje pozarządowe, np. w postaci inkubatora czy centrum organizacji pozarządowych. Należy jednak zaznaczyć, że żadne działanie odgórne nie zastąpi inicjatyw oddolnych – bez aktywnych i chętnych do działania mieszkańców nie powstaną nowe stowarzyszenia.

Jedną z metod wykorzystanych do pogłębienia diagnozy obszaru rewitalizacji była analiza wyników badania ankietowego, które stanowiło element konsultacji społecznych w momencie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. W badaniu ankietowym wzięło udział 40 osób, wśród których 21 zamieszkiwało obszar rewitalizacji, a 19 pochodziło spoza obszaru. Ponad połowę ankietowanych stanowiły kobiety, niemal 3/4 osób biorących udział w badaniu to osoby z wykształceniem wyższym, a wśród grup wiekowych zdecydowanie przeważały osoby w wieku 35-44 oraz 45-64 lata.

Po zapoznaniu się z granicami obszaru rewitalizacji mieszkańcy zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytania, czy ich zdaniem wskazany obszar rewitalizacji wymaga ożywienia społeczno-gospodarczego oraz poprawy stanu przestrzeni publicznej. Zdecydowana większość (28 osób) odpowiedziała, że obszar zdecydowanie wymaga ożywienia, a 8 osób zaznaczyła odpowiedź „raczej tak”. Odpowiedzi „raczej nie” i zdecydowanie nie” zaznaczyły tylko po dwie osoby. Odpowiedzi na pierwsze pytanie potwierdziły zatem, że ankietowani widzą potrzebę prowadzenia działań rewitalizacyjnych w centrum Nowego Dworu Gdańskiego.

Czy Pana/Pani zdaniem obszar rewitalizacji
wymaga ożywienia społeczno-gospodarczego oraz
poprawy stanu przestrzeni publicznej?

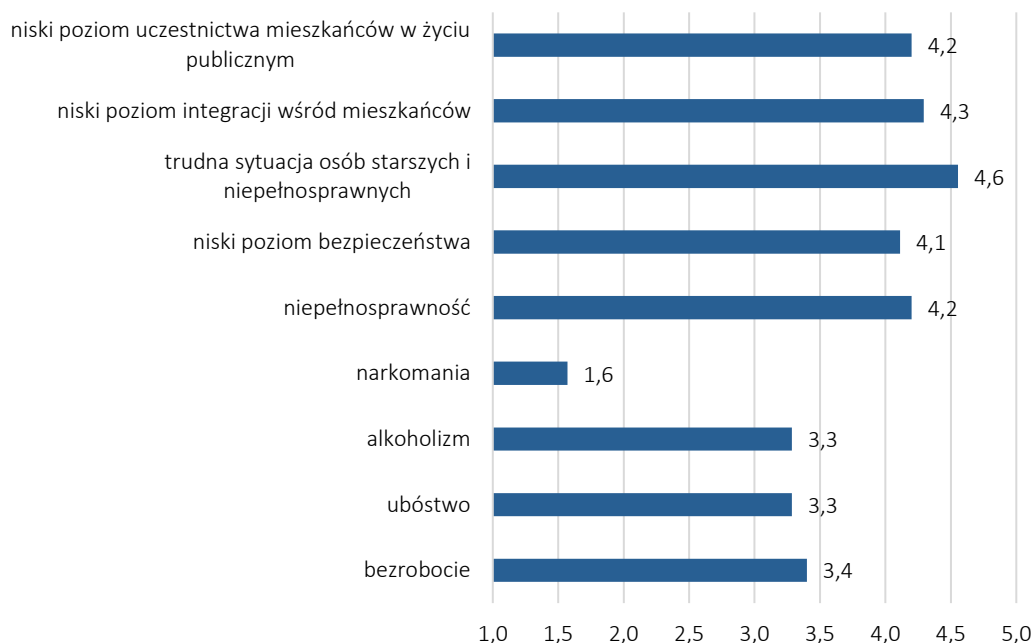

Ryc. 7 Ocena obszaru rewitalizacji zdaniem ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Ponadto ankietowanym zadano szereg pytań dotyczących oceny stopnia istotności poszczególnych problemów występujących w granicach obszaru rewitalizacji w podziale na analizowane sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. W dalszej części przedstawiono wyniki w postaci średnich ocen dla każdego zagadnienia: im wyższa średnia tym bardziej istotny problem według ankietowanych.

W sferze społecznej jako najistotniejszy problem ankietowani wskazali trudną sytuację osób starszych i niepełnosprawnych, przy czym sama niepełnosprawność również została wskazana jako jeden z ważniejszych problemów. Znaczenie powyższych kwestii potwierdzają również obiektywne dane statystyczne wskazujące na postępujący proces starzenia się społeczeństwa, a także wysoki udział wśród mieszkańców osób z niepełnosprawnościami. Ponadto podczas wizji lokalnej oraz wywiadów z przedstawicielami społeczeństwa zwrócono uwagę na potrzebę modernizacji i poprawy funkcjonalności obiektu Warsztatu Terapii Zajęciowej oraz zagospodarowania otoczenia zgodnie z potrzebami osób korzystających. Wśród głównych problemów wskazano również niski poziom integracji wśród mieszkańców, niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym oraz niski poziom bezpieczeństwa. Bezrobocie, alkoholizm i ubóstwo ankietowani oceniają jako mniej istotne problemy, a narkomanię jako problem marginalny. Szczegółowe wyniki przedstawiono na poniższej rycinie.

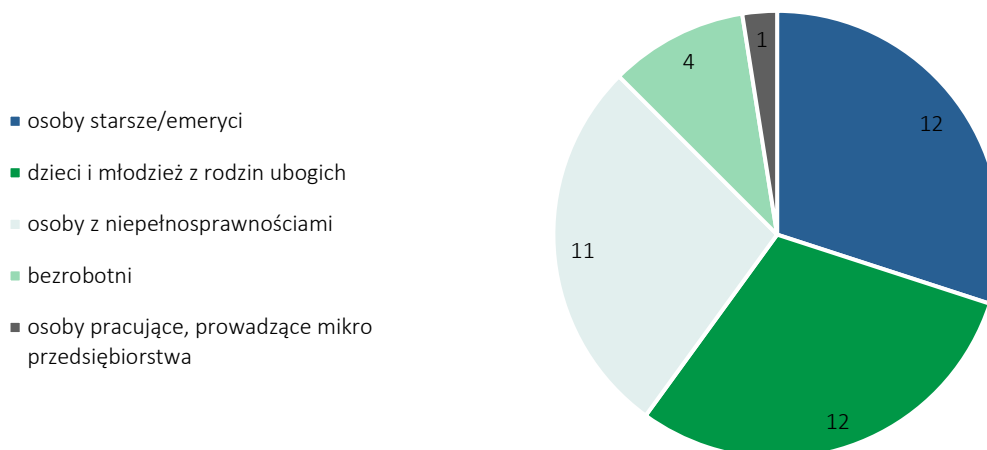
Ryc. 8 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Kwestie związane z niskim poziomem integracji wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz braku uczestnictwa w życiu publicznym poruszono również podczas warsztatów z interesariuszami. Jako jedno z przyczyn takiego stanu rzeczy podano m.in. brak miejsc w których mogłaby się odbywać współpraca międzypokoleniowa aktywnych seniorów i młodzieży, a także brak wiedzy społeczności lokalnej na temat możliwości finansowych czy instytucjonalnych dotyczących organizacji inicjatyw oddolnych. Podczas warsztatu zwrócono również uwagę na niewystarczającą ofertę miejsc oraz form spędzania czasu wolnego dla młodzieży, przez co często grupy młodych mieszkańców przesiadują w miejscach publicznych np. w parkach, nie zawsze spędzając czas w sposób zgodny z prawem.

Ankietowani zostali również poproszeni o wskazanie grupy społecznej, która ich zdaniem jest najbardziej zagrożona wykluczeniem społecznym. Po 12 osób zaznaczyło, że tymi grupami są osoby starsze/emeryci oraz dzieci i młodzież z rodzin ubogich, a 11 ankietowanych wskazało na osoby z niepełnosprawnościami, co potwierdza problemy opisane w poprzedniej części rozdziału. Dodatkowo, 4 ankietowanych wskazało, że najbardziej zagrożeni wykluczeniem są bezrobotni, a jedna osoba zaznaczyła osoby pracujące lub prowadzące mikroprzedsiębiorstwa.

Która grupa społeczna zamieszkująca obszar rewitalizacji jest według Pani/Pana w największym stopniu zagrożona wykluczeniem społecznym?

Ryc. 9 Ocena zagrożeniem wykluczeniem społecznym zdaniem ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych, a także podczas wizji lokalnej zwrócono również uwagę na występujące akty wandalizmu widoczne w przestrzeni publicznej, które często powiązane są z gromadzeniem się osób nieletnich (choć nie tylko) bądź osób spożywających alkohol w miejscach niedozwolonych. Najczęściej do zniszczeń dochodzi w momencie, gdy pojedyncze osoby lub większe grupy znajdują się pod wpływem substancji psychoaktywnych (narkotyki, alkohol). Problem zażywania tego typu używek jest coraz częściej obserwowany wśród młodzieży w Nowym Dworze Gdańskim, czego przyczyn można upatrywać się w wielu aspektach. Niewątpliwie jednym z nich jest brak alternatywnych miejsc i form spędzania czasu wolnego, przez co grupy młodych osób spotykają się w miejscach publicznych i wspólnie spożywają alkohol. Niewystarczająca lub nieodpowiednia oferta kulturalna, sportowa czy integracyjna realizowana jest popołudniami i wieczorami, kiedy to osoby potencjalnie zainteresowane chcą się odprężyć i odstresować po szkole lub pracy. Akty wandalizmu są również często pokłosiem poczucia bezkarności i braku dostatecznego nadzoru miejsc publicznych. Osoby dopuszczające się takich zniszczeń, nie mają poczucia przynależności i nie identyfikują się z miejscem zamieszkania, a co za tym idzie traktują przestrzeń publiczną jako własność niczyją, a nie własność wspólną. Należy zaznaczyć, że wszelkiego rodzaju przejawy wandalizmu i agresji w miejscach publicznych, wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa ogółu mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ryc. 10 Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: lewe górne zdjęcie – ul. Tuwima, prawe górne zdjęcie – ul. Obrońców Westerplatte, lewe dolne zdjęcie – ul. Obrońców Westerplatte, prawe dolne zdjęcie – park przy ul. Michała Drzymały

Zródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 2.10.2023 r.

3.3.2. Sfera gospodarcza

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano występowanie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej. Sytuację gospodarczą na obszarze rewitalizacji poddano analizie wskaźnikowej w zakresie zmian w liczbie funkcjonujących podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w granicach omawianego terenu w przeliczeniu na 100 mieszkańców. W 2021 roku na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański zarejestrowało się 88 nowych podmiotów gospodarczych (0,52/100 mieszkańców). W granicach obszaru rewitalizacji przybyło natomiast 25 nowych firm (0,51/100 mieszkańców). Wskaźnik dla omawianego obszaru jest zatem tylko nieznacznie poniżej średniej dla całej Gminy. Nieco inaczej przedstawia się sytuacja w zakresie wyrejestrowanych przedsiębiorstw. W całej Gminie było ich 63 (0,28/100 mieszkańców), natomiast w samym obszarze rewitalizacji wyrejestrowały się w 2021 roku aż 23 firmy (0,47/100 mieszkańców). Widoczny jest zatem stopniowy przyrost nowych podmiotów gospodarczych, jednak liczba zamkniętych przedsiębiorstw w granicach obszaru rewitalizacji jest tylko o 2 niższa niż liczba nowo otwartych działalności.

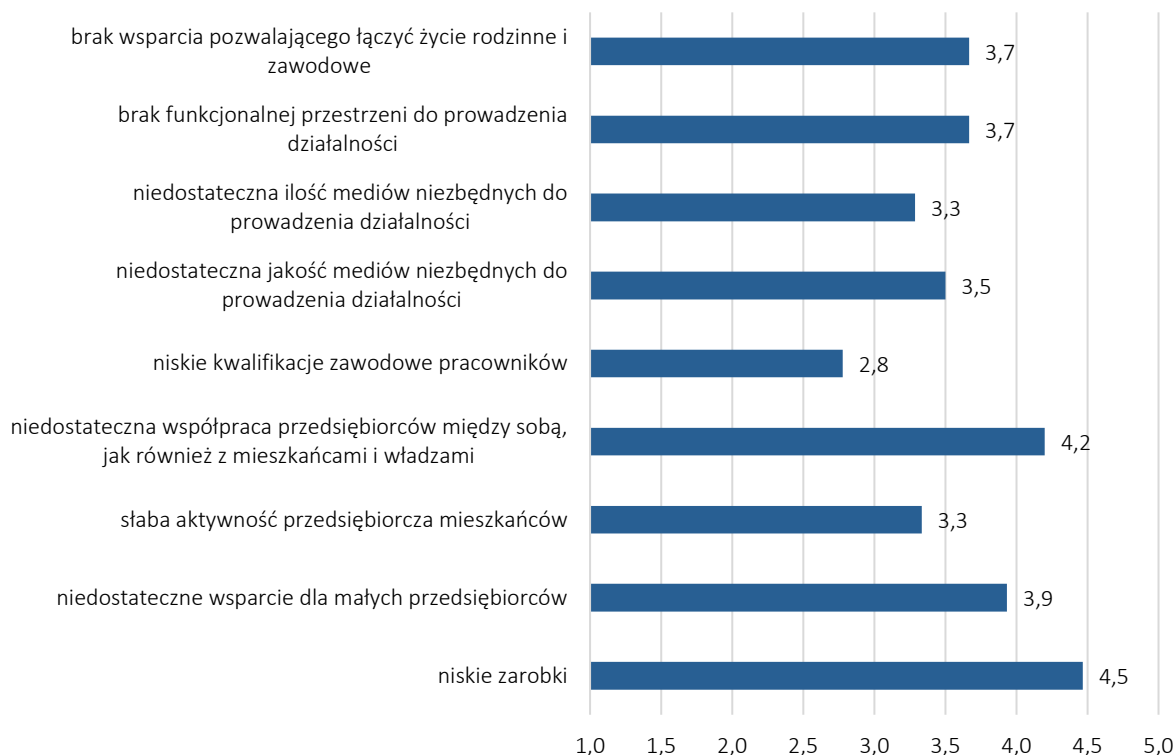
Tabela 6 Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański

Zakres	Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Aktywność gospodarcza	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	0,51	0,52
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	0,47	0,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański*.

Stosunkowo duża liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w granicach obszaru rewitalizacji może wynikać z wielu czynników. Jednym z nich mogą być nieatrakcyjne warunki dla prowadzenia działalności, związane m.in. z niedostatecznym wsparciem dla mniejszych przedsiębiorców, co potwierdziły słowa uczestników warsztatów rewitalizacyjnych. Kolejnym czynnikiem może być niedostatek pracowników z odpowiednimi kompetencjami, które są wymagane przez określone branże.

O problemy dotyczące sfery gospodarczej zapytano również uczestników ankietyzacji. Wskazali oni, że największym problemem w szeroko rozumianej gospodarce w obrębie obszaru rewitalizacji są niskie zarobki. Z jednej strony, przedsiębiorcy nie osiągają satysfakcjonujących przychodów z prowadzonej działalności, często podnosząc ceny, pracownicy z kolei nie mogą liczyć na stawki odpowiadające większym aglomeracjom miejskim. Z kolei zarabiający niewiele mieszkańcy nie są skłonni korzystać z coraz droższych usług oferowanych przez lokalne przedsiębiorstwa, ponieważ są zmuszeni zaspokoić tylko najpilniejsze potrzeby. Jako jeden z najistotniejszych problemów wskazano również niedostateczną współpracę lokalnych przedsiębiorców pomiędzy sobą, a także z mieszkańcami i władzami samorządowymi. Przyczyn tego można dopatrywać się w koncentracji przedsiębiorców tylko na własnych biznesach, a także w ograniczonej ofercie organizacji skupiających przedsiębiorców. Co więcej, mieszkańcy dopatrują się problemów w sferze gospodarczej związanych z niewystarczającym wsparciem w zakresie łączenia życia rodzinnego i zawodowego oraz w braku funkcjonalnej przestrzeni do prowadzenia działalności.

Ryc. 11 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Na obszarze rewitalizacji nie istnieje strefa inwestycyjna, jednak funkcjonuje Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych w Nowym Dworze Gdańskim. Jest to jedna z Instytucji Otoczenia Biznesu, która obecnie zrzesza rzemieślników z gmin: Nowy Dwór Gdański, Ostaszewo, Stegna, Sztutowo i Krynica Morska. Zgodnie z informacją na stronie internetowej Cechu Rzemiosł Różnych (www.rzemioslondg.pl dostęp dn. 21.11.2023 r.), branżami wiodącymi są: branża stolarska, murarska, fryzjerska, ślusarska, mechaniki, blacharstwa i lakiernictwa pojazdowego i cukiernicza. Cech zapewnia rzemieślnikom pełną obsługę i doradztwo w zakresie prowadzenia zakładów.

Wśród największych pracodawców na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański, znajdują się m.in. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska zajmująca się produkcją wyrobów mleczarskich (zatrudniająca około 40 pracowników), firma HEXONIK produkująca m.in. wymienniki ciepła (około 40 pracowników), firma STOLMACH produkująca wyroby z litego drewna oraz korka (około 30 pracowników) oraz Urząd Miejski w Nowym Dworze Gdańskim, zatrudniający łącznie około 70 pracowników. Poza Urzędem, największe przedsiębiorstwa zlokalizowane są poza granicami obszaru rewitalizacji, jednak w granicach administracyjnych miasta.

Gmina Nowy Dwór Gdański wspiera rozwój gospodarczy m.in. poprzez wygospodarowanie przestrzeni do inwestycji, w tym wyznaczanie terenów pod zabudowę produkcyjną, a także obejmowanie terenu miasta i gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ułatwia to potencjalnym inwestorom otrzymanie stosownych pozwoleń na prowadzenie działalności. Samorząd nie oferuje jednak rozwiązań finansowych np. w postaci ulg podatkowych dla nowych przedsiębiorców, co mogłoby wpłynąć na wzrost przedsiębiorczości również wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych zwrócono również uwagę na niewielką aktywność mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie chęci zakładania własnych działalności gospodarczych, a co za tym idzie większość mieszkańców na siłę szuka satysfakcjonujących miejsc pracy zamiast je tworzyć. Niechęć do podejmowania decyzji o otwarciu własnej firmy wiąże się z dużą

odpowiedzialnością, dlatego tak niewiele osób się na to decyduje. Natomiast problem ten może również wynikać z innych aspektów, nad którymi można pracować lub które można rozwiązać, jak np. problem ograniczonej bazy lokalowej, brak wiary w swoje siły i umiejętności, brak wsparcia oraz wiedzy jakie kroki podjąć w celu uruchomienia własnej działalności.

Niezadowalająca kondycja podmiotów gospodarczych, szczególnie działalności usługowych, na obszarze rewitalizacji, została również zauważona podczas wizji lokalnej, w trakcie której stwierdzono występowanie wielu opuszczonych lokali usługowych, co potwierdzają poniższe zdjęcia.

Ryc. 12 Przykłady opuszczonych lokali usługowych w granicach obszaru rewitalizacji: skrzyżowanie ul. Michała Drzymały, Bolesława Chrobrego i Mikołaja Reja, Skwer F. Chopina, ul. Dworcowa

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 2.10.2023 r.

Mimo istniejącego potencjału turystyczno-rekreacyjnego Nowego Dworu Gdańskiego, który wiązać można m.in. z turystyką wodną, walorami historyczno-kulturowymi czy organizacją cyklicznych wydarzeń, jest on niedostatecznie wykorzystywany, co przejawia się m.in. niewielką ofertą w zakresie usług hotelarskich czy gastronomicznych. Powstanie tego typu obiektów mogłoby dać pracę wielu mieszkańcom obszaru rewitalizacji, często bez konieczności przebranżawiania się. Przewiduje się, że prowadzenie działań rewitalizacyjnych w centrum Nowego Dworu Gdańskiego może pozytywnie wpłynąć na ożywienie gospodarcze jednostki, jak i pobudzić aktywność mieszkańców w zakresie tworzenia m.in. usług z branży turystycznej.

3.3.3. Sfera środowiskowa

Analiza wskaźnikowa służąca delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji nie wykazała występowania problemów w obszarze środowiska dotyczących obszaru rewitalizacji. Warto jednak zaznaczyć, że z uwagi na trudność w pozyskaniu danych ilościowych, sfera ta została zbadana na podstawie obecności w przestrzeni wyrobów azbestowych lub zawierających azbest. Wzięto pod uwagę dwa wskaźniki: liczbę budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi w przeliczeniu na 100 mieszkańców (wskaźnik dla obszaru rewitalizacji wynosił 0,1 przy średniej dla Gminy 0,61) oraz powierzchnię materiałów zawierających azbest, również w przeliczeniu na 100 mieszkańców (w tym wypadku wskaźnik dla obszaru rewitalizacji wynosił 186,75 m², a wskaźnik dla całej Gminy kształtował się na poziomie 1329,79 m²).

Tabela 7 Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański

Zakres	Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Pokrycie azbestem	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na 100 mieszkańców	0,10	0,61
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	186,75	1329,79

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnostyki służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

Stan środowiska w granicach obszaru rewitalizacji można również przeanalizować na podstawie danych dotyczących jakości powietrza. W ramach działalności Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzony jest monitoring środowiska, w tym oceny jakości powietrza. Jakość powietrza oceniana jest w odniesieniu do stref, określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska. Strefy stanowią:

- Aglomeracje o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy;
- Miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy lub zbliżonej do tej wartości, które do roku 2019 stanowiły samodzielne strefy;
- Pozostałe obszary województwa, nie wchodzące w skład wyżej wspomnianych aglomeracji i miast.

W województwie pomorskim pomiary prowadzone są w podziale na 2 strefy: aglomeracja trójmiejska (kod PL2201) i strefa pomorska (kod PL2202). Gmina Nowy Dwór Gdański leży w granicach strefy pomorskiej, przez co nie można określić dokładnej oceny jakości powietrza w obszarze rewitalizacji. Poniżej omówiono zatem wyniki dotyczące całej strefy pomorskiej.

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykonał ocenę jakości powietrza za rok 2022 i na jej podstawie dokonał klasyfikacji stref zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi, jak i ochrony roślin, a następnie informacje te zawarł w Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2022. Ocena pod kątem ochrony zdrowia została wykonana odrębnie dla 12 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃), benzenu (C₆H₆), pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz zanieczyszczeń oznaczanych w pyłe PM₁₀: benzo(a)pirenu, arsenu, kadmu, niklu i ołowiu. Ocena pod kątem ochrony roślin została wykonana odrębnie dla 3 zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x) i ozonu (O₃).

Ocena wszystkich zanieczyszczeń dokonywana jest poprzez przyporządkowanie klasy do stref:

- Klasa A – poziom stężeń zanieczyszczeń nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego,
- Klasa C – poziom stężeń zanieczyszczeń powyżej poziomu dopuszczalnego.

Wyniki rocznej oceny jakości powietrza w strefie pomorskiej zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 8 Wyniki rocznej oceny jakości powietrza w strefie pomorskiej

Nazwa i kod strefy	Substancja	Wynik klasyfikacji
Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony zdrowia ludzi		
Strefa pomorska (kod PL2202)	Dwutlenek siarki SO ₂	A
	Dwutlenek azotu NO ₂	A
	Tlenek węgla CO	A
	Benzen C ₆ H ₆	A
	Ozon O ₃	A
	Pył zawieszony PM10	A
	Pył zawieszony PM2,5 (faza I)	A
	Pył zawieszony PM2,5 (faza II)	A1
	Ołów Pb w pyle PM10	A
	Arsen AS w pyle PM10	A
	Kadm Cd w pyle PM10	A
	Nikiel Ni w pyle PM10	A
	Benzo(a)piren w pyle PM10	C
Wyniki klasyfikacji strefy pod kątem ochrony roślin		
Strefa pomorska (kod PL2202)	Dwutlenek siarki SO ₂	A
	Tlenki azotu NO _x	A
	Ozon O ₃	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim za rok 2022.

W zdecydowanej większości badanych substancji w zakresie zdrowia ludzi, nie nastąpiło przekroczenie dopuszczalnego poziomu ich stężeń pod kątem ochrony zdrowia ludzi. Wyjątkiem jest benzo(a)piren w pyle PM10. Ze względu na małe rozmiary cząsteczek pyłu, niebezpieczne substancje mogą przenikać do układu oddechowego i krwionośnego człowieka, co w znacznym stopniu oddziałuje negatywnie na zdrowie ludzi. W strefie pomorskiej nie nastąpiły przekroczenia analizowanych substancji pod kątem ochrony roślin.

W granicach obszaru rewitalizacji nie są zlokalizowane czujniki jakości powietrza, pozwalające określić stan powietrza w centrum Nowego Dworu Gdańskiego. Interesariusze obecni na warsztacie rewitalizacyjnym wskazali jednak, że zauważają problem występującej tzw. niskiej emisji, która definiowana jest jako emisja pyłów i gazów do atmosfery ze źródeł nieprzekraczających 40 m wysokości. W większości są to więc emisje pochodzące ze źródeł ciepła w gospodarstwach domowych, w tym z zabudowań jednorodzinnych, gdzie dominują kotły na paliwo stałe. Na pogorszenie się stanu powietrza wpływa jakość wykorzystywanego opału, korzystanie ze starych, wysokoemisyjnych kotłów, wadliwa instalacja czy straty ciepła powodowane nieszczelną stolarką okienną i drzwiową w budynkach mieszkalnych. Zły stan powietrza warunkowany jest nie tylko kwestiami technicznymi, ale również niską świadomością społeczną w zakresie szkodliwości wykorzystywania niskiej jakości opału. Jedną z najistotniejszych przyczyn jest jednak czynnik finansowy, który nie pozwala na inwestowanie w wysokiej jakości piece i opał, a także na termomodernizację budynków mieszkalnych, zarówno przez poszczególne gospodarstwa domowe, jak i przez wspólnoty mieszkaniowe.

zamieszkujące obszar rewitalizacji. Kwestia braku efektywności energetycznej budynków znajdujących się w omawianym obszarze, poza złym stanem infrastrukturalnym samych obiektów, wynika również często z uwarunkowań technicznych, uniemożliwiających podłączenie do sieci ciepłowniczej lub sieci gazowej.

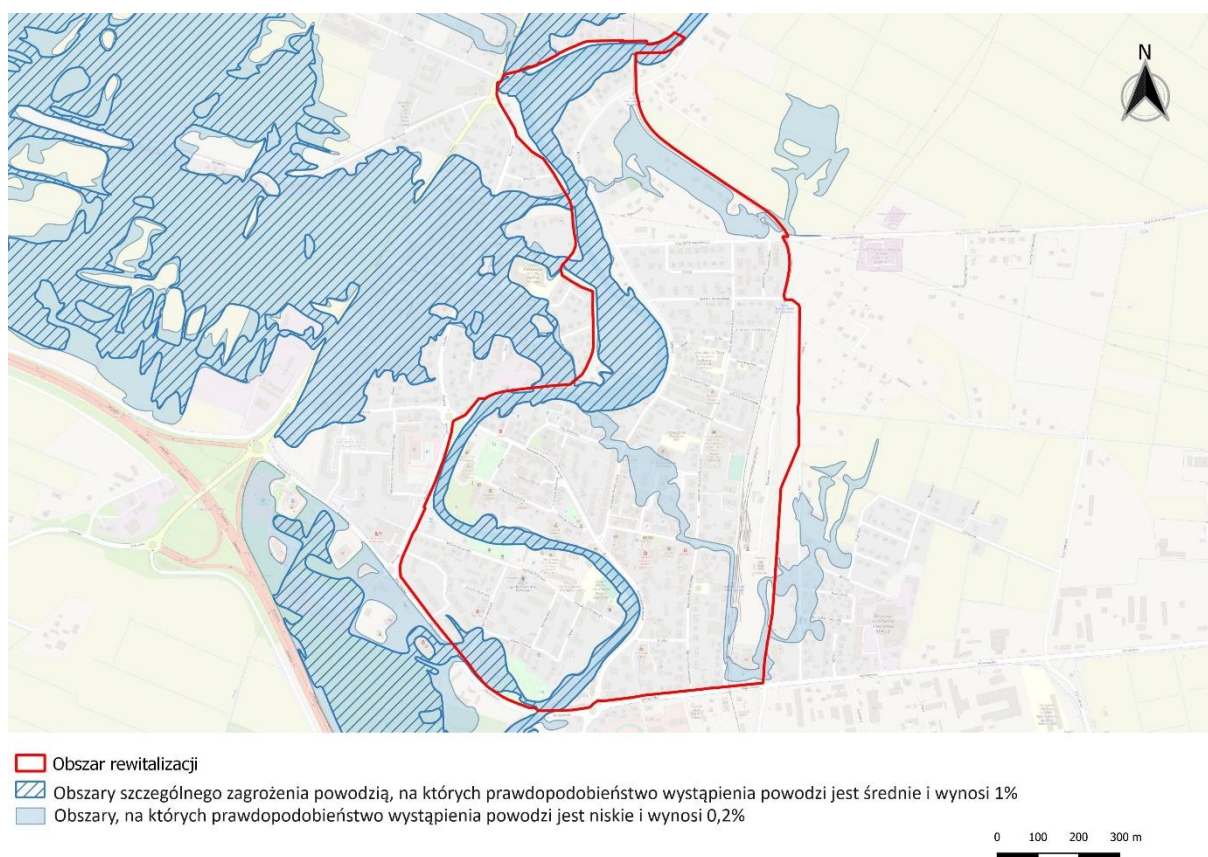
Omawiając sferę środowiskową w granicach obszaru rewitalizacji należy zaznaczyć, że nie jest on objęty żadną z obszarowych form ochrony przyrody. Tego typu formy występują w Gminie (m.in. Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Nogat, Obszar Chronionego Krajobrazu Rzek Szkarpany i Tugi, siedliskowy Obszar Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana), jednak są one oddalone od centrum Nowego Dworu Gdańskiego.

W centrum Nowego Dworu Gdańskiego nie występują działki leśne, a jedyne większe tereny zieleni urządzonej. Są to trzy parki: przy ul. Michała Drzymały położony nad Tugą, park przy ul. Warszawskiej, a także park przy ul. Ernesta Wejhera (Skwer F. Chopina). Mimo starań w zakresie jak najlepszego utrzymania parków, niektóre ich fragmenty są zdaniem mieszkańców zbyt rzadko porządkowane i pielęgnowane. Mieszkańcy w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych zwrócili również uwagę, że w mieście brakuje terenów zieleni, choćby w postaci małych enklaw, które dodatkowo mogłyby być połączone z systemami gromadzenia i wykorzystywania wód opadowych.

Gmina Nowy Dwór Gdański znajduje się w obszarze Żuław Wiślanych, które charakteryzują się znaczną równinnością i występowaniem obszarów depresyjnych. Przez obszar rewitalizacji przepływa z południa na północ rzeka Tuga. Jak już wspomniano, w celu utrzymania ciągłości przestrzennej obszarów biologicznie czynnych, w dokumentach planistycznych Gminy ustalono korytarz ekologiczny ciągnący się wzdłuż brzegów Tugi wraz z przyległymi terenami zieleni.

W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych mieszkańcy zwrócili uwagę na częsty problem zanieczyszczenia cieków wodnych, szczególnie rzeki Tugi. Jako przyczynę tego zjawiska wskazano m.in. zaśmiecanie rzeki i jej brzegów oraz zrzut ścieków do wody przez niektóre jednostki pływające.

Z obecnością rzeki wiąże się również zagrożenie powodziowe. Obszar rewitalizacji położony jest częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią. Są to w przypadku obszaru rewitalizacji obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%. Dodatkowo, w granicach obszaru rewitalizacji występują również obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%.

Ryc. 13 Obszary zagrożenia powodzią w granicach obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Interesariusze rewitalizacji biorący udział w warsztatach wskazali również na problem związany z podtapianiem ulic podczas dużych opadów deszczu, co częściowo może być związane z dużą powierzchnią uszczelnioną, przez co wody opadowe nie mogą naturalnie infiltrować do gleby i dalej do wód podziemnych, a są wraz ze spływem powierzchniowym odprowadzane do cieków wodnych. Kolejną przyczyną jest niewystarczająco rozwinięta infrastruktura kanalizacji deszczowej (ze względu na znaczną wiekowość części tej infrastruktury, wymagana jest inwentaryzacja sieci kanalizacyjnej przebiegającej np. pod ciągami komunikacyjnymi). Częściowym rozwiązaniem tego typu problemów może być m.in. ograniczanie uszczelniania terenu, utrzymanie obecnych i rozwój nowych terenów biologicznie czynnych, a także rozwiązania z zakresu małej retencji, magazynowania deszczówki np. w ogródkach czy ogrodach deszczowych.

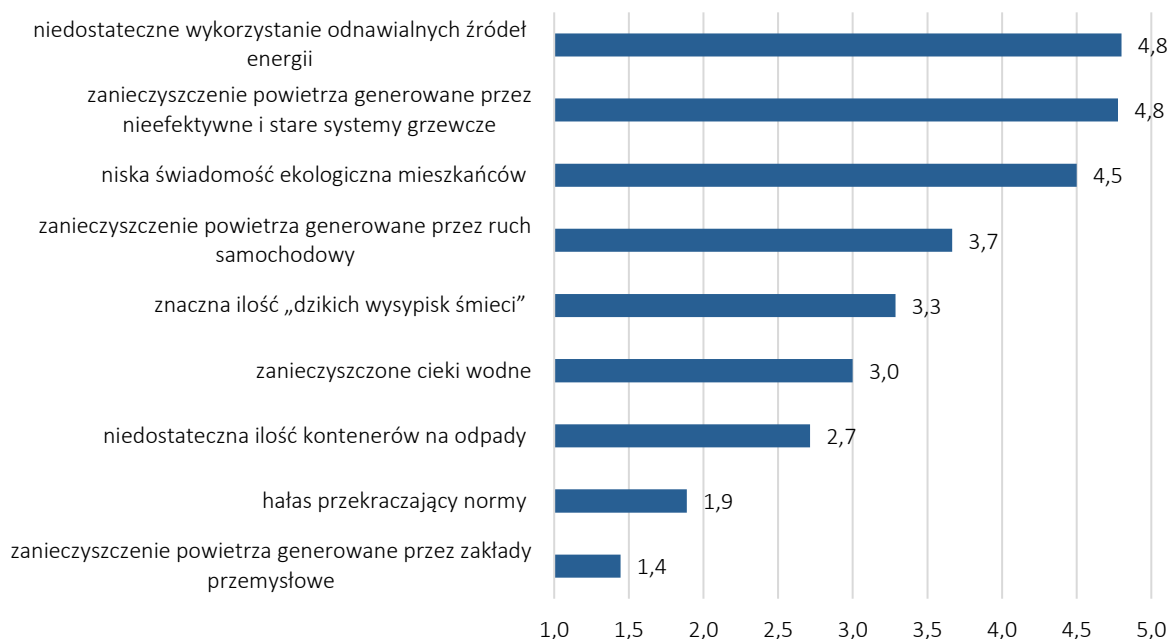
Mieszkańcy wskazują również na problem zaśmiecania miejsc publicznych i powstawanie dzikich wysypisk śmieci, czego potwierdzeniem są również zgłoszenia w tym zakresie znajdujące się w Krajowej Mapie Zagrożeń Bezpieczeństwa (<https://mapy.geoportal.gov.pl/iMapLite/KMZBPublic.html> dostęp dn. 20.11.2023 r.). Potwierdzeniem występowania problemu są również zdjęcia wykonane podczas wizji lokalnej. Jako przyczynę zaśmiecania przestrzeni publicznej można wskazać m.in. niską świadomość ekologiczną mieszkańców, a także świadomość dotyczącą obowiązków w zakresie odpadów spoczywających na Gminie. Dodatkowo, interesariusze wskazali na małą przepustowość zlokalizowanego w Nowym Dworze Gdańskim PSZOKu (Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych).

Ryc. 14 Zaśmiecona przestrzeń publiczna w granicach obszaru rewitalizacji: zdjęcia wykonane w Parku przy ul. Warszawskiej i w jego okolicach

Źródło: dokumentacja zdjęciowa wykonana podczas wizji lokalnej w dniu 2.10.2023 r.

Ankietowani jako najistotniejsze problemy w zakresie sfery środowiskowej w granicach obszaru rewitalizacji wskazali niedostateczne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii, zanieczyszczenie powietrza generowane przez nieefektywne i stare systemy grzewcze, niską świadomość ekologiczną mieszkańców, a także zanieczyszczenie powietrza generowane przez ruch samochodowy.

Ryc. 15 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Osoby biorące udział w badaniu ankietowym zostały również poproszone o wskazanie przyczyn niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji. Najwięcej osób (17) wskazało na trudności w zmianie nawyków i przyzwyczajeń mieszkańców. To z kolei potwierdza tezę postawioną podczas warsztatów rewitalizacyjnych, że większy problem w zakresie dbania o środowisko dostrzega się wśród osób dorosłych. Dzieci w tym zakresie są dużo lepiej edukowane, choćby w szkole czy przez różnorodne kampanie informacyjne. Niska świadomość ekologiczna przejawiająca się również stosowanie złej jakości opału wynika zdaniem mieszkańców z braku środków na sfinansowanie wymiany pieca bądź na zainwestowanie w OZE. Ankietowani wskazali również, brak egzekwowania prawa zarówno w zakresie niewłaściwego gospodarowania odpadami jak i używania niewłaściwego opału, również wpływa na niską świadomość środowiskową lokalnej społeczności.

Ryc. 16 Przyczyny niskiej świadomości ekologicznej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna na obszarze rewitalizacji poddana była analizie wskaźnikowej w zakresie dostępności infrastruktury publicznej. Na podstawie dostępnych danych przeanalizowano wskaźnik dotyczący liczby obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość tego wskaźnika dla obszaru rewitalizacji wyniosła 0,08, przy średniej dla Gminy 0,35. Warto jednak zauważyć, że w granicach obszaru rewitalizacji występują aż 4 obiekty sportowe, natomiast z uwagi na duże zapotrzebowanie (wysoka liczba ludności), dostępność tej infrastruktury jest niska. Podobnie wygląda sytuacja w zakresie ogólnodostępnych placów zabaw. Analizowany wskaźnik – liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi dla obszaru rewitalizacji 0,12, przy wartości wskaźnika dla Gminy równej 0,35. Ogólnodostępnych placów zabaw w centrum Nowego Dworu Gdańskiego jest 6.

Tabela 9 Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański

Zakres	Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Dostępność infrastruktury publicznej	Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,08	0,35
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	0,12	0,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański*.

Dostępność elementów infrastruktury publicznej omówionych powyżej, wpływa na możliwość prowadzenia aktywnego trybu życia już od najmłodszych lat. Aktywność fizyczna przekładająca się na sprawność psychofizyczną prowadzi do kształtowania wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych. To z kolei w konsekwencji zmniejsza niebezpieczeństwo zapadania na niektóre choroby cywilizacyjne, takie jak otyłość, cukrzyca czy choroby układu krążenia.

Na niewystarczającą dostępność infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i wypoczynkowej, a także miejsc integracji i aktywności społeczeństwa, uwagę zwracali również interesariusze biorący udział w warsztacie rewitalizacyjnym. Miejsc do spotkań przede wszystkim potrzebują młodzież oraz osoby starsze. To co istotne, dla tych osób ważna jest możliwość spotkań w nieformalnych grupach. Interesariusze obecni na warsztatach rewitalizacyjnych uznali, że częściowo istnieje oferta skierowana zarówno dla młodzieży, jak i seniorów, ale nie każdy jest zainteresowany braniem udziału w zorganizowanych zajęciach, warsztatach czy innych aktywnościach. Wielu mieszkańców szuka po prostu miejsca, w którym może spotkać się ze znajomymi i spędzić czas w przyjaznej atmosferze. Brak tego typu miejsc często skutkuje wycofaniem się z życia społecznego przez osoby starsze. Z kolei młodszy mieszkający szukają ogólnodostępnych miejsc spotkań, którymi często okazują się tereny publiczne, parki i skwery, gdzie wielokrotnie dochodzi do aktów wandalizmu czy libacji alkoholowych, co wpływa negatywnie na możliwość i bezpieczeństwo korzystania z terenów publicznych przez innych użytkowników.

Niedostatek infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, placów zabaw czy innych elementów ważnych dla lokalnej społeczności widoczny jest również w odniesieniu do podwórek przy budynkach wielorodzinnych oraz na nowodworskich osiedlach. Niedostosowanie funkcjonalno-przestrzenne

podwórek i terenów pomiędzy blokami widoczne jest m.in. przy ul. Mikołaja Reja, ul. Gen. Wł. Sikorskiego, ul. Obrońców Westerplatte, ul. Marii Konopnickiej, ul. Gen. Tadeusza Kościuszki, ul. Henryka Sienkiewicza, Placu Wolności, ul. Towarowej, ul. Dworcowej, ul. Juliusza Słowackiego, na osiedlu Morska (ul. Warszawska 7, 5, 3, ul. Morska 2, 4, 4a). Bardzo często powyższe przestrzenie charakteryzują się małą różnorodnością funkcji np. służą tylko jako miejsca parkingowe, ciągi komunikacyjne lub są to tereny niezagospodarowane. Istotne jest, aby tak zaprojektować wspólną przestrzeń, aby odpowiadała na realne potrzeby mieszkańców, którzy najczęściej będą z tej przestrzeni korzystali. Warto przy tym łączyć różnorodne funkcje np. integracyjne, sportowe, wypoczynkowe, komunikacyjne, przyrodnicze czy edukacyjne.

Poza tym, że infrastruktury sportowej i rekreacyjno-wypoczynkowej na obszarze rewitalizacji jest stosunkowo niewiele (biorąc pod uwagę dużą liczbę potencjalnych korzystających), część z ogólnodostępnych przestrzeni jest dewastowana, zaniedbywana lub stanowi miejsce konsumpcji alkoholu. Często dewastacji poddawany jest plac zabaw przy Żuławskim Ośrodku Kultury, a miejskie parki i tereny zieleni, poza zaśmiecaniem, niszczeniem infrastruktury i ogólną degradacją, są miejscami, gdzie nierzadko odbywają się libacje alkoholowe, nie tylko osób dorosłych, ale coraz częściej również młodzieży. Niską estetyką oraz znacznym stopniem zaniedbania odznacza się także budynek po dworcu kolejowym w Nowym Dworze Gdańskim, wraz z terenami przyległymi. Poprzez degradację opisanych powyżej miejsc, nie spełniają one zadowalająco swoich funkcji i stanowią potencjalne przestrzenie do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych.

Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jak i technicznej zaobserwowano również przy budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej przy ul. Gen. Tadeusza Kościuszki w Nowym Dworze Gdańskim. Zagospodarowanie przestrzeni wokół obiektu pozostawia wiele do życzenia. Teren nie jest dostosowany do poruszania się przez osoby ze szczególnymi potrzebami, a niekontrolowany rozrost krzewów na przyległym terenie utrudnia poruszanie się oraz uniemożliwia racjonalne wykorzystanie tej przestrzeni. W miejscu nieco zaniedbanego „ogrodu” można utworzyć przestrzeń do zagospodarowania przez uczestników WTZ – po wyznaczeniu bezpiecznych i dostępnych dla wszystkich chodników i ścieżek, można wyodrębnić miejsce na założenie ogrodu warzywno-ziołowego, ogrodu kwietnego, a dodatkowo znajdzie się miejsce na infrastrukturę wypoczynkową (ławki, stoły), gdzie uczestnicy WTZ mogliby się integrować z lokalną społecznością.

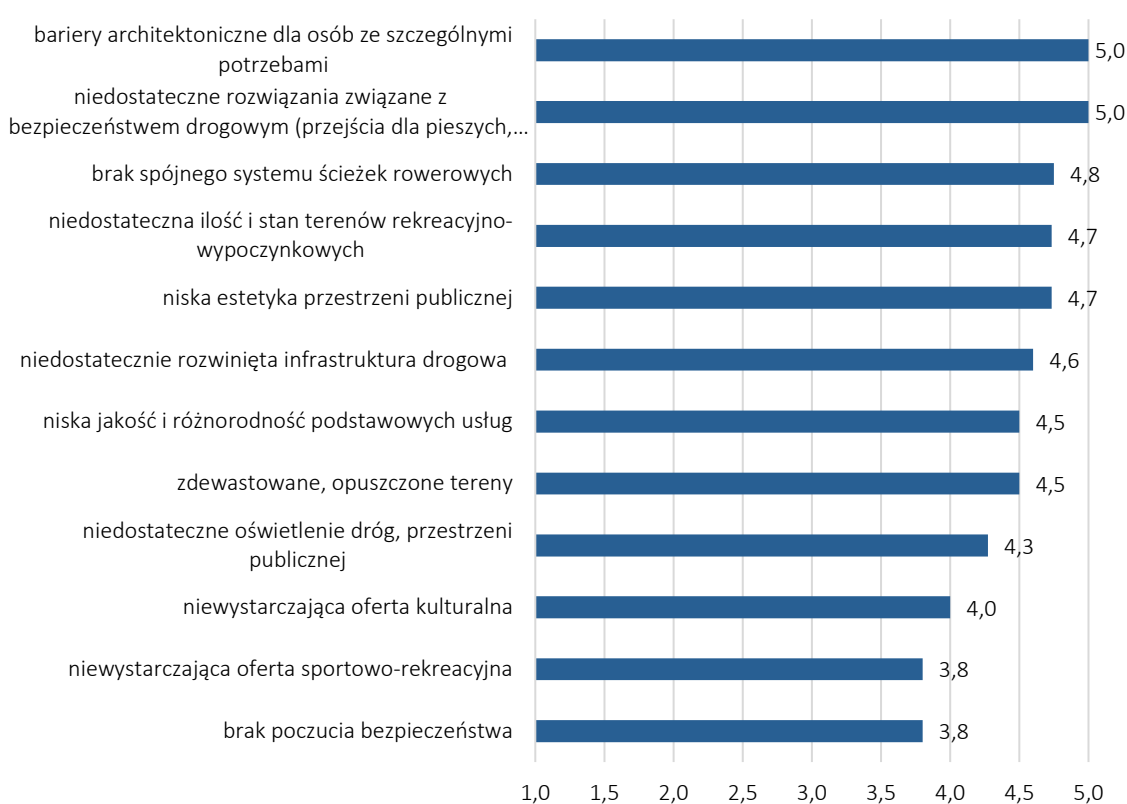
W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych oraz wizji lokalnej z przedstawicielami interesariuszy, wskazano na problem związany z niewielką ilością zielonej infrastruktury. Poza kilkoma parkami i skwerami, w granicach obszaru rewitalizacji występuje niewiele enklaw zieleni. Warto zauważyć, że tereny zieleni (w tym m.in. parki miejskie, parki kieszonkowe, ogrody deszczowe, zadrzewienia i zakrzewienia, przydomowe ogródki zielne czy kwiatowe), poza oczywistą funkcją przyrodniczą, wpływają różnorodnie na lokalną społeczność. Dostęp do terenów zieleni zachęca do aktywności fizycznej, takiej jak bieganie, spacerowanie, jazda na rowerze czy pikniki. Regularna aktywność fizyczna przyczynia się do poprawy zdrowia fizycznego, co może zmniejszać ryzyko chorób serca, otyłości i innych schorzeń. Co więcej, tereny zieleni mają korzystny wpływ na zdrowie psychiczne. Spacer czy pobyt na świeżym powietrzu w otoczeniu zieleni mogą przyczynić się do redukcji stresu, poprawy nastroju, zmniejszenia objawów depresji i lęku. Są to również miejsca, gdzie ludzie z różnych grup społecznych mogą się spotykać, integrować i spędzać czas razem. Tereny zieleni dodają również wartości estetycznej. Ich obecność może poprawić ogólną jakość życia mieszkańców, sprawiając, że otoczenie staje się bardziej przyjazne i atrakcyjne.

Ryc. 17 Stan sfery przestrzenno-funkcjonalnej w granicach obszaru rewitalizacji: zdjęcia górne – os. Morska; dolne lewe – budynek WTZ, dolne prawe – ul. Gen. Tadeusza Kościuszki 4A

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 2.10.2023 r.

Ankietyzacja mieszkańców, warsztaty rewitalizacyjne oraz wizja lokalna, a także wywiad pogłębiony potwierdzają występowanie problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Mieszkańcy podczas badania ankietowego wskazali, że najbardziej istotnymi problemami występującymi na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej są bariery architektoniczne dla osób ze szczególnymi potrzebami, a także niedostateczne rozwiązania związane z bezpieczeństwem drogowym (w tym przejścia dla pieszych i oświetlenie). Ankietowani zauważają brak spójnego systemu ścieżek rowerowych, który poza wartościami turystyczno-rekreacyjnymi, przyczyniłby się do rozwoju transportu przyjaznego środowisku. Wśród najistotniejszych problemów wskazano również niedostateczną ilość i stan terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, niską estetykę przestrzeni publicznej oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturę drogową w niektórych miejscach. W zakresie funkcjonalno-przestrzennym mieszkańcy zauważają również niewystarczającą jakość i różnorodność podstawowych usług, a także zdewastowane i opuszczone tereny znajdujące się w granicach obszaru rewitalizacji. Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

Ryc. 18 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej występujące na obszarze rewitalizacji są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. Funkcjonalność poszczególnych elementów przestrzeni często zależy od ich stanu technicznego.

Stan techniczny przestrzeni publicznej w granicach obszaru rewitalizacji przeanalizowano biorąc pod uwagę 3 wskaźniki: liczbę budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków, odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych oraz liczbę obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców.

Na terenie całej Gminy Nowy Dwór Gdański, odsetek budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w stosunku do ogólnej liczby budynków wynosi 3,3%. W obszarze rewitalizacji zidentyfikowano aż 13 takich budynków, co przekłada się na wartość wskaźnika 4,2%, co świadczy o większym nasileniu problemu w analizowanym obszarze. Biorąc pod uwagę odsetek obiektów komunalnych wymagających remontu w ogólnej liczbie budynków komunalnych, wskaźnik dla obszaru rewitalizacji jest zdecydowanie wyższy od średniej dla całej Gminy i wynosi 61,9% (przy średniej dla Gminy 43,5%). W granicach analizowanego obszaru rewitalizacji występuje 21 budynków komunalnych, z których aż 13 wymaga działań remontowych, co wpływa na degradację tkanki miejskiej oraz estetykę przestrzeni publicznej. Pod uwagę wzięto również przestrzenie publiczne (np. parki, place zabaw, zieleńce, skwery i inne ogólnodostępne dla mieszkańców przestrzenie), które odznaczają się szczególnie złym stanem technicznym. Na terenie całej Gminy zidentyfikowano 6 takich miejsc, z czego aż 3 znajdują się w granicach obszaru rewitalizacji. Przeliczając dane na 100 mieszkańców, wskaźnik dla Gminy wynosi 0,02, natomiast dla obszaru rewitalizacji przyjmuje wyższe wartości w granicach 0,06.

Tabela 10 Porównanie wskaźników dla sfery technicznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański

Zakres	Nazwa wskaźnika	Wartość dla obszaru rewitalizacji	Wartość średnia dla Gminy
Stan techniczny przestrzeni publicznej	Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków	4,2%	3,3%
	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	61,9%	43,5%
	Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,06	0,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnostyki służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

Zły stan techniczny budynków komunalnych i mieszkalnych przejawia się m.in. złuszczeniem się i odpadającym tynkiem, ubytkami w elewacji, wystającymi i niezabezpieczonymi elementami instalacji elektrycznej, zniszczonymi elementami części wspólnych, w tym klatek schodowych oraz drzwi i schodów zewnętrznych. Dodatkowo, część obiektów jest nieefektywna energetycznie – duże straty ciepła wynikają m.in. z nieszczelnej stolarki drzwiowej, okiennej, nieocieplonych dachów czy ścian budynków. Dodatkowo, wiele obiektów mieszkalnych czy komunalnych jest nadal ogrzewanych z nieekologicznych źródeł ciepła, w tym pieców węglowych. Jako główną przyczynę złej jakości infrastruktury mieszkaniowej i komunalnej, uczestnicy warsztatów wskazali brak środków mieszkańców, w tym wspólnot mieszkaniowych, aby przeprowadzić kosztochłonne remonty. Co więcej, wspólnoty bywają wewnętrznie skonfliktowane, co dodatkowo utrudnia podejmowanie

jakichkolwiek decyzji inwestycyjnych. Część obiektów w złym stanie technicznym jest nieużytkowana, co prowadzi do pogłębienia degradacji budynków ze względu na brak bieżącej eksploatacji i napraw oraz nieogrzewanie budynków.

Zły stan techniczny przestrzeni publicznej odznacza się m.in. zniszczonymi elementami infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej, w tym ławek, pergoli i zadaszeń. Do zniszczeń tych bardzo często dochodzi poprzez niewłaściwe użytkowanie lub wręcz zamierzone niszczenie m.in. przez osoby przebywające pod wpływem alkoholu lub innych substancji. Uszkodzenia małej infrastruktury są również związane z działaniami niezależnymi od człowieka, w tym warunków atmosferycznych lub zwykłego zużycia się z czasem. Złym stanem technicznym odznaczają się również niektóre ciągi komunikacyjne, w tym drogi i chodniki, co znacząco utrudnia bezpieczne poruszanie się po obszarze rewitalizacji, tym bardziej dla osób ze szczególnymi potrzebami. Mieszkańcy uczestniczący w warsztacie rewitalizacyjnym zwracali również uwagę, że w otoczeniu zabudowy wielorodzinnej często brakuje miejsc parkingowych, przez co mieszkańcy często parkują „gdzie się da”, często na terenach zieleni bądź w sposób utrudniający ruch drogowy dla innych uczestników. Przykłady zdegradowanej infrastruktury drogowej obrazują poniższe zdjęcia.

Ryc. 19 Degradacja infrastruktury komunikacyjnej, lewe górne zdjęcie: ul. Generała Tadeusza Kościuszki, pozostałe zdjęcia: osiedle przy ul. Warszawskiej i Morskiej

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 2.10.2023 r.

Obiekty i przestrzenie ważne dla lokalnej społeczności zostały omówione w rozdziale dotyczącym struktury przestrzenno-funkcjonalnej oraz przy analizie sfery przestrzenno-funkcjonalnej. Poniżej natomiast wskazano i omówiono obiekty i przestrzenie, które znajdują się w stanie wymagającym poprawy, które zgłoszono podczas wizji lokalnej, warsztatów rewitalizacyjnych bądź naboru przedsięwzięć.

Budynek przy ul. Marii Konopnickiej 19 w Nowym Dworze Gdańskim pełnił niegdyś funkcję Ośrodka Pomocy Społecznej. Obecnie budynek jest opustoszały, a jego nieużytkowanie prowadzi do coraz głębszej degradacji technicznej, m.in. schodów wejściowych, elewacji, stolarki okiennej, dachu, a także pomieszczeń wewnątrz. Z uwagi na długotrwałe nieużytkowanie niesprawne są instalacje, w tym wodno-kanalizacyjna i elektryczna. Budynek nie spełnia zasad efektywności energetycznej, przez co konieczna jest jego termomodernizacja. Dodatkowo, poza podjazdem zewnętrznym (który również wymaga napraw) budynek nie jest dostosowany do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby starsze czy z niepełnosprawnościami.

Ryc. 20 Budynek przy ul. Marii Konopnickiej 19 w Nowym Dworze Gdańskim

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 2.10.2023 r.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowym Dworze Gdańskim mieszczą się przy ul. Gen. Tadeusza Kościuszki 23. Budynek, z którego korzystają również osoby z niepełnosprawnością, nie spełnia wymogów pełnej dostępności architektonicznej. Dodatkowo, otoczenie budynku również wymaga poprawy, ze szczególnym uwzględnieniem metalowej konstrukcji posadowionej na podwórku przed WTZ, która podtrzymuje komin należący do obiektu sąsiedniej firmy. Nierówne podłoże i bariery przestrzenne utrudniają poruszanie się po otoczeniu obiektu. Dodatkowo, ogrzewanie budynku wiąże się z dużymi stratami ciepła, co wynika z nieszczelnej stolarki okiennej, drzwiowej, nieocieplonego dachu oraz ścian zewnętrznych, od których ponadto odpada tynk, co wpływa na estetykę obiektu oraz bezpieczeństwo. Ze względu na ograniczone środki, wewnątrz budynku również wymaga remontów, aby móc w pełni spełniać swoje przeznaczenie.

Ryc. 21 Budynek WTZ przy ul. gen. Tadeusza Kościuszki 23 w Nowym Dworze Gdańskim

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 2.10.2023 r.

Budynek parafialny przy ul. Michała Drzymały 3 przynależy do Parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Nowym Dworze Gdańskim. Zabytkowy obiekt znajduje się obecnie w bardzo złym stanie technicznym. Niedrożne rynny, nieszczelny dach, okna i zniszczone drzwi to jedne z głównych wad budynku. Obiekt wymaga gruntownego remontu zarówno na zewnątrz jak i wewnątrz, obejmującego m.in. wymianę źródła ogrzewania, wymianę wszystkich instalacji, izolację fundamentów, ścian i dachu, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, a także modernizację pomieszczeń i dostosowanie ich do pełnienia jakichkolwiek funkcji. Budynek nie posiada rozwiązań służących osobom ze szczególnymi potrzebami.

Ryc. 22 Budynek parafialny przy ul. Michała Drzymały 3

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 2.10.2023 r.

Budynek dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim zlokalizowany jest przy trasie Żuławskiej Kolei Dojazdowej, stanowiąc potencjalną wizytówkę miasta. W rzeczywistości budynek jest niewykorzystywany, popada w zniszczenie i bardziej odstrasza niż zachęca turystów do odwiedzenia. W złym stanie znajduje się pokrycie dachowe obiektu, brak jest funkcjonującej instalacji grzewczej, stolarka okienna i drzwiowa jest nieszczelna, pomieszczenia wymagają gruntownego remontu, a elewacja i fundamenty odpowiedniej izolacji i modernizacji. Uporządkowania wymaga również teren znajdujący się wokół dworca.

Ryc. 23 Budynek dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim
Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 2.10.2023 r.

Budynek Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim jest częściowo wyremontowany i pełni przede wszystkim funkcje administracyjne. W części obiektu, gdzie znajduje się Biblioteka Publiczna, występują jednak dalsze potrzeby remontowe, związane z wymianą instalacji oraz gruntownym remontem pomieszczeń. Planowane jest przeniesienie Biblioteki do nowego obiektu, a pozostała przestrzeń w budynku Starostwa Powiatowego będzie mogła po remoncie pełnić nowe funkcje.

Ryc. 24 Budynek Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim
Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 2.10.2023 r.

Jak już wspomniano, w złej kondycji znajdują się również niektóre obiekty mieszkalne, zarówno prywatne, jak i te stanowiące mieszkaniowy zasób komunalny Gminy. Wśród budynków, gdzie stwierdzono największe nagromadzenie problemów technicznych można wskazać m.in. budynki przy ul. Gen Tadeusza Kościuszki 4 a, ul. Michała Drzymały 11, ul. 3 Maja 8 oraz ul. Henryka Sienkiewicza 7. Obiekty odznaczają się złym stanem pokrycia dachowego, klatek schodowych i innych części wspólnych, złą jakością instalacji elektrycznych i sanitarnych, a część z nich pokryta jest materiałami szkodliwymi zawierającymi azbest. Budynki nie są dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami,

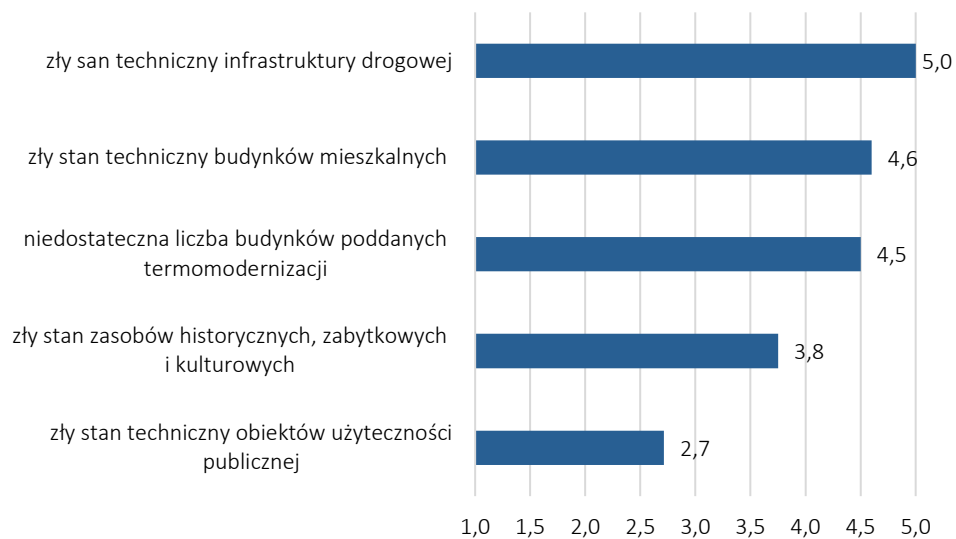
a poprzez nieszczelność stolarki występują duże straty ciepła, co z kolei zwiększa koszt utrzymania lokali.

Ryc. 25 Przykłady zdegradowanej infrastruktury mieszkaniowej w Nowym Dworze Gdańskim: ul. Henryka Sienkiewicza 7, ul. Michała Drzymały 11, ul. 3-go Maja 8

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 2.10.2023 r.

Aspekt problemów technicznych występujących na obszarze rewitalizacji, analogicznie do poprzednich podrozdziałów, zbadany został również za pomocą ankietyzacji. Mieszkańcy wykazali, że najbardziej istotnymi problemami w sferze technicznej jest zły stan infrastruktury drogowej. Wysoko oceniono również istotność problemów związanych z budynkami mieszkalnymi i komunalnymi, w tym zły stan techniczny budynków mieszkaniowych oraz niedostateczna liczba budynków poddanych termomodernizacji. Mieszkańcy zauważają również problemy związane ze złym stanem zasobów historycznych, zabytkowych i kulturowych oraz złym stanem technicznym obiektów użyteczności publicznej. Podsumowanie badań ankietowych pokrywa się więc z danymi analizowanymi we wcześniejszej części dokumentu, co potwierdza nagromadzenie negatywnych zjawisk sfery technicznej w granicach obszaru rewitalizacji.

Ryc. 26 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

3.4. LOKALNE POTENCJAŁY OBSZARU

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występujące wyłącznie na jego obszarze.

W Gminie Nowy Dwór Gdański działa wiele instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych, które wspierają rozwój lokalnej społeczności, poszerzają dostęp do kultury, rozrywki, aktywnych form spędzania czasu, w tym sportu oraz wspierają osoby potrzebujące, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej. Na obszarze rewitalizacji funkcjonują następujące jednostki, stanowiące duży potencjał dla możliwości rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji:

Urząd Miejski w Nowym Dworze Gdańskim zlokalizowany jest przy ul. Ernesta Wejhera 3, w granicach obszaru rewitalizacji. Urząd odpowiada za bieżące zaspokajanie potrzeb zbiorowych mieszkańców w drodze świadczenia powszechnie dostępnych usług. Pracownicy Urzędu w ramach swoich możliwości oraz wiedzy i specjalizacji w poszczególnych dziedzinach, służą pomocą i radą mieszkańcom potrzebującym wsparcia, szczególnie w sprawach administracyjnych. Urząd odpowiada również za efektywne wdrażanie i koordynowanie projektów i programów mających polepszyć jakość życia w Gminie. Dodatkowo, w godzinach otwarcia Urzędu, funkcjonuje również gminny punkt konsultacyjny programu „Czyste Powietrze”, gdzie beneficjenci mogą uzyskać szczegółowe informacje i pomoc w składaniu wniosków. Urząd Miejski w Nowym Dworze Gdańskim organizuje lub współorganizuje szereg wydarzeń cyklicznych, które zapewniają rozrywkę mieszkańcom, jak i są atrakcją dla osób odwiedzających. Wśród najważniejszych imprez wymienić można m.in. Wyścig Rowerowy o Puchar Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego (organizowany w czerwcu), Dni Nowego Dworu Gdańskiego (organizowane najczęściej w czerwcu), Dożynki Gminne (odbywające się we wrześniu) czy Dzień Osadnika (w październiku).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim znajduje się w granicach obszaru rewitalizacji, przy ul. Plac Wolności 26. MGOPS realizuje zadania własne i zlecone Gminie z zakresu pomocy społecznej. Działalność Ośrodka ma na celu wsparcie osób i rodzin w działaniach zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenia do usamodzielnienia i umożliwienia funkcjonowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Wsparcie to realizowane jest w różnorodnych formach, takich jak m.in.: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłki celowe, praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, pomoc w postaci schronienia, posiłku, odzieży, sprawienie pogrzebu, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz dom pomocy społecznej.

Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim jest siedzibą władz powiatu nowodworskiego, zlokalizowaną przy ul. Gen. Władysława Sikorskiego 23. Poza bieżącą obsługą interesariuszy oraz realizacją zadań powiatowych, Powiat Nowodworski zapewnia nieodpłatną pomoc prawną dla osób, które nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Istotnym potencjałem lokalnym funkcjonującym w granicach obszaru rewitalizacji bądź z którego mogą korzystać mieszkańcy obszaru, są jednostki organizacyjne powiatu, takie jak: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Liceum Ogólnokształcące im. Ziemi Żuławskiej w Nowym Dworze Gdańskim, Zespół Szkół w Nowym Dworze Gdańskim, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Ireny Sendlerowej, a także Dom Pomocy Społecznej „MORS”, który zlokalizowany jest w sąsiedniej gminie, w miejscowości Stegna.

Żuławski Ośrodek Kultury, zlokalizowany przy ul. Gen. Władysława Sikorskiego 21, stanowi główną jednostkę odpowiedzialną za działalność kulturalną w Gminie. Misją ŻOK jest „*pobudzanie i kształtowanie aktywności społeczno-kulturalnej na Żuławach, poprzez kreowanie, inspirowanie i wspieranie działań twórczych oraz integrowanie różnych środowisk, w sposób otwarty i dostępny dla wszystkich grup społecznych*”. Ośrodek współpracuje z innymi instytucjami na terenie całej Gminy, w zakresie rozwoju usług kulturalnych. Placówka cały czas się rozwija, zapewnia wysoką jakość i systematyczność prowadzonych działań w zakresie edukacji kulturalnej oraz rozrywki, dostosowując się do zmieniających się potrzeb społeczeństwa. W sezonie letnim wydarzenia kulturalno-rozrywkowe organizowane są również z wykorzystaniem przynależącej do ŻOK sceny letniej. W Ośrodku funkcjonuje również Kino „Za rogiem” oraz Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Żuławski Park Historyczny – położony przy ul. Mikołaja Kopernika 17, w pobliżu ŻOK oraz budynku Starostwa Powiatowego i Urzędu Miejskiego, nad rzeką Tugą. Jest to siedziba Muzeum Żuławskiego w dawnym budynku serowni i mleczarni z 1902 roku. W muzeum znajdują się najważniejsze zabytki związane z regionem, w tym fragment wiatraka odwadniającego, oryginalne butelki po „Stobbes Machandel” – jałowcówce produkowanej w przedwojennym Tiegenhof/Nowy Dwór Gdański oraz największą w Polsce ekspozycję poświęconą Mennonitom. Muzeum jest otwarte codziennie oprócz poniedziałków oraz świąt. Zwiedzanie z przewodnikiem jest możliwe po wcześniejszym umówieniu. W obiekcie odbywają się również wydarzenia kulturalne np. koncerty, wystawy, a także zajęcia w pracowni ceramicznej.

W granicach obszaru rewitalizacji funkcjonuje kilka **placówek oświatowych**, w tym: Szkoła Podstawowa Nr 2 przy ul. Adama Mickiewicza 10, Niepubliczne Przedszkole Językowo-Muzyczne "Calineczka" przy ul. Tadeusza Kościuszki 25, Przedszkole Niepubliczne nr 1 przy ul. Tadeusza Kościuszki 15, Przedszkole Niepubliczne "Wesołe Smerfiki" przy ul. Henryka Dąbrowskiego 5, Niepubliczne Przedszkole Bajkowa Akademia przy ul. Jana Brzechwy 4. Powyższe placówki stanowią istotny potencjał z uwagi na przekazywanie wiedzy oraz kształtowanie umysłów młodych mieszkańców obszaru rewitalizacji i okolic. Ponadto, szkoły i przedszkola stanowią potencjalnych partnerów do działań rewitalizacyjnych, szczególnie działań miękkich, związanych z organizacją wydarzeń o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, społecznym.

Dużym potencjałem w sferze społecznej, poza działaniami ww. jednostek, jest **aktywność stowarzyszeń i organizacji pozarządowych** funkcjonujących na terenie Gminy, szczególnie działających w granicach obszaru rewitalizacji. Ich przedmiotowa działalność najczęściej koncentruje się na zagadnieniach z zakresu aktywizacji seniorów, wsparcia i aktywizacji osób z niepełnosprawnościami, propagowania sportu, a także działalności na rzecz lokalnej społeczności. Głównymi zadaniami organizacji pozarządowych jest kształtowanie wśród mieszkańców świadomych postaw prospołecznych, promocja działań związanych z upowszechnianiem aktywności kulturalnej i integracji, działanie na rzecz lokalnej społeczności oraz dbanie i zachęcanie do poznawania zasobów dziedzictwa kulturowego. Zadania te realizowane są za pomocą akcji tematycznych, spotkań, warsztatów, wyjazdów integracyjnych oraz innych organizowanych wydarzeń. W poniższej tabeli przedstawiono funkcjonujące na obszarze rewitalizacji organizacje pozarządowe wraz z głównym zakresem ich działalności.

Tabela 11 Wykaz organizacji pozarządowych działających w granicach obszaru rewitalizacji i okolicach

Nazwa organizacji	Główny zakres działalności
Organizacje działające w obszarze rewitalizacji	
Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Nowym Dworze Gdańskim	poprawianie warunków socjalno-bytowych oraz uczestniczenia w życiu społecznym emerytów, rencistów i inwalidów, ich integrowanie i aktywizowanie, reprezentowanie ich interesów oraz popularyzowanie ich problemów wśród społeczeństwa

Ochotnicza Straż Pożarna w Nowym Dworze Gdańskim	bezpieczeństwo przeciwpożarowe, przeciwpowodziowe, zabezpieczenie wydarzeń masowych
Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego "Klub Nowodworski"	pobudzanie, popieranie i rozwijanie inicjatyw na rzecz ogółu społeczności zmierzających do rozwoju miasta i gminy Nowy Dwór Gdański
Stowarzyszenie Miast Partnerskich Nowego Dworu Gdańskiego	wspieranie, utrwalanie i rozwijanie przyjacielskich kontaktów z miastami partnerskimi miasta i gminy Nowy Dwór Gdański
Fundacja "Kreatywna Edukacja"	wspieranie działalności edukacyjnej, oświatowej, wychowawczej, kulturalnej i społecznej, wspieranie działalności z zakresu pomocy społecznej i dobroczynności, promocji zdrowia i ekologii, wspieranie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych
Stowarzyszenie "Sprawni Inaczej"	pomoc i wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami
Stowarzyszenie "Żuławy"	współdziałanie w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom Żuław, podniesienie atrakcyjności życia i jakości zamieszkania, tworzenie warunków do optymalnego wykorzystania walorów przyrodniczych
Fundacja "Mikael"	promowanie działalności społecznej, charytatywnej i formacyjnej w zakresie ochrony i promocji zdrowia, ochrony życia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci, krzewienie w społeczeństwie kultury polskiej związanej z chrześcijaństwem, wspieranie rozwoju duchowego i kulturalnego dzieci, młodzieży i dorosłych
Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Nowodworskiego Ogólniaka	edukacja, wychowanie, kultura, integracja
Nowodworskie Stowarzyszenie Przyjaciół Zwierząt "Iskierka"	zapobieganie bezdomności zwierząt
Uczniowski Klub Sportowy "Ogólniak"	działalność sportowa, popularyzacja zdrowego, aktywnego stylu życia
Organizacje spoza obszaru rewitalizacji, mogące być potencjalnym partnerem działań rewitalizacyjnych	
Fundacja Aktywne Szkraby	upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, prowadzenie zajęć i warsztatów z zakresu sportu i tematyki okołosportowej, a także propagowanie i popularyzacja idei sportu wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych i seniorów
Ludowy Klub Sportowy "Żuławy"	rozwój różnych dyscyplin sportu oraz stałe podnoszenie jego poziomu, współudział w wychowaniu swoich członków, czynny udział w życiu kulturalnym, gospodarczym i społecznym, ścisła współpraca z resortem oświaty, SZS oraz szkołami
Żuławskie Towarzystwo Sportowe	propagowanie różnych dyscyplin sportu, organizacja masowych imprez sportowo-rekreacyjnych oraz turystycznych dla dzieci i młodzieży, czynny udział w życiu sportowo-rekreacyjnym
Fundacja "Rodzinny Gdańsk"	organizacja społeczna z Gdańska, której celem jest szeroko pojęta pomoc rodzinie, w szczególności dzieciom i młodzieży
Stowarzyszenie dla osób niepełnosprawnych "Pomocna Dłoń"	popularyzacja, uczestnictwo, rozwój sportu i rekreacji, rehabilitacji ruchowej, turystyki i innych form mających wpływ na doskonalenie sprawności fizycznych i psychofizycznych na rzecz młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych
Fundacja Wróc	wsparcie kierowane do niepełnosprawnych mieszkańców województwa pomorskiego oraz do ich najbliższego otoczenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim.

Poza wskazanymi powyżej instytucjami i organizacjami pozarządowymi, wśród lokalnych potencjałów, które mogą stanowić przestrzeń do realizacji działań rewitalizacyjnych, należy wskazać obiekty i przestrzenie publiczne, które zostały scharakteryzowane w poprzednich rozdziałach. Należą do nich m.in.: rzeka Tuga wraz z przyległą infrastrukturą, parki przy ul. Michała Drzymały oraz Warszawskiej, skwer F. Chopina, niezagospodarowane dotychczas podwórka, budynek przy ul. Marii Konopnickiej 19, Warsztat Terapii Zajęciowej, budynek parafialny przy ul. Michała Drzymały 3, budynek dworca kolejowego wraz z całą infrastrukturą Żuławskiej Kolei Dojazdowej. Wszystkie z ww. obiektów i przestrzeni wymagają szeregu prac infrastrukturalnych w celu zwiększenia dostępności, funkcjonalności, atrakcyjności, estetyki oraz bezpieczeństwa. Obecnie większość z powyższych miejsc posiada niewykorzystany potencjał, który zostanie wyłoniiony po przeprowadzeniu odpowiednich prac remontowych czy modernizacyjnych. Równie ważnym będzie, aby po przeprowadzonych działaniach infrastrukturalnych, stworzyć plan działań miękkich – społecznych czy kulturalnych, w celu

odpowiedniego wykorzystania nowo powstałego potencjału. W przypadku braku odpowiednich działań technicznych w połączeniu z działaniami społecznymi czy kulturalnymi, wyżej opisane przestrzenie przyczynią się do zmniejszenia atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz do degradacji skutkującej pogłębieniem się problemów występujących w obszarze rewitalizacji i spadku poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

W sferze gospodarczej potencjałami lokalnymi z pewnością są jedni z największych pracodawców w Gminie (Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska, Urząd Miejski, HEXONIK oraz STOLMACH), a także instytucje otoczenia biznesu, do których zalicza się np. Powiatowy Cech Rzemiosł Różnych w Nowym Dworze Gdańskim.

3.5. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH – SYNTEZA DIAGNOZY

Prace prowadzone na poszczególnych etapach opracowywania dokumentu takie jak delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz przeprowadzona analiza wskaźnikowa, warsztaty rewitalizacyjne, wizja lokalna, konsultacje społeczne wraz z badaniem ankietowym, a także pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji potwierdziły koncentrację negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych w granicach obszaru rewitalizacji, które znacząco hamują rozwój obszaru rewitalizacji jak i wpływają negatywnie na całą Gminę. Potwierdziła się zatem zasadność wyznaczenia obszaru rewitalizacji w centralnej części Nowego Dworu Gdańskiego.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zidentyfikowano w szczególności: niedostateczną liczbę miejsc integracji i spędzania czasu wolnego, związaną z tym niewielką aktywnością społeczną i niskim poziomem integracji wśród mieszkańców, a także niewielką aktywność społeczną mieszkańców w życiu publicznym, niską świadomość ekologiczną mieszkańców, zanieczyszczenie powietrza przez stare, nieefektywne systemy grzewcze, brak dostosowania przestrzeni publicznej i budynków do osób ze szczególnymi potrzebami oraz zły stan techniczny budynków publicznych znajdujących się na obszarze rewitalizacji, a także degradację przestrzeni ogólnodostępnych, takich jak parki, skwery, podwórka.

Problemy zdiagnozowane w graniach obszaru rewitalizacji były powtarzalne i często przenikały różnorodne sfery – problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej często wynikały z problemów środowiskowych lub technicznych, wpływając przy tym na pojawienie się problemów społecznych czy obniżenie atrakcyjności gospodarczej i turystycznej obszaru. Należy zwrócić uwagę, iż nagromadzone zjawiska problemowe to nie odrębne sytuacje, tylko ciąg powiązanych ze sobą zdarzeń. Problemy takie jak brak integracji mieszkańców i niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym wynikają często z innych zdiagnozowanych problemów, np. braku miejsc do spędzania czasu wolnego czy niedostatecznej oferty zajęć rozwijających zainteresowania. Brak alternatywnych form spędzania czasu wolnego często prowadzi do używania substancji psychoaktywnych oraz aktów wandalizmu, co z kolei ingeruje negatywnie w sferę przestrzenno-funkcjonalną i techniczną, obniżając estetykę przestrzeni publicznych oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Z kolei zanieczyszczenie powietrza powiązane jest zarówno z niską świadomością ekologiczną mieszkańców, ale także złą kondycją finansową, ubóstwem oraz infrastrukturą o niskim poziomie efektywności energetycznej.

Potrzeba rewitalizacji wynika więc nie tylko z nagromadzenia zjawisk problemowych, ale również z ich wzajemnego powiązania i oddziaływania. Problemy w sferze społecznej wynikają częściowo z innych problemów społecznych, ale również z problemów zidentyfikowanych w pozostałych sferach. Przeprowadzając kompleksowo proces rewitalizacji należy mieć na uwadze, że poszczególne

przestrzenie stanowić powinny system naczyń połączonych, w którym np. poprawa stanu technicznego, dostępności i funkcjonalności obiektów będzie stanowiła istotną rolę w zwiększeniu atrakcyjności obszaru poprzez realizację działań społecznych czy kulturalnych w odnowionych obiektach, zapewniając tym samym mieszkańcom dostęp do atrakcyjnych form rekreacji, integracji i rozwoju.

Obecnie pojawiające się problemy można zniwelować wykorzystując istniejący potencjał poszczególnych przestrzeni. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się mnogością obiektów obecnie wymagających prac modernizacyjnych czy remontowych. Do takich przestrzeni należą m.in. parki przy ul. Michała Drzymały oraz ul. Warszawskiej, skwer F. Chopina, niezagospodarowane dotychczas podwórka przy zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej, budynek przy ul. Marii Konopnickiej 19, wymagający remontu budynek Warsztatu Terapii Zajęciowej, budynek parafialny przy ul. Michała Drzymały 3, budynek starostwa Powiatowego oraz budynek dworca kolejowego wraz z całą infrastrukturą Żuławskiej Kolei Dojazdowej.

Wszystkie ww. miejsca stanowią duży potencjał rozwojowy dla potencjalnej oferty gminnej, jednak w tym celu konieczne jest przeprowadzenia kompleksowych działań rewitalizacyjnych we współpracy z innymi podmiotami, w tym z jednostkami gminnymi, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi. Pozostawienie przestrzeni w obecnej formie, może wpłynąć na ich dalszą degradację, co z kolei wpłynie negatywnie na wizerunek całego obszaru, jego funkcjonalność i atrakcyjność, a także będzie skutkowało zniechęceniem do przebywania w ich sąsiedztwie oraz na terenach im sąsiadujących.

W związku z generowanym potencjalnym zanieczyszczeniem powietrza na obszarze rewitalizacji należy brać również pod uwagę potrzeby termomodernizacyjne budynków oraz zwiększenie stopnia wykorzystywania alternatywnych źródeł energii przez mieszkańców, przedsiębiorców oraz instytucje publiczne. Dodatkowo, należy mieć na uwadze prowadzenie działań w zakresie rozwoju zielonej i błękitnej infrastruktury, w tym przeciwdziałanie dalszemu uszczelnianiu terenu, co pozytywnie wpłynie na naturalną retencję wód opadowych.

4. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na którym planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolą wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa, jednostki administracyjne powinni utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, wizja obszaru rewitalizacji w perspektywie do 2033 roku brzmi:

Centrum Nowego Dworu Gdańskiego jest w 2033 roku miejscem zamieszkiwanym przez silną, zintegrowaną i aktywną społeczność lokalną. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych we współpracy z mieszkańcami doprowadziła do zmniejszenia nierówności społecznych, ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, w tym aktów wandalizmu. Dzięki współpracy przy planowaniu i wdrażaniu rewitalizacji, lokalna społeczność czuje się współodpowiedzialna za nowopowstałe przestrzenie, które dzięki podjętym działaniom spełniają realne oczekiwania mieszkańców. Rewitalizacja doprowadziła do zwiększenia atrakcyjności gospodarczej obszaru, a nowopowstające podmioty poza oferowaniem usług dla mieszkańców i turystów, generują nowe miejsca pracy. Prowadzenie rewitalizacji przy poszanowaniu środowiska przyrodniczego wpływa na ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatu, w tym podtopień, powodzi i upałów. Dzięki poprawie stanu technicznego i funkcjonalności przestrzeni publicznych oraz obiektów mieszkalnych, wszyscy mieszkańcy mogą bez problemu korzystać z oferowanych w mieście usług, bez względu na status ekonomiczny, wiek, płeć czy stopień niepełnosprawności.

W trakcie realizacji działań rewitalizacyjnych utworzone zostały miejsca, gdzie czas spędzać mogą wszyscy mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Szczególnym zainteresowaniem cieszy się „Kawiarnia Międzypokoleniowa” zlokalizowana w obiekcie byłego OPS, szczególnie chętnie odwiedzana przez seniorów, ale także młodzież. Jest to miejsce rozmowy i współpracy międzypokoleniowej. W budynku

swoje miejsce znalazły również organizacje pozarządowe i wolontariat, które dzięki działaniom oddolnym mają pozytywny wpływ nie tylko na społeczność obszaru rewitalizacji, ale także całej Gminy. Budynki, poddane rewitalizacji pełnią teraz różnorodne funkcje, są dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami, a w obiektach mieszkalnych znacząco poprawił się komfort życia. Coraz popularniejsze są spotkania międzysąsiedzkie, organizowane we wspólnie uporządkowanych i zagospodarowanych częściach podwórkowych, gdzie każdy znajdzie coś dla siebie.

Poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni, która była dodatkowym efektem rewitalizacji, wpłynęła na większą atrakcyjność obszaru dla przedsiębiorców. Poza nowopowstałym lokalem gastronomicznym w budynku Starostwa Powiatowego, powstały również inne punkty usługowe, a co za tym idzie poprawiła się sytuacja na lokalnym rynku pracy. Co więcej, Nowy Dwór Gdański coraz częściej odwiedzają turyści, których wita zrewitalizowany dworzec kolejowy.

Efekty działań rewitalizacyjnych są wielowymiarowe również w zakresie poprawy jakości środowiska. Znacząco zmniejszył się problem z zaśmiecaniem przestrzeni publicznych, a dzięki tablicom edukacyjnym stopniowo poprawia się świadomość ekologiczna mieszkańców. Uporządkowane przestrzenie otwarte, podwórka oraz nowopowstałe tereny zieleni, poza oczywistym efektem środowiskowym poprawiają również estetykę miasta.

W nowopowstałych oraz uporządkowanych przestrzeniach publicznych, coraz częściej organizowane są różnorodne wydarzenia, jednak na co dzień służą one wszystkim mieszkańcom, którzy dzięki zastosowaniu rozwiązań z zakresu dostępności architektonicznej, komunikacyjno-informacyjnej i cyfrowej, nie czują się wykluczeni z życia społecznego.

Stan techniczny budynków w granicach obszaru rewitalizacji uległ znaczącej poprawie, co wpływa na jakość życia lokalnej społeczności, ale również obserwuje się napływ nowych mieszkańców, co pozytywnie nastraja na przyszłość.

5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2033 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiąmane poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 7. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Ryc. 27 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 15 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

Tabela 12 Cele i kierunki rewitalizacji

CEL 1: Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja lokalnej społeczności	
Kierunek 1.1.	Zapewnienie przestrzeni do wypoczynku i spędzania czasu wolnego, również w niezinstytucjonalizowanej formie dla wszystkich grup społecznych
Kierunek 1.2.	Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w kwestie utrzymania w należytym porządku przestrzeni publicznych i części wspólnych obiektów mieszkaniowych wielorodzinnych, w tym poprawa świadomości ekologicznej
Kierunek 1.3.	Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i wsparcie inicjatyw oddolnych
Kierunek 1.4.	Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców
Kierunek 1.5.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
CEL 2: Rozwój infrastruktury służącej społeczeństwu	
Kierunek 2.1.	Poprawa stanu i funkcjonalności istniejących obiektów publicznych
Kierunek 2.2.	Adaptacja nieużytkowanych obiektów do pełnienia funkcji społecznych
Kierunek 2.3.	Zagospodarowanie obiektów i przestrzeni publicznych w celu rozwoju usług
Kierunek 2.4.	Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów
Kierunek 2.5.	Zagospodarowanie parków i skwerów w sposób umożliwiający bezpieczne korzystanie z nich przez ogół społeczeństwa
CEL 3: Poprawa standardu substancji mieszkaniowej oraz obiektów i przestrzeni publicznych	
Kierunek 3.1.	Termomodernizacja substancji mieszkaniowej oraz obiektów użyteczności publicznej w granicach obszaru rewitalizacji
Kierunek 3.2.	Remont części wspólnych i elewacji budynków mieszkaniowych wielorodzinnych
Kierunek 3.3.	Zagospodarowanie podwórek i innych terenów w przestrzeni miasta w sposób zgodny z realnymi potrzebami mieszkańców i przy ich zaangażowaniu
Kierunek 3.4.	Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury, w tym zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej
Kierunek 3.5.	Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Źródło: opracowanie własne.

6. OPIS POWIĄZAŃ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Nowy Dwór Gdański. W poniższej tabeli przedstawiono analizę spójności niniejszego Programu z dokumentami obowiązującymi w Gminie Nowy Dwór Gdański, a także wskazano w jaki sposób cele i kierunki działań określone w Gminnym Programie Rewitalizacji wpływają na realizację celów i założeń programów i dokumentów na poziomie regionalnym i lokalnym.

Tabela 13 Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji

Dokumenty na poziomie regionalnym
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030
W dokumencie nakreślono wizję przyszłościowego rozwoju regionu: Pomorskie w roku 2030 to region DOBROBYTU: • Rozwijający się w sposób trwały – bazujący na wyróżnikach Pomorza: aktywności i potencjale wykształcenia mieszkank i mieszkańców, wysokim poziomie kapitału ludzkiego i społecznego, bogatym dziedzictwie wielokulturowym, morskim i wolnościowym, unikatowych walorach środowiskowych i krajobrazowych, zrównoważonej mobilności, a także branżach kluczowych dla gospodarki i inteligentnych specjalizacji. • Ekoefektywny – dążący do osiągnięcia neutralności klimatycznej i odporny na negatywne zjawiska klimatyczne, bazujący na racjonalnym wykorzystaniu dostępnych zasobów, a także zapewniający wysoką jakość przestrzeni i środowiska naturalnego oraz powszechny dostęp do zróżnicowanych źródeł energii, zwłaszcza odnawialnych. • Otwarty – zarówno w wymiarze społecznym, dzięki poszanowaniu różnorodności kulturowej, etnicznej, narodowościowej i światopoglądowej wszystkich osób zamieszkujących Pomorze, jak i poprzez aktywny udział w globalnych i europejskich procesach gospodarczych i technologicznych. • Spójny – zapewniający wszystkim mieszkańcom poszczególnych części województwa odpowiedni standard życia i warunki rozwoju, w tym powszechny dostęp do zindywidualizowanych usług publicznych, jak opieka zdrowotna, transport zbiorowy, edukacja, pomoc społeczna, kultura czy oferta czasu wolnego, jak również dążący do eliminowania nierówności społecznych i ekonomicznych występujących w regionie. • Innowacyjny – kreujący i wykorzystujący nowoczesne rozwiązania typu smart w kluczowych obszarach rozwoju, w szczególności w wymiarze środowiskowym, gospodarczym, społecznym i organizacyjnym, a także aktywnie czerpiący z trendów technologicznych i cyfryzacji. Powyższą wizję i cel główny odzwierciedlają następujące cele strategiczne i operacyjne: 1. TRWAŁE BEZPIECZEŃSTWO <u>1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe</u> <u>1.2. Bezpieczeństwo energetyczne</u> 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe 2. OTWARTA WSPÓLNOTA REGIONALNA

- 2.1. Fundamenty edukacji
- 2.2. Wrażliwość społeczna
- 2.3. Kapitał społeczny
- 2.4. Mobilność

3. ODPORNA GOSPODARKA

- 3.1. Pozycja konkurencyjna
- 3.2. Rynek pracy**
- 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego
- 3.4. Integracja z globalnym systemem transportowym

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030

W dokumencie określono m.in. zasady polityki przestrzennego zagospodarowania województwa i sposób ich rozumienia:

- 1) zasada racjonalności ekonomicznej – oznacza, że w ramach prowadzenia polityki przestrzennej uwzględniana jest ocena korzyści i strat społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych w długim okresie czasu;
- 2) zasada oszczędnego i efektywnego gospodarowania przestrzenią – oznacza intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję zabudowy na nowe tereny;
- 3) zasada minimalizowania energochłonności struktur – polegająca na kształtowaniu racjonalnych – z punktu widzenia transportu i konsumpcji energii – struktur przestrzennych;
- 4) zasada przeczności ekologicznej – oznacza, stosowanie wszelkich możliwych środków zapobiegawczych w sytuacjach, gdy nie jest w pełni rozpoznany negatywny wpływ sposobu zagospodarowania na środowisko;
- 5) zasada kompensacji ekologicznej – polega na takim zarządzaniu przestrzenią, aby zachować zasoby biologiczne i równowagę przyrodniczą oraz wyrównywać szkody w środowisku wynikające z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, a pozbawionych alternatywy neutralnej przyrodniczo;
- 6) zasada zintegrowanej ochrony – polega na integralnej ochronie wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazu dla utrzymania równowagi środowiska i poprawy warunków i jakości życia;
- 7) zasada spójności terytorialnej – polega na kształtowaniu przestrzeni w oparciu o rozwój unikatowego potencjału poszczególnych terytoriów dla osiągnięcia celów rozwojowych, w tym spójności wewnętrznej dzięki zintegrowanemu zarządzaniu rozwojem;
- 8) zasada redukcji napięć i konfliktów – polega na takim kształtowaniu przestrzeni, aby minimalizować negatywne skutki ekologiczne, społeczne, gospodarcze oraz estetyczne zagospodarowania przestrzennego na styku obszarów o różnych funkcjach i sposobach zagospodarowania, przez przyjmowanie rozwiązań najmniej kolizyjnych;
- 9) zasada udziału społeczeństwa w planowaniu przestrzennym – polega na włączaniu społeczności regionalnej i lokalnych w proces kształtowania przestrzeni.

Polityka przestrzenna województwa opiera się na realizacji poniższych celów (C) oraz kierunków działań (K):

C.1. Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy

- K.1.1. Kształtowanie struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego
- K.1.2. Kształtowanie wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego
- K.1.3. Racjonalizacja rozmieszczenia oraz poprawa dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych w tym zakresie
- K.1.4. Zapobieganie i ograniczanie skutków powodzi oraz innych zagrożeń naturalnych

C.2. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo

K.2.1. Efektywne i bezpieczne wykorzystanie zasobów przestrzeni przez gospodarkę

K.2.2. Kształtowanie struktur przestrzennych umożliwiających tworzenie nowych i trwałych miejsc pracy

K.2.3. Wzmacnianie całorocznej i atrakcyjnej oferty turystycznej w oparciu o zasoby i walory przyrodniczo-kulturowe, krajobrazowe i funkcje metropolitalne

K.2.4. Kształtowanie racjonalnej struktury przestrzennej sieci transportowej

K.2.5. Zwiększanie stopnia bezpieczeństwa energetycznego i sprawności systemów produkcji, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej i ciepłej, gazu, ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych

K.2.6. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa

C.3. Zachowane zasoby i walory środowiska

K.3.1. Zachowanie i odtwarzanie zasobów środowiska przyrodniczego i jego spójności

K.3.2. Ochrona obszarów o charakterystycznym krajobrazie kulturowym lub znaczeniu historycznym

K.3.3. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń środowiska

C.4. Uruchomione potencjały rozwojowe obszarów funkcjonalnych

K.4.1. Wzmacnianie relacji funkcjonalno-przestrzennych miejskich obszarów funkcjonalnych z wykorzystaniem ich zróżnicowanych potencjałów

K.4.2. Koordynacja polityki przestrzennej na obszarach szczególnych zjawisk w skali makroregionalnej

K.4.3. Wykorzystanie potencjału rozwojowego związanego ze szczególnymi walorami przyrodniczo-kulturowymi i krajobrazowymi

K.4.4. Przeciwdziałanie postępującej marginalizacji przez poprawę dostępu do dóbr i usług i rozwijanie nowych funkcji

K.4.5. Kształtowanie warunków przestrzennych dla rozwoju strategicznych funkcji gospodarczych

Strategia Rozwoju Partnerstwa Międzywojewódzkiego Obszar Funkcjonalny Żuławy

Niniejsza strategia terytorialna IIT (innych instrumentów terytorialnych) Partnerstwa Międzywojewódzkiego Obszar Funkcjonalny Żuławy stanowi odpowiedź na problemy, potrzeby rozwojowe, wyzwania i szanse wskazane w przeprowadzonej diagnozie obszaru partnerstwa. Wskazane w dokumencie projekty mają charakter zintegrowany w oparciu o założenia Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przedstawione w dokumencie pn. „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie 2021 -2027”. Z kolei prezentowane w strategii podejście zintegrowane oparte jest na autorskiej koncepcji wiązek projektowych, stanowiących fundament do wykazania powiązań między projektami, celami oraz działaniami.

Strategia zawiera cel ogólny (misję) Partnerstwa, wizję strategiczną, cel przekrojowy oraz cele szczegółowe, operacyjne, kierunki działań i projekty. Poniżej wskazano cele szczegółowe i operacyjne, w tym zaznaczono cele, z którymi niniejszy Program pozostaje w spójności.

Cel 1 KONKURENCYJNA GOSPODARKA

1.1 Nowoczesne kadry gospodarki

1.2 Inteligentne specjalizacje

1.3 Współpraca gospodarcza

1.4 Dostępność komunikacyjna dla potrzeb lokalnej gospodarki

Cel 2 SILNA I ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ

2.1 Wysokiej jakości edukacja

2.2 Zdrowi mieszkańcy

2.3 Włączenie społeczne

2.4 Aktywni mieszkańcy

Cel 3 CZYSTE ŚRODOWISKO I FUNKcjONALNA PRZESTRZEŃ

3.1 Bezpieczeństwo przeciwpowodziowe

3.2 Bezpieczeństwo energetyczne

3.3 Czyste środowisko

3.4 Mobilność

3.5 Przyjazna przestrzeń

Cel 4 SKUTECZNA WSPÓŁPRACA

4.1 Demokratyczne i spójne zarządzanie Partnerstwem

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2021-2030

Misja: Pobudzanie zaangażowania lokalnej społeczności do rozwoju przedsiębiorczości oraz atrakcyjności osadniczej gminy poprzez kultywowanie tradycji i tożsamości regionalnej z wykorzystaniem unikatowego i strategicznego położenia geograficznego, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Wizja: Gmina Nowy Dwór Gdański jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców oraz atrakcyjnym dla inwestorów i gości.

Dokument zawiera następujące cele strategiczne i operacyjne:

CEL STRATEGICZNY I: Rozwój społeczny wspierający aktywność mieszkańców oraz zapobiegający i przeciwdziałający depopulacji

1.1. Poprawa jakości oferty edukacyjnej

1.2. Wzrost świadomości prozdrowotnej mieszkańców i rozwój aktywności fizycznej

1.3. Poprawa sytuacji osób starszych, osób z niepełnosprawnością oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

1.4. Integracja społeczna mieszkańców oraz wzrost tożsamości lokalnej i oferty kulturalnej

1.5. Wzrost liczby mieszkańców

CEL STRATEGICZNY II: Rozwój gospodarczy wzmacniający konkurencyjność w regionie

2.1. Rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy

2.2. Wzrost rolniczego potencjału gospodarczego

2.3. Rozwój turystyki i rekreacji opartej o walory kulturowe i lokalne produkty turystyczne

CEL STRATEGICZNY III: Rozwój przestrzenny zwiększający dostępność i spójność terytorialną

3.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej

3.2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej

3.3. Poprawa stanu i jakości środowiska oraz ochrona przeciwpowodziowa

3.4. Poprawa i rozwój infrastruktury

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2021-2026

Misja: Dążenie do skutecznego, systemowego i adekwatnego działania na rzecz mieszkańców Gminy Nowy Dwór Gdański.

Wizja: Nowy Dwór Gdański gminą z aktywnym i zintegrowanym społeczeństwem, oferującą swoim mieszkańcom wysoką jakość życia i możliwość wieloaspektowego rozwoju oraz aktywności społecznej.

W dokumencie wyszczególniono 2 cele strategiczne, na które składają się cele operacyjne i odpowiadające im kierunki działań.

I Bezpieczna, zdrowa i prawidłowo funkcjonująca rodzina

1. Inicjowanie działań mających na celu utrzymanie podstawowego poziomu stabilności życiowej rodzin

2. Wspieranie rodzin w kryzysie

3. Wspieranie działań środowiskowych na rzecz aktywności rodzin i promocji zdrowego trybu życia

II Działania na rzecz integracji, motywacji i rozbudzania aspiracji poszczególnych grup społecznych

1. Działania integrujące w społeczeństwie osoby starsze i rozbudzanie aspiracji poszczególnych grup społecznych

2. Działania na rzecz osób długotrwale bezrobotnych i opuszczających zakłady karne

3. Wspieranie działań na rzecz ochrony zdrowia psychicznego i osób bezdomnych

4. Integracja i budowanie odpowiedzialności społecznej gminy

5. Utrzymanie wysokich standardów jakości usług instytucji pomocowych

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowy Dwór Gdański

Najnowsza zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowy Dwór Gdański została przyjęta uchwałą Nr 343/XLIV/2014 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 23 października 2014 roku. Zmiana w zakresie miasta wynikała z wpływających wniosków oraz dotyczyła potrzeby ustalenia nowej lokalizacji terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej, ustalenia nowej lokalizacji terenów zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów oraz dostosowania ustaleń w zakresie systemu komunikacji dla nowych terenów.

Studium ustala następujące funkcje wiodące dla miasta Nowy Dwór Gdański:

I – ponadlokalny ośrodek obsługi ludności i rolnictwa centralnej części Żuław Wiślanych,

II – regionalny węzeł komunikacji drogowej,

III – lokalny ośrodek turystyki krajoznawczej,

IV – lokalny ośrodek obsługi ludności i rolnictwa.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 nie wpłynie na zmiany funkcji wiodących miasta.

W dokumencie określono ponadlokalne cele publiczne:

a) w zakresie komunikacji:

- zapewnienie warunków przestrzennych na docelową przebudowę drogi krajowej nr 7 Warszawa - Gdańsk do parametrów trasy ekspresowej,

- stworzenie warunków na utrzymanie oraz modernizację drogi krajowej nr 55 i drogi wojewódzkiej nr 502,

- utrzymanie terenów kolei szerokotorowej w kierunku miejscowości Stogi oraz wąskotorowych w kierunku Stegny i Ostaszewa,

b) w zakresie ochrony przeciwpowodziowej:

- ochrona koryta i wałów rzeki Tugi,

c) w zakresie oświaty:

- zabezpieczenie warunków na istnienie i rozwój szkół średnich,

d) w zakresie służby zdrowia:

- zabezpieczenie warunków na istnienie i modernizację szpitala, przychodni i pogotowia ratunkowego,

e) w zakresie infrastruktury technicznej:

- ochrona istniejących sieci magistralnych systemu ponadlokalnego: magistrale CWŻ, linie elektroenergetyczne 110 kV z wykonaniem północnego obejścia miasta, międzymiastowe linie telekomunikacyjne,

- zapewnienie warunków na przeprowadzenie gazociągu wysokiego ciśnienia w kierunku Mierzei

Wiślanej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w niniejszym Programie Rewitalizacji nie wpłyną na realizację i osiąganie postawionych ponadlokalnych celów publicznych.

Objaśnienie: podkreślone cele i kierunki działań wykazują spójność z celami i kierunkami działań określonymi w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

7. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poczucia przynależności lokalnej oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zaplanowane dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w centrum Nowego Dworu Gdańskiego w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała przede wszystkim do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, ale także aby efekt rewitalizacji oddziaływał pośrednio na pozostałych mieszkańców miasta i gminy. Należy podkreślić, iż zaplanowane w ramach projektów przedsięwzięcia nie będą służyły wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów, ale będą prowadziły przede wszystkim do niwelacji zdiagnozowanych wcześniej problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Prace remontowo-modernizacyjne zdegradowanych terenów i obiektów będą stanowiły podstawę, bez której nie można by realizować określonych celów społecznych.

W ramach Programu zaplanowano szeroki katalog działań, na który składają się przedsięwzięcia podstawowe (w tym projekty zintegrowane) oraz przedsięwzięcia uzupełniające. Przedsięwzięcia podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze rewitalizacji, natomiast projekty uzupełniające mają charakter dopełniający przedsięwzięcia zaplanowane w pozostałych projektach. Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji, umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą przez Gminę Nowy Dwór Gdański we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej przedsięwzięć podstawowych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji przedsięwzięć. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

W ramach niniejszego Programu, w granicach obszaru rewitalizacji zaplanowano 5 przedsięwzięć podstawowych, w tym 2 projekty zintegrowane. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne uzupełniają się pomiędzy sobą, a realizowane w nich działania społeczne, integracyjne i kulturowe mogą stanowić punkt wyjścia do organizowania podobnych wydarzeń w innych częściach miasta czy miejscowościach gminnych. Warto zaznaczyć, że efekty poszczególnych projektów rewitalizacyjnych, np. działalność organizacji pozarządowych mających swoją siedzibę w planowanym do utworzenia obiekcie przy ul. Konopnickiej, a także działalność „Kawiarni Międzypokoleniowej”, będą uzupełniały elementy infrastrukturalne również innych przedsięwzięć, związanych m.in. z modernizacją substancji mieszkaniowej czy rewitalizacją przestrzeni miejskich.

Poza przedsięwzięciami podstawowymi, w ramach Programu przewiduje się realizację 3 przedsięwzięć uzupełniających, z których 2 zlokalizowane będą w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji, jednak pozytywnie oddziaływać będą na mieszkańców obszaru oraz rozwiązywały występujące tam problemy społeczne i środowiskowe.

7.1. LISTA PLANOWANYCH PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1	
Adaptacja obiektów w centrum Nowego Dworu Gdańskiego do pełnienia funkcji społecznych	
Podmiot realizujący	
Gmina Nowy Dwór Gdański	
Potencjalni partnerzy	
Stowarzyszenie „Sprawni Inaczej”, Partner społeczny wyłoniony w ramach naboru	
Lokalizacja przedsięwzięcia	
ul. Marii Konopnickiej 19, Nowy Dwór Gdański (obszar rewitalizacji) ul. Gen. Tadeusza Kościuszki 23, Nowy Dwór Gdański (obszar rewitalizacji) ul. Michała Drzymały 3, Nowy Dwór Gdański (obszar rewitalizacji)	
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	
1. Problemy społeczne: postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wysoki udział osób ze szczególnymi potrzebami wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, co wymaga dostosowania przestrzeni i usług, niski poziom integracji (szczególnie wśród młodzieży i osób starszych), brak przestrzeni dla rozwoju organizacji pozarządowych, niska aktywność gospodarcza mieszkańców, wysoki poziom ubóstwa, występowanie zjawisk patologicznych wśród rodzin, ograniczone szanse znalezienia pracy dla osób z niepełnosprawnościami. Aktywizacja w ramach usług społecznych pomoże w poprawie sytuacji ekonomicznej lokalnej społeczności. 2. Zły stan techniczny infrastruktury społecznej: na terenie rewitalizacji zlokalizowane są budynki w złym stanie technicznym. Część z nich jest użytkowana częściowo lub wyłączona z użytku. Stanowią one nieestetyczny element krajobrazu miejskiego. Budynki wymagają znacznych nakładów finansowych na remonty i modernizacje, w tym dostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami. 3. Ograniczony dostęp do usług społecznych: na obszarze rewitalizacji brakuje dostępu do istotnych usług społecznych. Przeznaczenie budynków na takie cele zwiększy dostępność tych usług dla lokalnej społeczności, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. 4. Wandalizm: Opuszczone i zniszczone budynki są narażone na działania wandalizmu. Remont tych budynków na cele społeczne zwiększy obecność ludzi i działań w tych obszarach, co w efekcie ograniczy negatywne zjawiska. 5. Problemy środowiskowe: niska efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej, mała powierzchnia terenów biologicznie czynnych.	
Cel przedsięwzięcia	
Przywrócenie lub nadanie nowych funkcji społecznych obiektom publicznym poprzez poprawę stanu technicznego infrastruktury przeznaczonej do realizacji usług społecznych oraz aktywizacji i integracji mieszkańców, w tym osób zagrożonych wykluceniem społecznym.	
Zakres realizowanych zadań	
Niniejszy projekt zintegrowany będzie składał się zarówno z elementów infrastrukturalnych, jak i miękkich (społecznych). Podstawą do realizacji działań skierowanych na aktywizację lokalnej społeczności, przeciwdziałanie negatywnym skutkom bezrobocia czy ubóstwa, realizację usług społecznych- wsparcie codzienne dzieci i młodzieży, a także integrację lokalnej społeczności, będzie adaptacja trzech obiektów znajdujących się w obszarze rewitalizacji oraz ich otoczenia, dzięki czemu miejsca te będą przystosowane do pełnienia różnorodnych funkcji społecznych. Co istotne, realizacja niniejszego projektu zintegrowanego wpłynie na osiągnięcie efektu synergii wraz z innymi projektami zintegrowanymi, dzięki czemu efekty rewitalizacji będą długotrwałe i będą wzajemnie się dopełniały. Adaptacja budynków na cele usług społecznych w ramach procesu rewitalizacji miasta przyczyni się do rozwiązania wielu problemów społecznych i urbanistycznych, poprawiając jakość życia mieszkańców na obszarze rewitalizacji i ogólny stan obszaru miejskiego.	

Realizacja działań przy obiektach zabytkowych, w szczególności mających wpływ na ich wygląd historyczny, będą konsultowane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków poczynając od uzyskania wytycznych konserwatorskich przy adaptacji poszczególnych obiektów.

Projekt zintegrowany będzie składał się z opisanych poniżej modułów.

Moduł I: Adaptacja budynku przy ul. Marii Konopnickiej 19 na potrzeby utworzenia „Kawiarni Międzypokoleniowej” oraz miejsca dla organizacji pozarządowych

Pierwszy moduł obejmował będzie adaptację budynku przy ul. Marii Konopnickiej 19 na cele usług społecznych skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji i okolic. Aby obiekt, który niegdyś pełnił funkcję Ośrodka Pomocy Społecznej, mógł zostać przywrócony do użytku, należy wykonać w nim szereg prac remontowych i modernizacyjnych, wśród których znajdują się m.in.:

- termomodernizacja budynku (obejmująca wymianę źródeł ogrzewania, kompleksowy remont dachu, remont elewacji wraz z ociepleniem ścian budynków w sposób skonsultowany z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, pionową i poziomą izolację fundamentów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej),
- wymiana instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz elektrycznej,
- kompleksowy remont pomieszczeń pozwalający na optymalne zagospodarowanie przestrzeni do różnorodnych funkcji i grup społecznych,
- wykonanie nowych schodów zewnętrznych wraz z balustradami i uchwytyami oraz podjazdu dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- zastosowanie na zewnątrz i wewnątrz budynku rozwiązań umożliwiających korzystanie z obiektu przez osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością ruchową bądź umysłową.

Planuje się, aby budynek posiadał dwie wiodące funkcje, przy czym dopuszcza się dostosowywanie obiektu do zmieniających się potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji. Parter przeznaczony będzie na potrzeby utworzenia miejsca spotkań dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym przede wszystkim dla seniorów. Pomimo funkcjonującego w Nowym Dworze Gdańskim Klubu Seniora (około 15 miejsc), nie wszyscy seniorzy wykazują chęć uczestnictwa w zorganizowanych zajęciach czy warsztatach. Spore grono seniorów, co potwierdzono podczas warsztatów rewitalizacyjnych, oczekuje miejsca np. w formie „Kawiarni Międzypokoleniowej”, gdzie osoby starsze będą mogły się spotkać przy kawie i ciastku, porozmawiać, wymienić się doświadczeniami. Dodatkowo, utworzona na parterze przestrzeń będzie też służyła mieszkańcom z innych grup wiekowych, w tym młodzieży czy osobom dorosłym. Dzięki temu, miejsce to będzie również stanowiło platformę wymiany międzypokoleniowej. Ponadto, w obiekcie będą się odbywały zajęcia zorganizowane, również we współpracy z Klubem Seniora, jednak będą one także przeznaczone dla osób nie będących członkami zinstytucjonalizowanych organizacji społecznych.

Aby utworzona przestrzeń mogła spełniać swoje zadanie, niezbędne jest jej odpowiednie wyposażenie i urządzenie. Przewiduje się zagospodarowanie jednego z pomieszczeń na kuchnię, a podczas jej wyposażania wzięte będą pod uwagę rozwiązania umożliwiające korzystanie z przestrzeni przez osoby ze szczególnymi potrzebami.

Z kolei na piętrze obiektu, planowane jest utworzenie kilku pomieszczeń, udostępnianych jako biura i siedziby organizacji pozarządowych, które w chwili obecnej takimi miejscami nie dysponują. Poza istniejącymi stowarzyszeniami, przewiduje się możliwość powstania międzypokoleniowego wolontariatu, który częściowo będzie współodpowiedzialny za funkcjonowanie kawiarenki na parterze, w tym jej odpowiedniego utrzymania. Wygospodarowane na piętrze biura zostaną odpowiednio wyposażone, w zależności od potrzeb organizacji pozarządowych – te potrzeby zostaną wypracowane wspólnie podczas warsztatów projektowych, co będzie stanowiło dodatkowy element partycypacji społecznej w realizacji projektu.

Dodatkowo, w ramach niniejszego modułu, planowane jest uporządkowanie i zagospodarowanie terenu wokół nieruchomości, przy szczególnym uwzględnieniu możliwości korzystania ze wspólnej przestrzeni przez osoby z niepełnosprawnościami. Wytyczone zostaną odpowiednio szerokie i utwardzone ścieżki/chodniki, wykorzystany zostanie potencjał istniejącego już ogrodu, wprowadzone zostaną elementy parku sensorycznego oraz ogródka ziołowego, którego plony będą wykorzystywane w ramach działalności placówki.

Niniejszy projekt realizowany będzie na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, na którym

prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%. W związku z powyższym, realizacja modułu będzie odbywała się przy zastosowaniu przepisów odrębnych dotyczących gospodarowania na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią wynikających z ustawy Prawo wodne z 20 lipca 2017 r. Dodatkowo, elementem projektu będzie również dodatkowe zabezpieczenie inwestycji przed powodzią na wysokość co najmniej 0,7 m powyżej poziomu 1%-wej wody powodziowej oraz zapewnienie bezpiecznej powodziowo drogi ewakuacyjnej.

Moduł II: Poprawa funkcjonalności budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej wraz z zagospodarowaniem otoczenia

W ramach niniejszego modułu przewiduje się remont budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej przy ul. gen. Tadeusza Kościuszki 23 w celu poprawy funkcjonalności obiektu, zmniejszenia strat ciepła (a w konsekwencji zmniejszenia kosztów utrzymania) oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku. Planowane prace remontowe obejmą m.in.:

- termomodernizację obiektu (w tym m.in. wymianę źródeł ogrzewania, kompleksowy remont dachu, remont elewacji wraz z ociepleniem ścian budynków, pionową i poziomą izolację fundamentów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej),
- wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz instalacji elektrycznej,
- kompleksowy remont pomieszczeń WTZ,
- wykonanie nowych schodów zewnętrznych wraz balustradami i uchwyty dla osób ze specjalnymi potrzebami,
- zastosowanie na zewnątrz i wewnątrz budynku rozwiązań umożliwiających korzystanie z obiektu przez osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością ruchową bądź umysłową.

Wyremontowany budynek będzie dalej pełnił funkcję Warsztatu Terapii Zajęciowej, a dodatkowo utworzona zostanie sala do rehabilitacji wraz z pełnym wyposażeniem oraz punkt sprzedaży produktów wykonywanych przez uczestników WTZ.

Otoczenie budynku zostanie gruntownie uporządkowane i zaaranżowane, mając na uwadze korzystanie z przestrzeni przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Wytyczone zostaną nowe ciągi komunikacyjne (ścieżki, chodniki), wprowadzona zostanie zieleń urządzona, a także kontynuowany będzie ogródek warzywny w przygotowanych do tego celu donicach. przestrzeń zostanie wzbogacona o elementy małej architektury, w tym ławki i stoły, które dzięki odpowiedniej wysokości i wyprofilowaniu, będą bezpieczne dla wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami. Tak utworzona przestrzeń będzie dodatkowo służyła jako miejsce spotkań i integracji uczestników WTZ z mieszkańcami obszaru rewitalizacji.

Moduł III: Adaptacja budynku parafialnego Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Nowym Dworze Gdańskim do pełnienia funkcji społecznych – Placówki Wsparcia Dziennego.

W budynku Parafii przy ul. Michała Drzymały 3 w Nowym Dworze Gdańskim funkcjonować będzie Placówka Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży, która będzie świadczyć usługi społeczne w zakresie wsparcia dziennego dzieci i młodzieży oraz ich rodzin na obszarze rewitalizacji.

W ramach niniejszego modułu jako moduł III a planowany jest zatem gruntowny **remont budynku parafialnego** wraz z przygotowaniem pomieszczeń do pełnienia różnorodnych funkcji społecznych, w tym Świetlicy Środowiskowej. Infrastrukturalna część projektu będzie obejmowała m.in.:

- termomodernizację budynku (obejmująca wymianę źródeł ogrzewania, kompleksowy remont dachu, remont elewacji wraz z ociepleniem ścian budynków w sposób skonsultowany z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, pionową i poziomą izolację fundamentów, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej),
 - wymianę instalacji wodno-kanalizacyjnej oraz elektrycznej,
 - kompleksowy remont pomieszczeń zgodnie z opracowanym projektem pozwalającym na optymalne zagospodarowanie przestrzeni,
 - zastosowanie na zewnątrz i wewnątrz budynku rozwiązań umożliwiających korzystanie z obiektu przez osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością ruchową bądź umysłową
- wyposażenie.

W ramach modułu III b przewidziane jest utworzenie **Placówki Wsparcia Dziennego**, która odpowiada na

problemy dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, m.in. problemy opiekuńczo-wychowawcze, problemy w nauce, ograniczona oferta spędzania wolnego czasu.

Działania w ramach PWD: m.in. zapewnienie opieki i wychowania, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, zajęcia m.in. terapeutyczne, korekcyjne, psychologiczne.

Przewiduje się również zagospodarować część pomieszczeń na potrzeby działań niezinstytucjonalizowanych, mających na celu aktywizację społeczną i zawodową oraz integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji. W odnowionym budynku będą się mogły więc odbywać m.in.: otwarte spotkania okazjonalne związane np. z tematyką historyczną, wydarzenia kulturalne, społeczne, a w ustalonym czasie poszczególne sale obiektu mogą służyć np. spotkaniom klubu Anonimowych Alkoholików.

Dodatkowo w ramach działalności PWD zaplanowane zadanie jest pn. Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez inicjatywy młodzieżowe, które zostanie zlecone partnerowi społecznemu – NGO. Działania będą polegać na organizacji zajęć aranżowanych i realizowanych przez młodzież: wydarzeń plenerowych, warsztatów itp. na rzecz i we współpracy ze społecznością lokalną.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany zostanie zrealizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, na płaszczyźnie inwestycyjnej i nieinwestycyjnej. Zastosowane będą rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej w celu eliminowania barier w poruszaniu się po obiektach. Dodatkowo, dostępność architektoniczna zostanie zapewniona w otoczeniu wszystkich budynków ujętych w niniejszym projekcie zintegrowanym, w tym zapewnione będą miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, odpowiedniej szerokości chodniki, a także ławki ułatwiające siadanie i wstawanie. Obiekty i ich otoczenie będą również zawierały rozwiązania zwiększające dostępność informacyjno-komunikacyjną, w tym odpowiednie oznakowanie budynków i pomieszczeń m.in. dla osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi. Odnowione przestrzenie będą atrakcyjne i użyteczne dla osób o różnych możliwościach i umiejętnościach, uwzględniające szeroki zakres indywidualnych preferencji i możliwości odbiorców, a zastosowane rozwiązania będą łatwe do zrozumienia niezależnie od doświadczenia, wiedzy, zdolności czy aktualnej koncentracji odbiorców.

Projekt będzie zgodny z ustawami: z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1440) w tym z załącznikiem - Wytyczne dla dostępności treści internetowych 2.1 stosowane do stron internetowych i aplikacji mobilnych w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych oraz z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r., poz. 1411).

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1: Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja lokalnej społeczności

Kierunek 1.1. Zapewnienie przestrzeni do wypoczynku i spędzania czasu wolnego, również w niezinstytucjonalizowanej formie dla wszystkich grup społecznych

Kierunek 1.3. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i wsparcie inicjatyw oddolnych

Kierunek 1.4. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców

Kierunek 1.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

CEL 2: Rozwój infrastruktury służącej społeczeństwu

Kierunek 2.1. Poprawa stanu i funkcjonalności istniejących obiektów publicznych

Kierunek 2.2. Adaptacja nieużytkowanych obiektów do pełnienia funkcji społecznych

Kierunek 2.3. Zagospodarowanie obiektów i przestrzeni publicznych w celu rozwoju usług

Kierunek 2.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

CEL 3: Poprawa standardu substancji mieszkaniowej oraz obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 3.1. Termomodernizacja substancji mieszkaniowej oraz obiektów użyteczności publicznej w granicach obszaru rewitalizacji

Kierunek 3.4. Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury, w tym zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej

Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami.

Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 2 000 000,00 zł Moduł II: 2 000 000,00 zł Moduł III: 2 000 000,00 zł Łącznie: 6 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków, środki NFOŚiGW oraz WFOŚiGW)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2026-2029 Moduł III: 2027-2031
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
- Uporządkowanie przestrzeni miejskiej – odnowa budynków na cele społeczne przyczyni się do wprowadzenia zmian urbanistycznych i ogólnego uporządkowania przestrzeni miejskiej. - Wsparcie społeczności lokalnej – ośrodki i placówki społeczne w zrewitalizowanych budynkach będą oferować wsparcie, co poprawi jakość życia i zdolności mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji do radzenia sobie z różnymi wyzwaniami. - Podniesienie wartości nieruchomości – rewitalizacja obszarów poprzez remont budynków na cele społeczne przyczyni się do wzrostu wartości nieruchomości w okolicy, co jest korzystne zarówno dla właścicieli nieruchomości, osób zamieszkujących obszar rewitalizacji, jak i dla miasta jako całości. - Zmniejszenie nierówności społecznych – dostęp do usług społecznych wpłynie na zmniejszenie nierówności społecznych na rewitalizowanym obszarze miasta.		
Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych procesowi odnowy	3 szt.	Protokoły odbioru
Liczba obiektów dostosowanych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami	3 szt.	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni przy odnowionych obiektach	1 300 m ²	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	20 osób	Deklaracja uczestnictwa, listy obecności
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury obiektu przy ul. Marii Konopnickiej 19	50 osób/rok	Ewidencja prowadzona przez jednostkę zarządzającą obiektem przy ul. Marii Konopnickiej 19
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury WTZ	30 osób/rok	Ewidencja prowadzona przez pracowników WTZ
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury obiektu przy ul. Michała Drzymały 3	50 osób/rok	Ewidencja prowadzona przez jednostkę zarządzającą obiektem przy ul. Michała Drzymały 3
Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny i pieczy zastępczej istniejących po zakończeniu projektu	20 szt.	Ewidencja PWD
Liczba organizacji pozarządowych korzystających z udostępnionej przestrzeni	3 organizacje/rok	Ewidencja prowadzona przez jednostkę zarządzającą obiektem przy ul. Marii Konopnickiej 19

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Przestrzeń dla mieszkańców – zagospodarowanie terenów zielonych oraz podwórek zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności
Podmiot realizujący
Gmina Nowy Dwór Gdański
Potencjalni partnerzy
Spółdzielnia Mieszkaniowa w Nowym Dworze Gdańskim Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego – Klub Nowodworski
Lokalizacja przedsięwzięcia
Park przy ul. Ernesta Wejhera, Nowy Dwór Gdański Park przy ul. Michała Drzymały, Nowy Dwór Gdański Przestrzenie publiczne i podwórka zlokalizowane przy: ul. Mikołaja Reja, ul. Gen. Wł. Sikorskiego, ul. Obrońców Westerplatte, ul. Marii Konopnickiej, ul. Gen. Tadeusza Kościuszki, ul. Henryka Sienkiewicza, Placu Wolności, ul. Towarowej, ul. Dworcowej, ul. Juliusza Słowackiego, osiedle Morska (ul. Warszawska 7, 5, 3, ul. Morska 2, 4, 4a) (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
1. Zaniedbana infrastruktura: parki, ogrody publiczne i place są w złym stanie, co sprawia, że są mało atrakcyjne dla mieszkańców. Często miejsca publiczne są przestrzeniami, gdzie zauważa się akty wandalizmu np. w postaci wybitych szyb, graffiti, uszkodzonych elementów infrastruktury. Akty wandalizmu są często pokłosiem braku miejsc i oferty do spędzania czasu wolnego dla młodzieży. Obserwuje się również grupy mieszkańców przesiadujących w parkach czy miejscach publicznych, pijących alkohol lub używających innych środków uzależniających, co wpływa negatywnie nie tylko na ich samych, ale również na otoczenie. 2. Ograniczony dostęp do zieleni: brak dostępu do terenów zielonych w niektórych częściach miasta tworzy nierówności społeczne i ogranicza dostępność zdrowej rekreacji. Ponadto, część istniejących parków wymaga zmiany zagospodarowania, ze względu na niespełnianie swoich funkcji dla ogółu społeczeństwa. Niektóre z parków czy skwerów są również uznawane za mniej bezpieczne z uwagi na przebywające w nim osoby, będące często pod wpływem różnych substancji psychoaktywnych. 3. Brak różnorodności funkcji: tereny zielone często pełnią jedynie funkcję przyrodniczą, podczas gdy mogłyby być miejscem dla różnorodnych działań społecznych. Aby parki, podwórka i inne przestrzenie zielone uzyskały funkcje społeczne, edukacyjne czy rekreacyjne, wymagają remontów bądź ponownego zagospodarowania. Podwórka występujące na obszarze rewitalizacji są szczególnymi przestrzeniami, które wymagają zaaranżowania w sposób ustalony z okolicznymi mieszkańcami, aby spełniały one realne potrzeby lokalnej społeczności. Przy zagospodarowaniu przestrzeni publicznych należy również wziąć pod uwagę osoby ze szczególnymi potrzebami, co jest podyktowane zarówno postępującym procesem starzenia się społeczeństwa, jak i tym, że obszar rewitalizacji zamieszkuje wiele osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. 4. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców: jej przyczyn można dopatrywać się m.in. w trudności w zmianie nawyków i przyzwyczajzeń mieszkańców, przy czym większy problem w tym zakresie dostrzega się wśród osób dorosłych. 5. Niska integracja mieszkańców: w granicach obszaru rewitalizacji dostrzega się niską integrację wśród różnorodnych grup mieszkańców, szczególnie osób młodych i seniorów. Częściowo wynika to z braku atrakcyjnych miejsc spotkań, a także potrzebą integracji niesformalizowanej.
Cel przedsięwzięcia
Celem niniejszego przedsięwzięcia jest przywrócenie pierwotnych bądź wprowadzenie nowych funkcji społecznych, edukacyjnych, rekreacyjnych czy wypoczynkowych przestrzeniom publicznym. Przewiduje się rekompozycję istniejących i utworzenie nowych terenów zielonych oraz podwórek w mieście Nowy Dwór Gdański wraz z nadaniem im nowych funkcji dostosowanych do potrzeb mieszkańców.

Zakres realizowanych zadań

W ramach niniejszego projektu zintegrowanego przewiduje się prace modernizacyjne oraz wprowadzenie nowej infrastruktury wypoczynkowej, rekreacyjnej i edukacyjnej w dwóch parkach w granicach obszaru rewitalizacji. W przestrzeniach, które aktualnie są niezagospodarowane bądź ich zagospodarowanie nie spełnia swojej funkcji, przewiduje się wprowadzanie parków kieszonkowych i placów zabaw dla różnych grup wiekowych. Jednym z elementów projektu zintegrowanego będzie również rewitalizacja podwórek.

Przedsięwzięcie stanowi częściowo kontynuację działań rewitalizacyjnych prowadzonych w poprzednich latach. Dzięki poszerzeniu obszaru rewitalizacji względem poprzedniego programu, zachowana zostanie ciągłość przestrzenna m.in. w zakresie poprawy i uspołnienienia estetyki terenów publicznych i podwórek.

Niniejszy projekt zintegrowany składał się będzie z czterech modułów, które poza elementami infrastrukturalnymi będą zawierały działania społeczno-integracyjne. Dodatkowo, powstałe tereny zieleni będą dopełniały system przyrodniczy Nowego Dworu Gdańskiego.

Moduł I: Rewitalizacja Parku przy ul. Michała Drzymały

Park przy ul. Michała Drzymały w Nowym Dworze Gdańskim położony jest nad rzeką Tugą. Przeciwny brzeg rzeki został zagospodarowany w ramach poprzednich działań rewitalizacyjnych, co uwypukla dysproporcję, jeśli chodzi o estetykę po obu stronach Tugi. Aby zachować ciągłość przestrzenną i estetyczną po obu stronach, planuje się zagospodarować przestrzeń w parku, aby nawiązywała ona zarówno do rzeki jak i terenu na jej przeciwnym brzegu (gdzie znajduje się m.in. Żuławski Park Historyczny, Żuławski Ośrodek Kultury, Starostwo Powiatowe czy Urząd Miejski). Wśród planowanych działań znajdują się:

- wymiana bądź naprawa nabrzeża rzeki Tugi, w tym dostosowanie do korzystania przez jednostki pływające,
- montaż elementów małej infrastruktury, również z przeznaczeniem dla seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami (m.in. stoły do gry w szachy, ławki z wyprofilowanymi siedziskami i oparciami ułatwiającymi siadanie i wstawanie),
- wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej oraz zachowanie starodrzewia z ewentualnymi zabiegami sanitarnymi w uzasadnionych przypadkach.

Motywnym przewodnim parku stanie się ekosystem rzeki Tugi – wprowadzone zostaną elementy edukacyjne (tablice informacyjne, elementy łączące naukę i zabawę dla najmłodszych, ścieżka edukacyjna wraz z utwardzeniem ciągów komunikacyjnych). Zamontowane zostaną również automaty do odpowiedzialnego dokarmiania ptaków, które nie zaszkodzi występujących tam gatunkom. Elementy ścieżki edukacyjnej zostaną umiejscowione wzdłuż deptaku przy rzece, z poszanowaniem obecnego starodrzewia.

W ramach ożywienia parku planuje się organizację cyklicznych wydarzeń, związanych głównie z tematyką edukacji ekologicznej oraz ekosystemem rzeczny. W tym celu nawiązana zostanie współpraca ze Stowarzyszeniem Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego – Klub Nowodworski, który może być organizatorem różnorodnych działań np. kontynuacji liczenia gatunków występujących w Tudzie (BioBlitz – akcja liczenia i badania gatunków występujących w określonym fragmencie ekosystemu). Co więcej, zrewitalizowany park może stanowić uzupełnienie infrastruktury znajdującej się po przeciwnym brzegu rzeki, m.in. podczas takich wydarzeń jak Dzień Osadnika.

Z uwagi na fakt, że projekt dotyczy terenu dawnego cmentarza ewangelickiego ujętego w ewidencji zabytków, działania prowadzone w ramach niniejszego modułu powinny uwzględniać historyczny układ i przebieg ścieżek, układ zieleni, aleje i obsadzenie kwater, również przy uzupełnieniu zieleni dawnego cmentarza. Przy wprowadzaniu nowych elementów zagospodarowania terenu uwzględniona zostanie sztuka sepulkralna oraz poszanowanie miejsca historycznego.

Moduł II: Rewitalizacja Parku przy ul. Ernesta Wejhera

Park przy ul. Ernesta Wejhera (Skwer F. Chopina) zlokalizowany jest naprzeciwko Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim, przez co stanowi swego rodzaju wizytówkę miasta. Aktualnie jednak park jest omijany przez większość mieszkańców, stanowiąc miejsce użytkowane głównie przez osoby nadużywające alkoholu. Na skraju Skweru F. Chopina znajduje się Pomnik Żołnierzy AK w Nowym Dworze Gdańskim, który jest miejscem upamiętnianym podczas wydarzeń historycznych. Ze względu na złe zagospodarowanie przestrzeni, dojście do pomnika jest znacznie utrudnione, a sam pomnik jest schowany za nieużytkowanym budynkiem usługowym.

W celu przywrócenia do życia Parku przy ul. Ernesta Wejhera planowane są następujące działania:

- reorganizacja przestrzeni, w tym wytyczenie nowych ciągów komunikacyjnych wraz z wymianą nawierzchni chodników i dostosowaniem ich do osób ze szczególnymi potrzebami,
- montaż elementów małej architektury, w tym ławek z odpowiednim wyprofilowaniem i oparciem umożliwiającym siadanie i wstawanie osobom starszym,
- zagospodarowanie terenu przy pomniku i wygospodarowanie miejsca do organizacji uroczystości patriotycznych,
- nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej wraz z zabiegami sanitarnymi starodrzewia.

Przewiduje się, że nowo zagospodarowany Park stanie się miejscem spotkań mieszkańców, turystów, przestrzenią do organizacji wydarzeń patriotycznych oraz koncertów, w tym koncertów muzyki klasycznej (m.in. utworów Chopina, na cześć którego nazwano skwer).

Moduł III: Parki kieszonkowe i zielone place zabaw jako uzupełnienie zielonej infrastruktury Nowego Dworu Gdańskiego

Na zieloną i błękitną infrastrukturę na terenie miasta mogą składać się zarówno elementy liniowe (np. rzeka i jej strefa brzegowa, zadrzewienia wzdłuż ciągów komunikacyjnych) oraz powierzchniowe i punktowe (np. parki, ogródki działkowe, cmentarze, skwery, podwórka). Aby uczynić Nowy Dwór Gdański miejscem bardziej zrównoważonym i odpornym na zachodzące zmiany klimatu, przewiduje się zwiększenie elementów zieleni w przestrzeni miejskiej. W ramach tego działania planowane jest utworzenie parków kieszonkowych oraz placów zabaw z zielenią towarzyszącą, które poza efektem środowiskowym będą również miejscem wypoczynku i rekreacji dla wszystkich grup wiekowych. W wyznaczonych miejscach na terenie miasta wprowadzone zostaną:

- elementy małej architektury, w tym ławki i ławo-stoły,
- elementy placów zabaw, dostosowanych do wszystkich dzieci, również dzieci z niepełnosprawnościami,
- elementy takie jak tablice czy ruchome urządzenia edukacyjne,
- nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej, ze szczególnym uwzględnieniem gatunków rodzimych,
- elementy parków sensorycznych,
- ostoje gatunków miododajnych, w tym łąk kwiatnych,
- elementy błękitnej infrastruktury, w tym niewielkie ogrody deszczowe i systemy małej retencji, przy jednoczesnym zachowaniu terenów biologicznie czynnych, pozwalające na zatrzymywanie wód opadowych w lokalnym ekosystemie.

Dodatkowym efektem działań będzie zwiększenie retencji środowiskowej oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom podtapiania ulic podczas nawalnych deszczy, z którymi często borykają się mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Zagospodarowana przestrzeń będzie stanowiła miejsce spotkań mieszkańców obszaru rewitalizacji. W oparciu o elementy edukacyjne będą również prowadzone zajęcia dla dzieci i młodzieży z zakresu edukacji ekologicznej. Place zabaw oraz elementy parku sensorycznego będą także dostosowane do bezpiecznego korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami.

Moduł IV: Urządza-MY nasze podwórko

W ramach niniejszego modułu przewiduje się zagospodarowanie podwórek odznaczających się złym stanem technicznym bądź zagospodarowanych niezgodnie z potrzebami mieszkańców. Część podwórek w Nowym Dworze Gdańskim zostało zrewitalizowanych w ostatnich latach, dlatego wskazane są dalsze działania w tym zakresie, mające na celu poza poprawą estetyki, wzrost jakości życia mieszkańców oraz ich integrację i zaangażowanie na rzecz lokalnej społeczności.

Działania prowadzone na każdym z przewidzianych do rewitalizacji podwórek i placów przed blokami mieszkalnymi, zostaną poprzedzone spotkaniami warsztatowymi z mieszkańcami, w celu odpowiedniego zaprojektowania przestrzeni zgodnie z potrzebami danej społeczności. Moderatorzy wspólnie z mieszkańcami określą konkretne funkcje dla poszczególnych miejsc, m.in. w zakresie montażu elementów małej architektury (w tym wiat śmietnikowych, altanek, ławek, stojaków na rowery itp.), wyznaczenia miejsc parkingowych, wytyczenia nowych bądź modernizacji istniejących chodników, nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej, przy

zachowaniu starodrzewia (z ewentualnymi zabiegami sanitarnymi). Przewiduje się również powstawanie w ramach projektu ogródków sąsiedzkich oraz ogrodów deszczowych i wykorzystywania elementów zbierania deszczówki i jej wykorzystywania do utrzymywania zieleni.

Po odpowiednim zaprojektowaniu podwórek oraz pozyskaniu środków na realizację projektu, mieszkańcy zostaną zaangażowani również w lekkie prace związane z uporządkowaniem i zagospodarowaniem nowej przestrzeni. Takie działanie zwiększy poczucie współodpowiedzialności za wspólną przestrzeń, a także zmniejszy prawdopodobieństwo dewastacji i zaniedbywania urządzonych podwórek.

W ramach projektu będą również organizowane spotkania sąsiedzkie (np. „Spotkajmy się przy trzepaku”, „Poznaj swojego sąsiada”, konkurencje zręcznościowe, gry integracyjne), a także warsztaty i wydarzenia skierowane do różnych grup społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów z uwagi na strukturę wiekową mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania aktywizujące seniorów mogą również być prowadzone na podwórkach we współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obiekcie zagospodarowanym w ramach projektu zintegrowanego nr 1.

Przewiduje się, że po zakończeniu realizacji projektu, mieszkańcy zwiększą swoją aktywność na rzecz lokalnej społeczności i otoczenia, a spotkania i wydarzenia integracyjne będą organizowane z inicjatywy oddolnej, w ramach współpracy sąsiedzkiej.

W ramach niniejszego modułu zagospodarowane zostaną m.in.: osiedle Morska (ul. Warszawska 7, 5, 3, ul. Morska 2, 4, 4a), os. Śródmieście oraz podwórka przy ul. Dworcowej 27a, Konopnickiej 1 i Reja 4.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Projekt będzie realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach. Zagospodarowanie terenów zieleni, placów zabaw i podwórek będzie zawierało rozwiązania umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni publicznej osobom dotkniętym różnymi formami niepełnosprawności oraz osobom starszym, osobom z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp. Wprowadzone zostaną zarówno rozwiązania likwidujące bariery architektoniczne, jak i odpowiednie oznakowanie miejsc i infrastruktury, wpływające na zwiększenie dostępności komunikacyjno-informacyjnej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1: Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja lokalnej społeczności

Kierunek 1.1. Zapewnienie przestrzeni do wypoczynku i spędzania czasu wolnego, również w niezinstytucjonalizowanej formie dla wszystkich grup społecznych

Kierunek 1.2. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w kwestie utrzymania w należytym porządku przestrzeni publicznych i części wspólnych obiektów mieszkaniowych wielorodzinnych, w tym poprawa świadomości ekologicznej

Kierunek 1.3. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i wsparcie inicjatyw oddolnych

Kierunek 1.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

CEL 2: Rozwój infrastruktury służącej społeczeństwu

Kierunek 2.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

Kierunek 2.5. Zagospodarowanie parków i skwerów w sposób umożliwiający bezpieczne korzystanie z nich przez ogół społeczeństwa

CEL 3: Poprawa standardu substancji mieszkaniowej oraz obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 3.3. Zagospodarowanie podwórek i innych terenów w przestrzeni miasta w sposób zgodny z realnymi potrzebami mieszkańców i przy ich zaangażowaniu

Kierunek 3.4. Rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury, w tym zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej

Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 1 000 000,00 zł Moduł II: 1 000 000,00 zł Moduł III: 1 000 000,00 zł Moduł IV: 2 000 000,00 zł Łącznie: 5 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)	Moduł I: 2024-2027 Moduł II: 2024-2027 Moduł III: 2026-2030 Moduł IV: 2024-2033
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
• Poprawa jakości życia: zwiększenie dostępu do zieleni przyczyni się do poprawy zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców, a uporządkowanie zdewastowanych terenów i zwiększenie świadomości ekologicznej poprawi bezpieczeństwo mieszkańców i jakość środowiska przyrodniczego. • Wyrównywanie nierówności społecznych: dostęp do atrakcyjnych terenów zielonych będzie równy dla wszystkich mieszkańców. • Wzrost atrakcyjności miasta: zrewitalizowane tereny zielone poprawią wizerunek miasta. Miejsca te staną się atrakcyjne dla turystów, inwestorów i nowych mieszkańców, co wspomogę rozwój miasta. • Wspieranie działań społecznych: tereny zielone i podwórka staną się miejscem m.in. spotkań sąsiedzkich czy integracji międzypokoleniowej.		
Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba parków poddanych działaniom rewitalizacyjnym	2 szt.	Dokumentacja fotograficzna
Powierzchnia terenów zielonych poddana działaniom rewitalizacyjnym w ramach projektu	6 000 m ²	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Liczba nowopowstałych ogrodów kieszonkowych	2 szt.	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Liczba nowopowstałych placów zabaw	2 szt.	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Liczba podwórek poddanych rewitalizacji	5 szt.	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba ludności mająca dostęp do zrewitalizowanych przestrzeni, w tym zielonej infrastruktury	4 000 os.	Ewidencja ludności obszaru rewitalizacji
Liczba zorganizowanych wydarzeń w oparciu o infrastrukturę zrewitalizowanych parków	2 szt./rok	Informacja od organizatorów wydarzeń

PROJEKT NR 3
Dostosowanie mieszkalnego zasobu komunalnego Gminy do standardów bytowych
Podmiot realizujący
Gmina Nowy Dwór Gdański
Potencjalni partnerzy
Mieszkańcy rewitalizowanych budynków
Lokalizacja przedsięwzięcia
ul. Gen Tadeusza Kościuszki 4 a, Nowy Dwór Gdański (obszar rewitalizacji) ul. Michała Drzymały 11, Nowy Dwór Gdański (obszar rewitalizacji) ul. 3 Maja 8, Nowy Dwór Gdański (obszar rewitalizacji) ul. Henryka Sienkiewicza 7, Nowy Dwór Gdański (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
1. Zły stan techniczny budynków: wiele budynków komunalnych jest w złym stanie technicznym, co wymaga znacznych nakładów finansowych na remonty i modernizacje. Problemy te obejmują między innymi zły stan dachu, klatek schodowych, instalacji elektrycznych i sanitarnych, a także konieczność usuwania szkodliwych materiałów, takich jak azbest. Zły stan budynków w obszarze rewitalizacji jest również jednym z powodów dla którego mieszkańcy, w szczególności młodzież i rodziny z dziećmi, niechętnie osiedlają się w centrum, czego dowodem jest wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności obszaru rewitalizacji, wynoszący w latach 2015-2021 90,1% (co oznacza szybki spadek liczby mieszkańców). 2. Konieczność dostosowania budynków do wymagań dotyczących zrównoważonego rozwoju: współczesne standardy wymagają zastosowania rozwiązań prowadzących do zmniejszenia energochłonności oraz redukcji emisji CO₂, co wymusza kompleksową termomodernizację budynków oraz wymianę źródeł ciepła na ekologiczne. 3. Ubóstwo: duża część lokatorów gminnego zasobu mieszkaniowego stanowią osoby o niskich dochodach, co często prowadzi do ubóstwa. Mieszkańcy nie są w stanie wygospodarować z budżetów domowych finansów niezbędnych do przeprowadzenia remontów w zakresie części wspólnych budynków mieszkalnych. Również wysoka energochłonność budynków i straty ciepła powodowane brakiem odpowiedniej termoizolacji, wpływają na wysokie koszty utrzymania mieszkań. Dodatkowo, zły standard budynków wpływa na jakość życia mieszkańców i ich komfort, co w konsekwencji może prowadzić do złego samopoczucia, a w skrajnych przypadkach do popadania w nałogi. 4. Brak dostępności architektonicznej: obszar rewitalizacji odznacza się wysokim udziałem mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych. Takie osoby wymagają szczególnych rozwiązań architektonicznych, aby mogły we własnym zakresie korzystać z części wspólnych budynków komunalnych, a także aby mogły bez problemu dostać się do własnego mieszkania. Odpowiedniego zagospodarowania wymagają również tereny przylegające do budynków mieszkalnych.
Cel przedsięwzięcia
Celem niniejszego projektu jest dostosowanie techniczne substancji mieszkaniowej do standardów bytowych w granicach obszaru rewitalizacji. Poprawa stanu technicznego infrastruktury należącej do zasobu komunalnego Gminy Nowy Dwór Gdański wpłynie dodatkowo na jakość życia mieszkańców, a zagospodarowanie terenów przyległych do budynków mieszkalnych, pozwoli na zawiązanie relacji sąsiedzkich i budowanie współodpowiedzialności za wspólną przestrzeń.
Zakres realizowanych zadań
W ramach niniejszego projektu przewiduje się przeprowadzenie termomodernizacji oraz remontów części wspólnych obiektów wchodzących w skład gminnego zasobu mieszkaniowego, znajdującego się w granicach obszaru rewitalizacji. Projektem objęte zostaną 4 budynki komunalne, wskazane poniżej wraz z charakterystyką koniecznych działań.

Remont budynku komunalnego przy ul. Gen. Tadeusza Kościuszki 4 a, w tym między innymi:

- działania termomodernizacyjne, w tym m.in.: wymiana źródeł ciepła, kompleksowy remont dachu, kompleksowy remont elewacji (w tym ocieplenie ścian budynku), pionowa i pozioma izolacja fundamentów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w celu ograniczenia strat ciepła;
- kompleksowy remont części wspólnych, w tym klatki schodowej;
- naprawa wiatrołapu bądź wykonanie nowego;
- prace instalacyjne, w tym wymiana instalacji domofonowej;
- zagospodarowanie terenu wokół budynku zgodnie z potrzebami mieszkańców i przy ich zaangażowaniu, wraz z zagospodarowaniem wód opadowych i innymi rozwiązaniami z zakresu niebieskiej i zielonej infrastruktury.

Remont budynku komunalnego przy ul. Michała Drzymały 11, w tym między innymi:

- działania termomodernizacyjne, w tym m.in.: wymiana źródeł ciepła, kompleksowy remont dachu, kompleksowy remont elewacji (w tym ocieplenie ścian budynku), wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w celu ograniczenia strat ciepła;
- wykonanie opaski betonowej wokół nieruchomości;
- kompleksowy remont części wspólnych, w tym klatki schodowej;
- roboty instalacyjne;
- zagospodarowanie terenu wokół budynku zgodnie z potrzebami mieszkańców i przy ich zaangażowaniu, wraz z zagospodarowaniem wód opadowych i innymi rozwiązaniami z zakresu niebieskiej i zielonej infrastruktury oraz naprawa lub założenie nowej bramy wjazdowej.

Remont budynku komunalnego przy ul. 3 Maja 8, w tym między innymi:

- działania termomodernizacyjne, w tym m.in.: wymiana źródeł ciepła, kompleksowy remont dachu, kompleksowy remont elewacji (w tym ocieplenie ścian budynku), wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w celu ograniczenia strat ciepła;
- kompleksowy remont części wspólnych, w tym klatki schodowej;
- roboty instalacyjne;
- remont schodów zewnętrznych i montaż balustrady;
- wykonanie opaski betonowej wokół nieruchomości;
- zagospodarowanie terenu wokół budynku zgodnie z potrzebami mieszkańców i przy ich zaangażowaniu, wraz z zagospodarowaniem wód opadowych i innymi rozwiązaniami z zakresu niebieskiej i zielonej infrastruktury.

Remont budynku komunalnego przy ul. Henryka Sienkiewicza 7, w tym między innymi:

- działania termomodernizacyjne, w tym m.in.: wymiana źródeł ciepła, kompleksowy remont dachu, kompleksowy remont elewacji (w tym ocieplenie ścian budynku), wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w celu ograniczenia strat ciepła;
- kompleksowy remont części wspólnych, w tym klatki schodowej wraz z wymianą schodów;
- roboty instalacyjne;
- wykonanie nowych schodów zewnętrznych wraz z balustradą;
- zagospodarowanie terenu wokół budynku zgodnie z potrzebami mieszkańców i przy ich zaangażowaniu, wraz z zagospodarowaniem wód opadowych i innymi rozwiązaniami z zakresu niebieskiej i zielonej infrastruktury.

Z uwagi na położenie części obiektów w strefie ochrony konserwatorskiej, wszelkie działania, w szczególności mające wpływ na ich wygląd historyczny, konsultowane będą z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, poczynając od uzyskania wytycznych konserwatorskich. Zauważa się, że w przypadku budynków zabytkowych z detalem architektonicznym (obramowania okienne, fryzy, okapy, gzymsy) wyklucza się ocieplanie budynków. Dodatkowo, jeśli w obiekcie znajdują się elementy zabytkowe w częściach wspólnych (np. klatki schodowe, stolarka okienna i drzwiowa czy posadzki), zakłada się dążenie do ich zachowania (konserwacji), a nie wymiany.

Niniejsze przedsięwzięcie będzie wykazywało silne powiązanie z projektem związanym z zagospodarowaniem podwórek i przestrzeni wspólnych (np. w formie parków kieszonkowych) – cztery podwórka przy nieruchomościach omawianych w niniejszym przedsięwzięciu będą od nowa zagospodarowane zgodnie z potrzebami mieszkańców, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i przy wykorzystaniu rozwiązań

niebieskiej i zielonej infrastruktury.

Dodatkowo, ze względu na fakt, że część mieszkańców omawianych nieruchomości to osoby starsze, beneficjenci niniejszego projektu będą stanowili jedną z grup odbiorców „Kawiarni Międzypokoleniowej” przy ul. Marii Konopnickiej 19, która będzie jednym z elementów projektu zintegrowanego nr 1.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Jednym z celów niniejszego przedsięwzięcia jest wprowadzenie możliwie najlepszych rozwiązań pozwalających na bezpieczne poruszanie się po przestrzeniach wspólnych dla osób ze szczególnymi potrzebami. Ze względu na obecny stan budynków mieszkalnych wynikający z ich wiekowości, nie ma możliwości dużej ingerencji np. w szerokość korytarzy czy montaż wind w budynkach. Planuje się jednak zastosowanie takich rozwiązań, które bez naruszania konstrukcji budynku pozwolą na ograniczenie bądź likwidację barier architektonicznych. Dodatkowo, zastosowane zostaną rozwiązania dostępności komunikacyjno-informacyjnej. m.in. w zakresie odpowiedniego oznaczenia budynków.

Dużym ułatwieniem będzie również zagospodarowanie terenu wokół budynków mieszkalnych, dzięki czemu poruszanie się po podwórku jak i dostanie się do środka obiektu, nie będą stanowiły większych trudności.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1: Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja lokalnej społeczności

Kierunek 1.2. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w kwestie utrzymania w należytym porządku przestrzeni publicznych i części wspólnych obiektów mieszkaniowych wielorodzinnych, w tym poprawa świadomości ekologicznej

Kierunek 1.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

CEL 3: Poprawa standardu substancji mieszkaniowej oraz obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 3.1. Termomodernizacja substancji mieszkaniowej oraz obiektów użyteczności publicznej w granicach obszaru rewitalizacji

Kierunek 3.2. Remont części wspólnych i elewacji budynków mieszkaniowych wielorodzinnych

Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
łącznie: 4 500 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, fundusze WFOŚiGW)	2024-2027

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Remonty obejmujące modernizację instalacji, naprawę lub wymianę uszkodzonych elementów, malowanie i ogólną modernizację budynków wpłyną na lepsze warunki życia mieszkańców. Dzięki nowym izolacjom mieszkańcy będą cieszyć się lepszym komfortem termicznym i ograniczeniem hałasu. Instalacja nowoczesnych systemów grzewczych zmniejszy koszty ogrzewania budynku, co przyczyni się do oszczędności energii i obniżenia rachunków za media. Aktualizacja systemów bezpieczeństwa, takich jak instalacje elektryczne i przeciwpożarowe poprawi bezpieczeństwo mieszkańców.

Naprawa uszkodzeń strukturalnych i elementów konstrukcyjnych, takich jak dachy i fundamenty, zwiększy trwałość budynku. Malowanie, renowacja elewacji i ogólna poprawa wyglądu budynków przyczyni się do estetycznej poprawy otoczenia.

Wprowadzone podczas remontu rozwiązania, takie jak instalacje odnawialnych źródeł energii, systemy zbierania deszczówki lub zagospodarowania wód opadowych np. poprzez tworzenie mini-ogrodów deszczowych czy termomodernizacja, przyczynią się do ochrony środowiska i obniżenia zużycia energii. Dodatkowo przewidziano uporządkowanie i zagospodarowanie terenu wokół budynków, poprzez aranżację zieleni i montaż elementów małej architektury, co pozwoli na zwiększenie integracji wśród mieszkańców.

Dzięki zaangażowaniu lokalnej społeczności w działania rewitalizacyjne na zewnątrz budynków, mieszkańcy będą czuli się współodpowiedzialni za zachowanie porządku i utrzymanie podwórek w dobrym stanie.

Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba zmodernizowanych budynków mieszkalnych	4 szt.	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba mieszkańców, którym poprawił się komfort życia dzięki przeprowadzonej rewitalizacji	100 os.	Ewidencja liczby mieszkańców lokali komunalnych
Poprawa efektywności energetycznej obiektu – zmniejszenie zużycia energii	Minimum 25%	Dokumentacja projektowa, audyt energetyczny

PROJEKT NR 4
Przebudowa budynku dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim w celu nadania mu nowych funkcji społeczno – kulturalno – turystycznych
Podmiot realizujący
Powiat Nowodworski
Potencjalni partnerzy
Gmina Nowy Dwór Gdański Organizacje pozarządowe działające w obszarze turystyki
Lokalizacja przedsięwzięcia
Dworzec Kolejki Wąskotorowej w Nowym Dworze Gdańskim (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
1. Zły stan techniczny obiektów w przestrzeni publicznej: budynek dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim jest jedną z wizytówek miasta, szczególnie dla turystów, jednak ze względu na zły stan techniczny nie pełni on swoich funkcji w sposób zadowalający. Obiekt wymaga gruntownej modernizacji oraz nadania nowych funkcji. Budynek nie spełnia również obecnych standardów w zakresie ochrony środowiska – wymagana jest jego termomodernizacja. 2. Brak dostępności architektonicznej części obiektów publicznych: obszar rewitalizacji odznacza się wysokim udziałem mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych. Takie osoby wymagają szczególnych rozwiązań architektonicznych, aby mogły we własnym zakresie korzystać z budynków publicznych. Odpowiedniego zagospodarowania wymagają również tereny przylegające do tego typu obiektów. 3. Negatywne zjawiska społeczne, w tym ubóstwo i niska aktywność społeczna: z uwagi na niskie dochody części mieszkańców obszaru rewitalizacji, nie są oni w stanie korzystać ze wszystkich odpłatnych usług kulturalnych (np. muzeów), często zlokalizowanych poza Nowym Dworem Gdańskim, co dodatkowo wymaga poniesienia kosztów transportu do większych miast. Wiąże się to również z niską aktywnością mieszkańców i niskim poziomem uczestnictwa w życiu kulturalnym lokalnej społeczności. Wskazane jest więc zwiększenie dostępności do tego typu usług w granicach obszaru rewitalizacji. 4. Niska atrakcyjność miasta: zdegradowane przestrzenie i obiekty publiczne (w tym budynek dworca) wpływają negatywnie na atrakcyjność inwestycyjną, osiedleńczą i turystyczną miasta. Dworzec stanowiący w sezonie istotny przystanek Żuławskiej Kolei Dojazdowej, jest pierwszym obiektem, który zauważają turyści po dotarciu do Nowego Dworu Gdańskiego, w związku z czym powinien pełnić funkcje reprezentatywne i zachęcające do zatrzymania się w mieście. Wzrost liczby odwiedzających będzie miał również pozytywny wpływ na lokalną gospodarkę, w tym przede wszystkim lokale usługowe.
Cel przedsięwzięcia
Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców Powiatu

Nowodworskiego, w tym obszarze rewitalizacji, poprzez rewitalizację budynku dworca kolejki wąskotorowej w Nowym Dworze Gdańskim i nadanie mu nowych funkcji.

Do realizacji celu głównego przyczyni się realizacja celów bezpośrednich, do których zaliczono:

- poprawę jakości przestrzeni miejskiej – remont obiektu publicznego bezpośrednio przełoży się na estetykę obszaru rewitalizacji i pozytywnie wpłynie na estetykę całego miasta Nowy Dwór Gdański. Przedmiotowy projekt wraz z innymi inwestycjami przeznaczonymi do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji wpłyną na znaczną poprawę jakości przestrzeni miejskiej, przekładając się zarówno na poprawę jakości życia lokalnej społeczności jak i podniesienie atrakcyjności miasta – zarówno w kontekście atrakcyjności osiedleńczej (jako miejsca zamieszkania), atrakcyjności turystycznej czy atrakcyjności inwestycyjnej.

- ograniczenie zjawisk patologii społecznych w centrum miasta, na obszarach objętych rewitalizacją – zjawiska patologii społecznych stanowiły jeden z głównych argumentów przemawiających za objęciem danego terenu miasta Programem Rewitalizacji – tym samym zjawiska tego typu są widoczne także w obrębie realizacji projektu. Planowane do realizacji zadanie polega na stworzeniu infrastruktury na potrzeby świadczenia usług społecznych i kulturalnych dla mieszkańców i turystów. W konsekwencji projekt, poprzez poprawę estetyki oraz stworzenie w jego części nowej funkcji kulturalno-usługowej, pozwoli na ograniczenie tych niekorzystnych zjawisk i przyczyni się do rewitalizacji społecznej miasta.

- podniesienie poziomu życia mieszkańców obszaru w wymiarze ekonomicznym i społecznym. Wskazane powyżej cele związane z kwestią infrastrukturalną (poprawa jakości przestrzeni miejskiej) przełożą się na poprawę jakości życia lokalnej społeczności. Odzwierciedleniem tego – poza wspomnianym wcześniej ograniczeniem zjawisk patologii czy ubóstwa – będzie wzrost liczby przedsiębiorstw oraz nowych miejsc pracy na terenie powiatu (skutek poprawy atrakcyjności inwestycyjnej), wzrost liczby turystów odwiedzających miasto i powiat (wynikający z poprawy atrakcyjności turystycznej) czy wzrost liczby mieszkańców powiatu (będący skutkiem poprawy warunków do życia na jego terenie).

Zakres realizowanych zadań

Nowy Dwór Gdański położony jest na trasie Żuławskiej Kolei Dojazdowej. Realizacja niniejszej inwestycji ma na celu zachowanie charakterystycznego dla regionu elementu dziedzictwa kulturowego jakim jest dworzec kolejowy wchodzący w skład Żuławskiej Kolei Dojazdowej.

Projekt obejmuje wykonanie przebudowy budynku dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim w celu nadania mu nowych funkcji społecznych, kulturalnych i turystycznych. W ramach robót budowlanych zostaną wykonane m.in. następujące prace:

- wymiana poszycia dachowego;
- wykonanie opaski przeciwwilgociowej wokół budynku;
- wykonanie instalacji centralnego ogrzewania;
- wymiana stolarki okiennej i drzwiowej;
- wymiana instalacji elektrycznej;
- wymiana instalacji wod-kan;
- remont pomieszczeń;
- zagospodarowanie terenu wokół budynku.

Po przeprowadzeniu prac remontowych w budynku oraz jego otoczeniu zostanie utworzone muzeum kolejki wąskotorowej. Elementem projektu będzie również zakup niezbędnego wyposażenia muzeum.

Nad realizacją inwestycji będzie zapewniony nadzór autorski i inwestorski, a rozwiązania infrastrukturalne będą uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Dodatkowo, zapewnione zostaną rozwiązania chroniące użytkowników zrewitalizowanego budynku dworca przed ewentualnymi uciążliwościami hałasowymi.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Realizacja projektu zapewni dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, zarówno na płaszczyźnie inwestycyjnej jak i nieinwestycyjnej. Zrewitalizowany budynek dworca wraz z otoczeniem będzie posiadał rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej (m.in. podjazd dla wózków, brak wysokich progów w środku oraz odpowiedniej szerokości korytarze, pochyły w łazienkach). Działalność prowadzona w ramach

muzeum oraz hostelu będzie zawierała elementy dostępności informacyjno-komunikacyjnej, w tym odpowiednie oznakowanie i przystępność treści, aby również osoby z niepełnosprawnością intelektualną mogły brać aktywny udział w życiu kulturalnym.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1: Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja lokalnej społeczności

Kierunek 1.1. Zapewnienie przestrzeni do wypoczynku i spędzania czasu wolnego, również w niezinstytucjonalizowanej formie dla wszystkich grup społecznych

CEL 2: Rozwój infrastruktury służącej społeczeństwu

Kierunek 2.1. Poprawa stanu i funkcjonalności istniejących obiektów publicznych

Kierunek 2.2. Adaptacja nieużytkowanych obiektów do pełnienia funkcji społecznych

Kierunek 2.3. Zagospodarowanie obiektów i przestrzeni publicznych w celu rozwoju usług

Kierunek 2.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

CEL 3: Poprawa standardu substancji mieszkaniowej oraz obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 3.1. Termomodernizacja substancji mieszkaniowej oraz obiektów użyteczności publicznej w granicach obszaru rewitalizacji

Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Łącznie: 10 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Powiatu Nowodworskiego, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)	2025-2028

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

• Przywrócenie funkcji społecznych, kulturalnych, rozrywkowych obszaru objętego projektem, • Zmniejszenie różnic w jakości życia i potencjale rozwojowym wszystkich obszarów miasta, • Wzrost poziomu przedsiębiorczości na terenie powiatu, • Wzrost liczby turystów odwiedzających region, • Generowanie nowych, stałych miejsc pracy, • Zmniejszenie różnic na linii imigracje – emigracje na terenie powiatu, skutkujące wzrostem liczby ludności, • Bogaty potencjał rozwojowy i wysoki kapitał społeczny w granicach obszaru rewitalizacji.		
Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba budynków poddanych działaniom rewitalizacyjnym	1 szt.	Protokoły odbioru
Liczba powstałych miejsc noclegowych	15 szt.	Protokoły odbioru
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób odwiedzających muzeum	500 os./rok	Ewidencja prowadzona przez pracowników instytucji prowadzącej muzeum
Liczba osób korzystających z miejsc noclegowych	500 os./rok	Ewidencja prowadzona przez pracowników hostelu

PROJEKT NR 5
Adaptacja części budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim na cele społeczno-gospodarcze
Podmiot realizujący
Powiat Nowodworski
Potencjalni partnerzy
Gmina Nowy Dwór Gdański Żułowski Ośrodek Kultury Organizacje pozarządowe Podmioty prywatne
Lokalizacja przedsięwzięcia
Starostwo Powiatowe w Nowym Dworze Gdańskim, ul. gen. Władysława Sikorskiego 23 (obszar rewitalizacji)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
1. Niska aktywność gospodarcza: w granicach obszaru rewitalizacji stwierdzono problem w zakresie niskiej aktywności gospodarczej, objawiający się m.in. wysokim udziałem wyrejestrowanych podmiotów oraz niskim przyrostem nowych podmiotów gospodarczych. Wyodrębnienie w budynku Starostwa Powiatowego przestrzeni do potencjalnego wykorzystania przez restaurację/kawiarnię, pozytywnie wpłynęłoby zarówno na pobudzenie lokalnej gospodarki, jak i zwiększenie liczby miejsc pracy dla lokalnej społeczności. 2. Niska atrakcyjność miasta: niewielka liczba obiektów usługowych, w tym obiektów gastronomicznych oraz miejsc spędzania czasu wolnego dla mieszkańców czy turystów, wpływa negatywnie na atrakcyjność inwestycyjną, osiedleńczą i turystyczną miasta. Budynek Starostwa Powiatowego znajduje się w reprezentatywnej części miasta, co świadczy o jego dużym potencjale do wykorzystania na cele turystyczne, rekreacyjne i społeczno-kulturalne.
Cel przedsięwzięcia
Celem niniejszego przedsięwzięcia jest zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców Powiatu Nowodworskiego poprzez rewitalizację budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim i nadanie mu nowych funkcji. Do realizacji celu głównego przyczyni się realizacja celów bezpośrednich, do których zaliczono: - poprawę jakości przestrzeni miejskiej – remont obiektu publicznego bezpośrednio przełoży się na estetykę obszaru rewitalizowanego i pozytywnie wpłynie na estetykę obszaru całego miasta Nowy Dwór Gdański. Przedmiotowy projekt wraz z innymi inwestycjami przeznaczonymi do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji wpłyną na znaczną poprawę jakości przestrzeni miejskiej, przekładając się zarówno na poprawę jakości życia lokalnej społeczności jak i podniesienie atrakcyjności miasta – zarówno w kontekście atrakcyjności osiedleńczej (jako miejsca zamieszkania), atrakcyjności turystycznej czy atrakcyjności inwestycyjnej. - ograniczenie zjawisk patologii społecznych w centrum miasta, na obszarach objętych rewitalizacją – zjawiska patologii społecznych stanowiły jeden z głównych argumentów przemawiających za objęciem danego terenu miasta Programem Rewitalizacji – tym samym zjawiska tego typu są widoczne także w obrębie realizacji projektu. Planowane do realizacji zadanie polega na stworzeniu infrastruktury na potrzeby świadczenia usług społecznych, kulturalnych (kafeteria/restauracja w miejscu obecnej biblioteki) i administracyjnych dla mieszkańców. W konsekwencji projekt, zarówno poprzez samą poprawę estetyki miasta jak i unowocześnienie siedziby Starostwa Powiatowego oraz stworzenie w jego części nowej funkcji gastronomicznej pozwoli na ograniczenie tych niekorzystnych zjawisk i przyczyni się do rewitalizacji społecznej miasta. - podniesienie poziomu życia mieszkańców obszaru w wymiarze ekonomicznym i społecznym. Wskazane powyżej cele związane zarówno z kwestią infrastrukturalną (poprawa jakości przestrzeni miejskiej) jak i społeczną czy sam fakt poprawy jakości usług administracji publicznej dla mieszkańców całego Powiatu Nowodworskiego, przełoży się na poprawę jakości życia lokalnej społeczności. Odzwierciedleniem tego – poza wspomnianym wcześniej ograniczeniem zjawisk patologii czy ubóstwa – będzie wzrost liczby przedsiębiorstw oraz nowych miejsc pracy na terenie powiatu (skutek poprawy atrakcyjności inwestycyjnej), wzrost liczby

turystów odwiedzających miasto i powiat (wynikający z poprawy atrakcyjności turystycznej) czy wzrost liczby mieszkańców powiatu (będący skutkiem poprawy warunków do życia na jego terenie).

Zakres realizowanych zadań

Budynek Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim położony jest w reprezentatywnej części miasta, nad rzeką Tugą, w okolicy Żuławskiego Ośrodka Kultury oraz Żuławskiego Parku Historycznego. Przestrzeń ta była poddawana działaniom rewitalizacyjnym w ubiegłych latach, zatem wprowadzenie nowych funkcji do budynku Starostwa, będzie stanowiło wzmocnienie zachodzących już efektów rewitalizacji.

Niniejszy projekt obejmuje wykonanie przebudowy budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim w celu nadania mu nowych funkcji społecznych, kulturalnych i turystycznych. Nowe funkcje zostaną wprowadzone w pomieszczeniach wykorzystywanych obecnie przez Bibliotekę Publiczną, po zmianie jej lokalizacji. W ramach robót budowlanych zostaną wykonane m.in. następujące prace:

- wymiana instalacji centralnego ogrzewania;
- wymiana instalacji elektrycznej;
- wymiana instalacji wod-kan;
- remont pomieszczeń i przystosowanie ich do pełnienia nowych funkcji.

W zakres projektu wchodzi również zakup niezbędnego wyposażenia zgodnie z przeznaczeniem wyodrębnionej przestrzeni na nowe cele.

Po przeprowadzeniu prac remontowych oraz zakupie wyposażenia, w miejscu po Bibliotece Publicznej utworzona zostanie przestrzeń do spotkań dla mieszkańców i turystów. Planowane jest utworzenie kawiarni bądź restauracji, a także miejsca, gdzie odbywać mogłyby się różnego rodzaju przedsięwzięcia kulturalne, m.in.: koncerty nad Tugą, wieczorki poetyckie, itp.

Realizacja inwestycji ma na celu dostosowanie charakterystycznego dla regionu elementu dziedzictwa kulturowego jakim jest budynek Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim do potrzeb mieszkańców i turystów. Wraz z wybudowaną przystanią żeglarską (niebędącą elementem niniejszego projektu), nowe pomieszczenia będą współtworzyły miejsce do ciekawego spędzania wolnego czasu czy prezentowania lokalnych twórców.

Nad realizacją inwestycji będzie zapewniony nadzór autorski i inwestorski. Na wszystkich etapach działania w związku z niniejszym projektem zapewnione będzie współdziałanie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, w tym uzyskanie niezbędnych pozwoleń oraz zapewnienie uprzednich analiz wartościujących obiektu. Wprowadzanie nowych funkcji odbędzie się z poszanowaniem zarówno zewnętrznego wyrazu architektonicznego obiektu oraz wnętrza wraz z jego historycznymi elementami.

Realizacja inwestycji jest warunkowa i będzie możliwa wyłącznie po dostosowaniu przez Gminę Nowy Dwór Gdański obiektu, w którym nową siedzibę będzie miała Biblioteka Publiczna. Realizacja przedsięwzięcia zaplanowana będzie w taki sposób, aby zachować ciągłość działalności Biblioteki Publicznej.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Budynek Starostwa Powiatowego jest w momencie powstawania niniejszego dokumentu poddawany przebudowie, w celu dostosowania obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. Planowane jest powstanie m.in. windy umożliwiającej korzystanie ze wszystkich kondygnacji budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową. Realizacja niniejszego projektu również będzie oparta o rozwiązania z zakresu dostępności architektonicznej, jak i komunikacyjno-informacyjnej czy cyfrowej.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

CEL 1: Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja lokalnej społeczności

Kierunek 1.1. Zapewnienie przestrzeni do wypoczynku i spędzania czasu wolnego, również w niezinstytucjonalizowanej formie dla wszystkich grup społecznych

Kierunek 1.3. Kształtowanie pozytywnych postaw społecznych i wsparcie inicjatyw oddolnych

Kierunek 1.4. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców

Kierunek 1.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

CEL 2: Rozwój infrastruktury służącej społeczeństwu

Kierunek 2.1. Poprawa stanu i funkcjonalności istniejących obiektów publicznych

Kierunek 2.3. Zagospodarowanie obiektów i przestrzeni publicznych w celu rozwoju usług

Kierunek 2.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

CEL 3: Poprawa standardu substancji mieszkaniowej oraz obiektów i przestrzeni publicznych

Kierunek 3.5. Dostosowanie obiektów i przestrzeni publicznych do korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Ramy realizacji przedsięwzięcia		
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Możliwe źródła finansowania	Szacunkowe ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
łącznie: 10 000 000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	- Budżet Powiatu Nowodworskiego, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków).	2026-2033
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji		
• Przywrócenie funkcji społecznych, kulturalnych, rozrywkowych obszaru objętego projektem, • Zmniejszenie różnic w jakości życia i potencjale rozwojowym wszystkich obszarów miasta, • Wzrost poziomu przedsiębiorczości na terenie powiatu, w tym na obszarze rewitalizacji, • Wzrost liczby turystów odwiedzających region, • Generowanie nowych, stałych miejsc pracy, • Zmniejszenie różnic na linii imigracje – emigracje na terenie powiatu, skutkujące wzrostem liczby ludności, • Bogaty potencjał rozwojowy i wysoki kapitał społeczny.		
Wskaźniki produktu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba obiektów poddanych działaniom rewitalizacyjnym	1 szt.	Protokoły odbioru, dokumentacja fotograficzna
Liczba organizowanych spotkań kulturalnych w oparciu o zrewitalizowaną przestrzeń	2 szt./rok	Informacja od organizatorów
Wskaźniki rezultatu	Wartość	Sposób oceny i źródło danych
Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej przestrzeni	500 os./rok	Ewidencja prowadzona przez pracowników obiektu
Liczba uczestników wydarzeń organizowanych w oparciu o powstałą infrastrukturę	100 os./rok	Ewidencja prowadzona przez organizatorów

7.2. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
Wsparcie rodziców w powrocie na rynek pracy poprzez utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
Podmiot realizujący
Gmina Nowy Dwór Gdański
Lokalizacja
ul. Tczewska 6, 82-100 Nowy Dwór Gdański (poza obszarem rewitalizacji)
Opis przedsięwzięcia
Aktywność zawodowa Polek posiadających dzieci słabnie na przestrzeni ostatnich lat, co potwierdza raport GUS „Polska na drodze zrównoważonego rozwoju. Inkluzyny wzrost gospodarczy”. Podobna sytuacja obserwowana jest na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański oraz w granicach obszaru rewitalizacji. Kobiety po urlopie macierzyńskim i wychowawczym pozostające w domu i opiekujące się dziećmi, mają w dalszej perspektywie większe trudności w odnalezieniu się na rynku pracy. Aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom związanym z brakiem możliwości szybkiego powrotu na rynek pracy części rodziców, planowane jest utworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Planowane jest utworzenie żłobka poprzez rozbudowę Przedszkola nr 4 w Nowym Dworze Gdańskim, który znajduje się poza obszarem rewitalizacji. Za realizacją przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji przemawia fakt, że przy przedszkolu znajduje się już plac zabaw, który może być wykorzystywany również przez młodsze dzieci, a sam żłobek będzie oferował miejsca dla mieszkańców miasta i gminy, w tym również obszaru rewitalizacji. W ramach przedsięwzięcia, jak już wspomniano, planuje się rozbudowę Przedszkola nr 4, wraz z utworzeniem miejsca dla 2 grup żłobkowych z niezbędnym zapleczem i wyposażeniem. Również plac zabaw zostanie dostosowany do bezpiecznego korzystania przez młodsze dzieci. Realizacja przedsięwzięcia pozwoli również na utworzenie nowych miejsc pracy (przewiduje się zatrudnienie około 6 osób). Efektem przedsięwzięcia, poza umożliwieniem powrotu na rynek pracy rodzicom, będzie także uspołecznienie najmłodszych dzieci oraz integracja samych rodziców.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
CEL 1: Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja lokalnej społeczności Kierunek 1.4. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców Kierunek 1.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
Szacowane koszty przedsięwzięcia uzupełniającego
2 000 000,00 zł
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2
Utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Nowym Dworze Gdańskim
Podmiot realizujący
Gmina Nowy Dwór Gdański
Lokalizacja
ul. Warszawska 51, Nowy Dwór Gdański (poza obszarem rewitalizacji)

Opis przedsięwzięcia
Na terenie Nowego Dworu Gdańskiego obserwuje się niewystarczający stopień segregacji odpadów komunalnych, a także problem związany z zaśmiecaniem przestrzeni publicznej oraz powstawaniem dzikich wysypisk śmieci. Duża ilość odpadów widoczna jest przede wszystkim wśród terenów zieleni, co wpływa negatywnie zarówno na stan środowiska jak i na estetykę przestrzeni publicznej. Przyczyn tych problemów można dopatrywać się m.in. w niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców (szczególnie młodzieży i osób starszych – edukacja ekologiczna wśród dzieci jest dość dobrze rozpropagowana), a także w niewystarczającej przepustowości istniejącego PSZOKu. W ramach niniejszego przedsięwzięcia planowana jest budowa nowego PSZOKu, przy ul. Warszawskiej 51 w Nowym Dworze Gdańskim, a więc poza obszarem rewitalizacji. Za realizacją przedsięwzięcia poza granicami obszaru przemawia fakt, że z jego efektów będą korzystali wszyscy mieszkańcy Gminy, w tym również mieszkańcy centralnej części Nowego Dworu Gdańskiego. W ramach prac przewiduje się działania przygotowawcze, zagospodarowanie terenu, budowę boksów magazynowych, wiat oraz budynku administracyjno-socjalnego, doprowadzenie niezbędnych instalacji, odpowiednie ogrodzenie terenu oraz wyposażenie w niezbędne urządzenia i maszyny, w tym wagi, kontenery i ładowarki. Jednym z działań związanych z powstawaniem PSZOK będzie uświadamianie mieszkańców o ich prawie do oddawania odpadów do wskazanego punktu, a także edukacja ekologiczna, szczególnie w zakresie odpowiedniego gospodarowania odpadami, w tym zasad segregacji odpadów komunalnych.
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
CEL 1: Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja lokalnej społeczności Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w kwestie utrzymania w należytym porządku przestrzeni publicznych i części wspólnych obiektów mieszkaniowych wielorodzinnych, w tym poprawa świadomości ekologicznej CEL 2: Rozwój infrastruktury służącej społeczeństwu Kierunek 2.1. Poprawa stanu i funkcjonalności istniejących obiektów publicznych
Szacowane koszty przedsięwzięcia uzupełniającego
3 000 000,00 zł
PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 3
Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji poprzez budowę infrastruktury sportowej
Podmiot realizujący
Gmina Nowy Dwór Gdański
Lokalizacja
Park przy ul. Warszawskiej, ul. Mickiewicza (przy SP 2) (obszar rewitalizacji)
Opis przedsięwzięcia
Na terenie Nowego Dworu Gdańskiego ilość infrastruktury sportowej przeznaczonej w szczególności dla dzieci i młodzieży jest niewystarczająca, co wpływa negatywnie na zachowania młodych ludzi W ramach przedmiotowego przedsięwzięcia planowana jest budowa nowej infrastruktury sportowej: hali sportowej Olimpia przy Szkole Podstawowej nr 2 (ul. Mickiewicza 10) oraz skateparku w parku przy ul. Warszawskiej. W ramach zadania przewiduje się budowę boiska wielofunkcyjnego o wymiarach pola gry 20 m x 40 m wraz z zadaszeniem o stałej konstrukcji. Hala sportowa zostanie wyposażona m.in. w mobilne strzelnice

laserowe, drabinki do ćwiczeń, kosze do koszykówki, słupki do siatkówki z siatką, bramki. Kolejną inwestycją będzie skatepark w formie żelbetowej płyty z wyprofilowanymi przeszkodami żelbetowymi przystosowanymi do jazdy po nich na rolkach, deskorolkach, hulajnogach i rowerach bmx wraz z elementami uzupełniającymi takimi jak poręcze i murki.

Budowa nowej infrastruktury sportowej, w tym hali i skateparku znacząco przyczyni się do organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży z terenu rewitalizacji. Dzieci i młodzież będą miały dostęp do różnorodnych aktywności sportowych, takich jak koszykówka, siatkówka, piłka nożna, jazda na rolkach czy rowerze. To pozwoli im odkryć swoje pasje i zainteresowania oraz rozwijać nowe atrakcyjne umiejętności. Dostarczając młodym ludziom alternatywne zajęcia w postaci np. jazdy na rolkach, skatepark może odwrócić ich uwagę od negatywnych zachowań, takich jak przestępczość lub nadużywanie substancji psychoaktywnych. Atrakcyjna infrastruktura przeznaczona do uprawiania sportu stwarza miejsce, gdzie młodzi ludzie mogą spotykać się, zawierać nowe przyjaźnie i uczestniczyć w grupowych zajęciach. To pomaga w budowaniu więzi społecznych. Aktywność fizyczna jest istotna dla ogólnego zdrowia i dobrej kondycji. Dostęp do hali sportowej i skateparku zachęci młodych ludzi do regularnych ćwiczeń, co wpłynie na poprawę ich zdrowia i samopoczucia.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań

CEL 1: Zmniejszenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja lokalnej społeczności

Kierunek 1.1. Zapewnienie przestrzeni do wypoczynku i spędzania czasu wolnego, również w niezinstytucjonalizowanej formie dla wszystkich grup społecznych

Kierunek 1.4. Zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców

Kierunek 1.5. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

CEL 2: Rozwój infrastruktury służącej społeczeństwu

Kierunek 2.4. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej, integracyjnej i sportowej skierowanej na potrzeby mieszkańców, ale otwartej na turystów

Szacowane koszty przedsięwzięcia uzupełniającego

7 000 000,00 zł

8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

8.1. KOMPLEKSOWOŚĆ PROGRAMU

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Załoženiami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. KONCENTRACJA PROGRAMU

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Z kolei diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji dodatkowo pozwoliła na identyfikację negatywnych zjawisk występujących w sferze środowiskowej.

Wszystkie planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

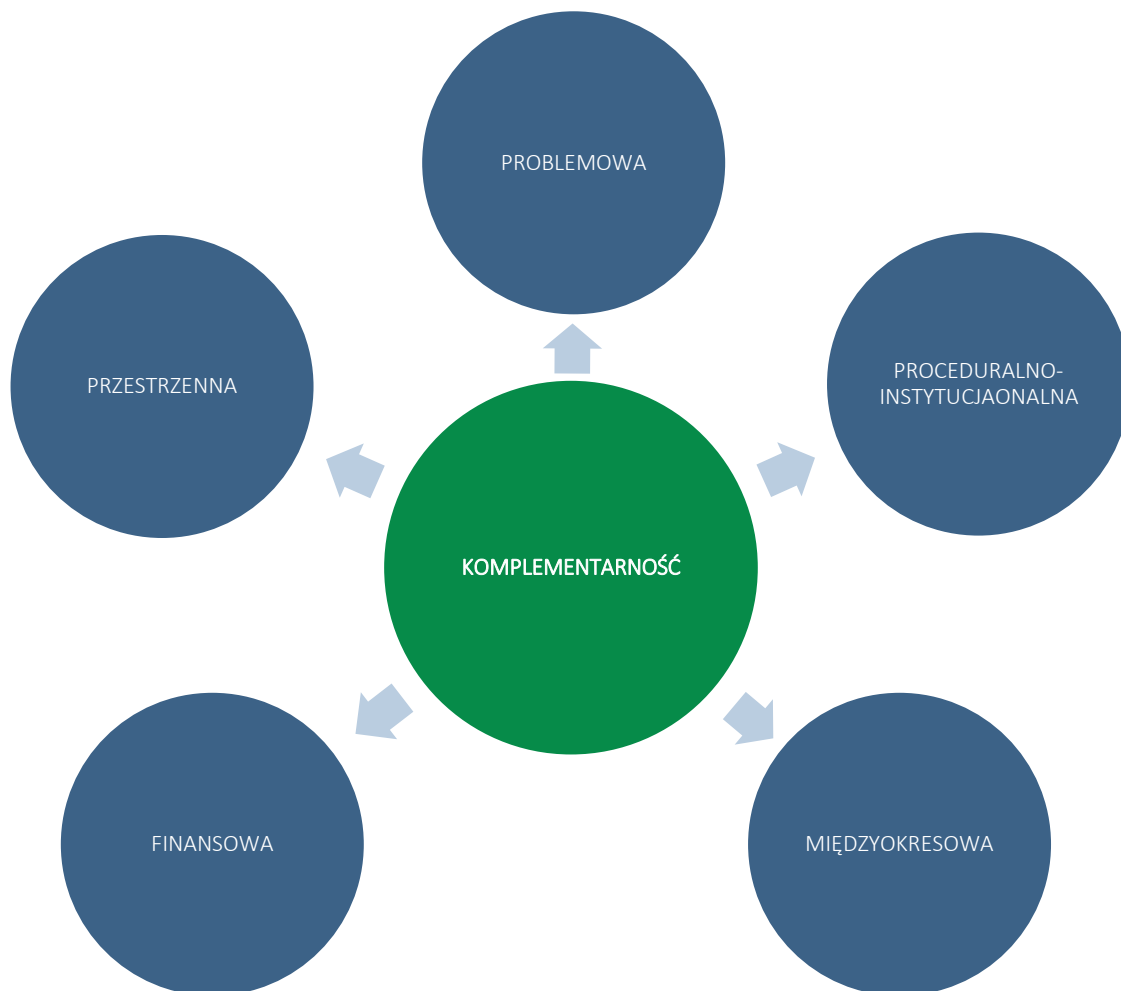
Dwa spośród planowanych przedsięwzięć uzupełniających (utworzenie miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 oraz utworzenie PSZOK) będą realizowane poza obszarem rewitalizacji, za czym przemawia przede wszystkim dostępność terenów i infrastruktury dodatkowej we wskazanych lokalizacjach. Przedsięwzięcia te będą służyły społeczności zamieszkującej obszar rewitalizacji, jak i całej Gminie.

8.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnętrznie i zewnętrznie. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych

jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zarówno realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji.

Planowane do realizacji podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Pomimo, iż działania są prowadzone w różnych częściach obszaru, to znacząco oddziałują pomiędzy sobą prowadząc do efektu synergii. Dwa z przedsięwzięć uzupełniających położone są poza obszarem rewitalizacji, jednak bezpośrednio z nim sąsiadują, a ich realizacja wpłynie na rozwiązanie problemów społecznych i środowiskowych w obszarze, co zostało wykazane w rozdziale 7.2.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali Gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zobrazowana została w załączniku nr 1.1 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczyniać się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 7.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 7.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Gminy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 14 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej	środowiskowej
PZ nr 1	Adaptacja obiektów w centrum Nowego Dworu Gdańskiego do pełnienia funkcji społecznych					
PZ nr 2	Przestrzeń dla mieszkańców – zagospodarowanie terenów zielonych oraz podwórek zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności					
P nr 3	Dostosowanie mieszkalnego zasobu komunalnego Gminy do standardów bytowych					
P nr 4	Przebudowa budynku dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim w celu nadania mu nowych funkcji społeczno – kulturalno –					

	turystycznych					
P nr 5	Adaptacja części budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim na cele społeczno-gospodarcze					
PU nr 1	Wsparcie rodziców w powrocie na rynek pracy poprzez utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3					
PU nr 2	Utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Nowym Dworze Gdańskim					
PU nr 3	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji poprzez budowę infrastruktury sportowej					

Źródło: opracowanie własne.

Pierwsze dwa podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne składają się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i społeczny, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Kolejne podstawowe przedsięwzięcia również zawierają zarówno elementy związane z dostosowaniem infrastruktury, jak i elementy społeczno-gospodarcze. Ma to przeciwdziałać również fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów rewitalizacji. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15 Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	P nr 3	P nr 4	P nr 5	PU nr 1	PU nr 2	PU nr 3
PZ nr 1	Adaptacja obiektów w centrum Nowego Dworu Gdańskiego do pełnienia funkcji społecznych								
PZ nr 2	Przestrzeń dla mieszkańców – zagospodarowanie terenów zielonych oraz podwórek zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności								
P nr 3	Dostosowanie mieszkalnego zasobu komunalnego Gminy do standardów bytowych								
P nr 4	Przebudowa budynku dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim w celu nadania mu nowych funkcji społeczno								

	– kulturalno – turystycznych								
P nr 5	Adaptacja części budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim na cele społeczno- gospodarcze								
PU nr 1	Wsparcie rodziców w powrocie na rynek pracy poprzez utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3								
PU nr 2	Utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Nowym Dworze Gdańskim								
PU nr 3	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji poprzez budowę infrastruktury sportowej								

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2021-2030. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Nowego Dworu Gdańskiego odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie komórki Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji, na którego czele będzie stał Przewodniczący.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

Co więcej, planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne, będą realizowane zgodnie z następującymi zasadami horyzontalnymi:

- Zasada zrównoważonego rozwoju (według której przedsiębiorstwa, organizacje, indywidualne osoby ponoszą odpowiedzialność nie tylko za teraźniejszość, ale również za przyszłość; zasada ma na celu taki rozwój, aby nie zmniejszać szans rozwojowych przyszłych pokoleń, m.in. w kontekście poszanowania środowiska), w tym zasada DNSH (ang. *do no significant harm* „nie

czyni poważnych szkód”), która dotyczy promowania i wspierania inwestycji zrównoważonych środowiskowo);

- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (dotyczy zapewnienia, m.in. w realizowanych przedsięwzięciach, praw podstawowych takich jak: godność, wolność, równość, solidarność, prawa obywatelskie i wymiar sprawiedliwości);
- Zasada równości kobiet i mężczyzn (rozumie się przez to zaplanowanie takich działań w projekcie, które wpłyną na wyrównywanie szans danej płci będącej w gorszym położeniu (o ile takie nierówności zostały zdiagnozowane w projekcie), stworzenie takich mechanizmów, aby na żadnym etapie wdrażania projektu nie dochodziło do dyskryminacji i wykluczenia ze względu na płeć);
- Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych (która określa m.in. zasady dostępności, czyli podejmowanie środków w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym, na zasadzie równości z innymi osobami, dostępu do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich);
- Zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (również odnosząca się do zasad dostępności, w tym projektowania uniwersalnego, czyli takiego projektowania produktów, środowiska, programów i usług, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania).

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013 oraz 2014-2020. Niekiedy stanowią one kontynuację lub uzupełnienie wcześniejszych projektów. Przedstawione projekty wynikały z zapisów innych dokumentów lub pozytywnie wpływały na efekty rewitalizacji, choć nie były przewidziane w programach. Ponadto wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni efektywność i skuteczność podejmowanych działań. W poniższej tabeli wskazano działania, które nosiły znamiona działań rewitalizacyjnych bądź w istotny sposób przyczyniały się do rozwiązywania problemów występujących wśród lokalnej społeczności.

Tabela 16 Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich

Perspektywa finansowa 2004-2006				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Przyjazny Urząd w Nowym Dworze Gdańskim	125 462,00 zł	93 745,21 zł	Gmina Nowy Dwór Gdański
Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie	Beneficjent

			UE	
1.	Żuławski Park Historyczny - adaptacja zabytkowej mleczarni w Nowym Dworze Gdańskim	6 651 935,92 zł	4 662 666,46 zł	Gmina Nowy Dwór Gdański
2.	Rewitalizacja przestrzeni miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim	6 480 625,22 zł	3 832 896,12 zł	Gmina Nowy Dwór Gdański
3.	Aktywność społeczno-zawodowa mieszkańców źródłem rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański	4 898 641,75 zł	4 163 845,49 zł	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim
Perspektywa finansowa 2014-2020				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Pomorskie Szlaki Kajakowe - Kajakiem przez Żuławy	4 637 994,07 zł	3 582 502,19 zł	Gmina Nowy Dwór Gdański
2.	Rewitalizacja społeczno – przestrzenna obszaru nr 11 w centrum Nowego Dworu Gdańskiego	9 110 911,76 zł	3 837 880,74 zł	Gmina Nowy Dwór Gdański
3.	Rewitalizacja w Nowym Dworze Gdańskim poprzez aktywną integrację i wsparcie rodziny	958 265,00 zł	814 525,25 zł	Gmina Nowy Dwór Gdański
4.	AFLATOUN- znaczy zmiana dla mieszkańców miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański	857 228,60 zł	728 644,31 zł	Gmina Nowy Dwór Gdański

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Pomorskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przed podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowym wsparciem będzie Fundusz na rzecz

Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

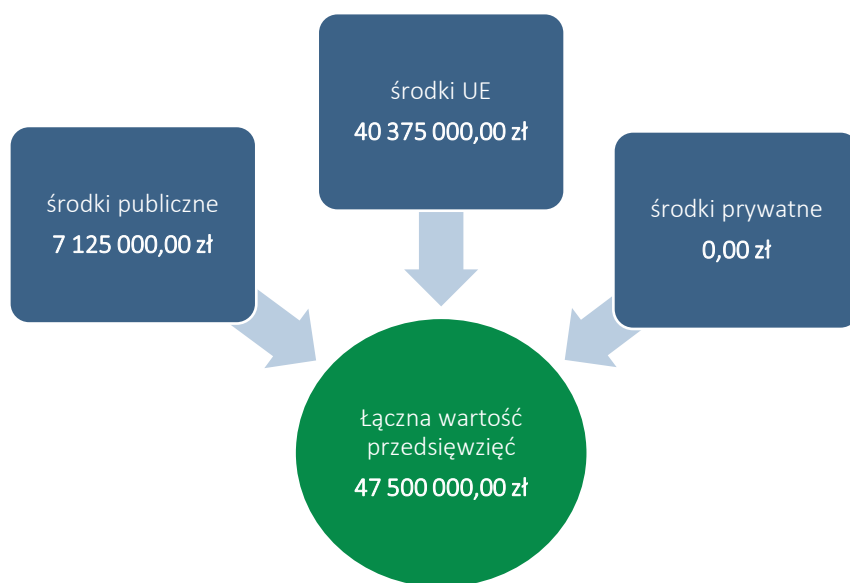
Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa pomorskiego w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne, środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie 47,5 mln zł, z czego 7,125 mln zł wydatkowane zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Gminy Nowy Dwór Gdański oraz budżetu Powiatu Nowodworskiego, a 40,375 mln zł finansowane będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 85% dofinansowania).

Ryc. 28 Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Nowy Dwór Gdański i Powiatu Nowodworskiego. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Dodatkowo, w toku opiniowania niniejszego Programu z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego, wypracowana została Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027 obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR, która stanowi załącznik nr 1.4 do niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 17 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Potencjalne źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
Planowane zintegrowane projekty rewitalizacyjne							
PZ nr 1	Adaptacja obiektów w centrum Nowego Dworu Gdańskiego do pełnienia funkcji społecznych	Gmina Nowy Dwór Gdański	6 000 000,00 zł	900 000,00 zł	5 100 000,00 zł	0	- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków, środki NFOŚiGW oraz WFOŚiGW)
PZ nr 2	Przestrzeń dla mieszkańców – zagospodarowanie terenów zielonych oraz podwórek zgodnie z potrzebami lokalnej społeczności	Gmina Nowy Dwór Gdański	5 000 000,00 zł	750 000,00 zł	4 250 000,00 zł	0	- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)
P nr 3	Dostosowanie mieszkalnego zasobu komunalnego Gminy do standardów bytowych	Gmina Nowy Dwór Gdański	4 500 000,00 zł	675 000,00 zł	3 825 000,00 zł	0	- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, fundusze WFOŚiGW)
P nr 4	Przebudowa budynku dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim w celu nadania mu nowych funkcji społeczno – kulturalno – turystycznych	Powiat Nowodworski	10 000 000,00 zł	1 500 000,00 zł	8 500 000,00 zł	0	- Budżet Powiatu Nowodworskiego, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków, środki WFOŚiGW oraz NFOŚiGW)
P nr 5	Adaptacja części budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim na cele społeczno-gospodarcze	Powiat Nowodworski	10 000 000,00 zł	1 500 000,00 zł	8 500 000,00 zł	0	- Budżet Powiatu Nowodworskiego, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki konserwatora zabytków)

Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
PU nr 1	Wsparcie rodziców w powrocie na rynek pracy poprzez utworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3	Gmina Nowy Dwór Gdański	2 000 000,00 zł	300 000,00 zł	1 700 000,00 zł	0	- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
PU nr 2	Utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Nowym Dworze Gdańskim	Gmina Nowy Dwór Gdański	3 000 000,00 zł	450 000,00 zł	2 550 000,00 zł	0	- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, środki NFOŚiGW oraz WFOŚiGW)
PU nr 3	Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji poprzez budowę infrastruktury sportowej	Gmina Nowy Dwór Gdański	7 000 000,00 zł	1 050 000,00 zł	5 950 000,00 zł	0	- Budżet Gminy Nowy Dwór Gdański, - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty)
Ogółem			47 500 000,00 zł	7 125 000,00 zł	40 375 000,00 zł	0,00 zł	-

Źródło: opracowanie własne.

10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

10.1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania Gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Burmistrz Nowego Dworu Gdańskiego. Pełni on rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z wyznaczonymi przez niego pracownikami Urzędu Miejskiego, m.in. z Referatu Inwestycji i Rozwoju, Referatu Administracji i Spraw Społecznych, Referatu Majątku Komunalnego, przedstawicielami Straży Miejskiej oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wyznaczeni przedstawiciele tworzą Zespół ds. rewitalizacji.

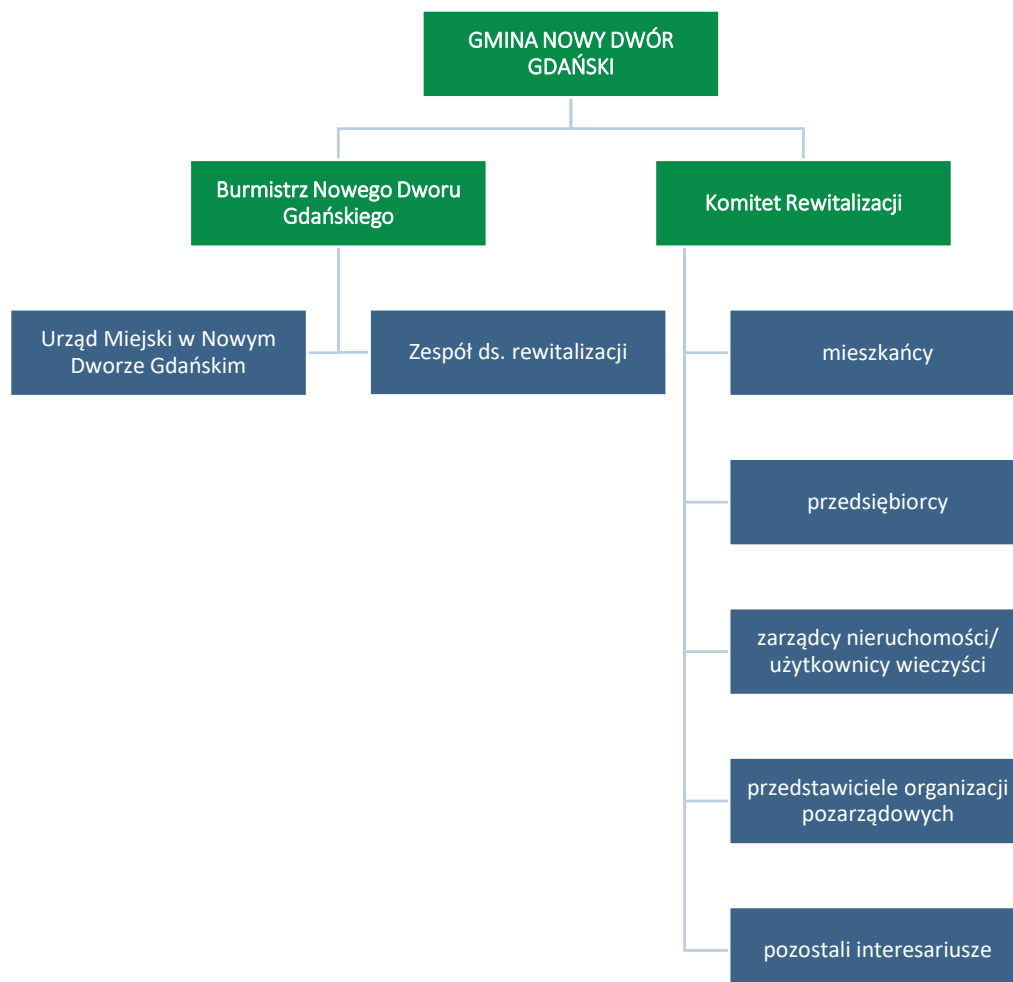
Do zadań pracowników należeć będzie:

- koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w Gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu, o ile zajdzie taka potrzeba.

W Gminie Nowy Dwór Gdański działa również Komitet Rewitalizacji, który stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy oraz sprawuje funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Nowy Dwór Gdański. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Burmistrza, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji

na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określone są w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033.

Ryc. 29 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański

Źródło: opracowanie własne.

10.2. KOSZTY ZARZĄDZANIA

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Nowy Dwór Gdański ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Gminy i stanowić będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Szacuje się, że łącznie liczba etatów pracowników, którzy będą odpowiedzialni za proces wdrażania GPR wyniesie 7 etatów. Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto pracownika Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim w 2021 roku wyniosło 5535,65 zł, co stanowiło około 66,4 tys. zł na pracownika w skali roku. Należy jednak pamiętać, że koszty wynagrodzeń pracowników zostały przedstawione w ramach pracy na pełen etat, z kolei faktyczne zadania związane z Programem będą wykonywane przez nich w części etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych),

co pozwala wnioskować, że koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji na jednego pracownika będą niższe. Ponadto, dodatkowym organem w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest Komitet Rewitalizacji, pełniący funkcję opiniodawczo-doradczą, którego praca ma charakter społeczny. Obsługa organizacyjna Komitetu pełniona będzie w ramach działań Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim.

10.3. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 10 lat. Rok 2024 jest rokiem kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliuguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2033 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 18 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2024	2024-2026	2027-2029	2030-2032	2033
Prace nad GPR:	Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR:	Czwarty okres realizacji GPR oraz zakończenie prac nad GPR:
Uchwalenie GPR	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2024-2026	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2027-2029	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2030-2032	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na rok 2033
Wyznaczenie pracowników Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim oraz jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za koordynowanie procesu wdrażania GPR, tj. Zespołu ds. rewitalizacji	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2024 (do 31 marca 2025 r.), 2025 (do 31 marca 2026 r.), 2026 (do 31 marca 2027 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2027 (do 31 marca 2028 r.), 2028 (do 31 marca 2029 r.), 2029 (do 31 marca 2030 r.)	Opracowanie rocznych raportów monitoringowych za rok 2030 (do 31 marca 2031 r.), 2031 (do 31 marca 2032 r.) i 2032 (do 31 marca 2033 r.)	Opracowanie rocznego raportu za rok 2033 (do 31 marca 2034 r.)
Zaopiniowanie przez Komitet Rewitalizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2024-2026 (do 30 kwietnia 2027 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2027-2029 (do 30 kwietnia 2030 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2030-2032 (do 30 kwietnia 2033 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za rok 2033 (do 30 kwietnia 2034 r.) Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2024-2033

Źródło: opracowanie własne.

11. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA W PROCESIE REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- wszystkim mieszkańcom Gminy Nowy Dwór Gdański, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność czy status ekonomiczny,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie Gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji i działającym na terenie Gminy,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie Gminy,
- samorządowi gminnemu,
- partnerom społeczno-gospodarczym,
- podmiotom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie,
- podmiotom działającym na rzecz ochrony środowiska,
- podmiotom odpowiedzialnym za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański. Od 2 maja do 31 maja 2023 roku wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych projektu uchwały wraz z załącznikami, zamieszczono 7 dni kalendarzowych przed rozpoczęciem konsultacji, tj. 25 kwietnia 2023 roku w następujących formach:

- na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej: <https://bip.miastonowydwor.pl/>;

- na stronie internetowej Gminy Nowy Dwór Gdański: www.miastonowydwor.pl;
- na tablicach ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Nowym Dworze Gdańskim, ul. Ernesta Wejhera 3, 82-100 Nowy Dwór Gdański;
- w mediach społecznościowych.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz z załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański, dostępne były na stronie internetowej Gminy Nowy Dwór Gdański, na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w formie papierowej w Urzędzie Miejskim w Nowym Dworze Gdańskim. Wypełnione formularze można było dostarczyć w postaci papierowej lub elektronicznej.

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line dotycząca problemów występujących w 5 sferach funkcjonowania obszaru zaproponowanego do rewitalizacji. Ankieta była dostępna dla wszystkich interesariuszy, ponadto posiadała możliwość użycia czytnika immersyjnego, czytającego zawartość ankiety. W dniu 17 maja 2023 roku zorganizowano również spotkanie konsultacyjne on-line o charakterze otwartym. Podczas spotkania przedstawiona została propozycja granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz metodologia ich wyznaczenia. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia swoich wniosków, a także swobodnego udziału w dyskusji nad przedstawionymi propozycjami dotyczącymi założeń programu. Podczas spotkania nie zgłoszono żadnych uwag ani propozycji zmian projektu. W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie nie wpłynął żaden wypełniony formularz składania uwag do projektu uchwały z załącznikami, natomiast liczba wypełnionych ankiet wyniosła 40.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 3 października 2023 roku odbyły się warsztaty z mieszkańcami, w tym także liderami społecznymi i przedstawicielami jednostek organizacyjnych Gminy, wywiad pogłębiony z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim oraz przeprowadzona została wizja lokalna po obszarze rewitalizacji, w której uczestniczyli również członkowie Komitetu Rewitalizacji. Warsztaty odbyły się w miejscu dostępnym dla osób ze specjalnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnością ruchową.

Również na etapie programowania zaproszono wszystkich interesariuszy rewitalizacji, bez względu na wiek, płeć, stopień niepełnosprawności, do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, partnerów społeczno-gospodarczych, podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, działające na rzecz ochrony środowiska, odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety on-line oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym, analogicznie do etapu konsultowania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialny będzie Zespół ds. rewitalizacji. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji. Wśród członków komitetu znajdują się m.in. przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz spoza obszaru, przedstawiciele właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających

nieruchomościami na obszarze rewitalizacji, przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność społeczną, przedstawiciele Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych Gminy Nowy Dwór Gdański, przedstawiciele Rady Miejskiej, Komendy Powiatowej Policji, Powiatowego Urzędu Pracy, Starostwa Powiatowego, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział: mieszkańców Gminy Nowy Dwór Gdański, przedstawicieli instytucji funkcjonujących na terenie Gminy, przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji i działających na terenie Gminy, organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy, samorządu gminnego, partnerów społeczno-gospodarczych, podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska, podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji oraz pozostałych interesariuszy np. przyszłych inwestorów i przyszłych mieszkańców, w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji obiektów do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań. Jako przykład partycypacji społecznej można również podać planowane zaangażowanie mieszkańców w proces zagospodarowywania podwórek, aby realizacja działań rewitalizacyjnych jak najbardziej odpowiadała na realne problemy społeczeństwa. Otwarcie zmodernizowanych obiektów na potrzeby działań jednostek organizacyjnych Gminy oraz organizacji pozarządowych pozwoli również na lepsze dostosowanie tych przestrzeni do potrzeb interesariuszy i bardziej efektywne wykorzystanie środków. Takie działania wpłyną również na zwiększenia poczucia współodpowiedzialności, przynależności do miejsca zamieszkania i dbania o wspólną przestrzeń oraz zintegrują społeczność bez względu na wiek czy status społeczny.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej Gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy.

12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

12.1. MONITORING PROGRAMU

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest jego monitoring oraz ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba. Za monitoring Programu odpowiadać będą pracownicy wchodzący w skład Zespołu ds. rewitalizacji i prowadzony on będzie w czterech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. monitorowanie stopnia realizacji celów za pomocą tabeli ewaluacyjnej stanowiącej załącznik nr 1.2 do niniejszego Programu (raz na rok).
3. monitorowanie skutków realizacji Programu poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji;
4. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 1.3 do niniejszego Programu.

Na podstawie powyższych parametrów sporządzany będzie raport monitoringowy (raport z postępów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033), który corocznie przygotowywać będzie Zespół ds. rewitalizacji we współpracy z Komitetem Rewitalizacji. Sprawozdawczość za dany rok będzie opracowywana do 31 marca następnego roku kalendarzowego.

12.2. OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu corocznemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanej raz na 3 lata przez Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego przy pomocy Zespołu ds. rewitalizacji. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany na stronie podmiotowej Gminy Nowy Dwór Gdański w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku prowadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

12.3. SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI DO PROGRAMU

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Burmistrz Nowego Dworu Gdańskiego wraz z Zespołem ds. rewitalizacji w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto pracownicy Urzędu Miejskiego oraz pozostałych jednostek wchodzący w skład Zespołu ds. rewitalizacji, odpowiedzialni będą za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad przez nich ustalonych. Na podstawie zebranych wniosków, pracownicy będą mogli wnioskować do Burmistrza i Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy;
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Nowy Dwór Gdański są to:

- Uchwała nr 231/XXVII/2013 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 31 maja 2013 r. w sprawie: wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Nowy Dwór Gdański,
- Uchwała nr 232/XXVII/2013 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 31 maja 2013 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Nowy Dwór Gdański,
- Uchwała nr 303/XXXVIII/2021 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 9 września 2021 r. zmieniająca w sprawie ustalenia zasad sprzedaży lokali mieszkalnych oraz określenia warunków udzielania bonifikat i wysokości stawek procentowych przy sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Nowy Dwór Gdański.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033.

14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI

W obowiązującym porządku prawnym, uchwała w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji powinna zostać podjęta przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Uchwała ta została podjęta w dniu 27 października 2016 r. (uchwała nr 218/XXV/2016 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 27 października 2016 r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji).

Zgodnie z zapisami uchwały, Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotawczą-doradczą Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego.

Komitet reprezentuje interesariuszy rewitalizacji, w szczególności: mieszkańców obszaru rewitalizacji, lokalne środowiska społeczne, gospodarcze, organizacje pozarządowe, spółdzielnie/wspólnoty mieszkaniowe i inne podmioty działające na obszarze rewitalizacji.

Pierwotnie Komitet Rewitalizacji został powołany Zarządzeniem nr 624 Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego z dnia 22 listopada 2016 roku, jednak zarządzenie to straciło moc w związku z Zarządzeniem nr 300 Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego z dnia 8 października 2019 roku (w którym to powołano nowy Komitet Rewitalizacji, następnie zmieniony Zarządzeniem nr 1056 Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego z dnia 7 grudnia 2021 r.).

Przewiduje się ewentualną możliwość późniejszego dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale. Ewentualna zmiana uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji następuje w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne Gminy, nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji.

16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

16.1. WSKAZANIE ZAKRESU ZMIAN W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Obszar rewitalizacji, jak i całej Gminy Nowy Dwór Gdański objęty jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Nowy Dwór Gdański, przyjętym Uchwałą Rady Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański Nr 359/XLIII/2010 z dnia 16.09.2010 r., a następnie w obrębie miasta zmienionym uchwałą nr 343/XLIV/2014 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 23 października 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowy Dwór Gdański. Na podstawie analizy dokumentu, stwierdzono, że działka 128 obręb 3 w Nowym Dworze Gdańskim (na której posadowiony jest budynek dworca Kolejki Wąskotorowej w Nowym Dworze Gdańskim) wskazana jest w studium jako tereny kolejowe. W przypadku zaadaptowania obiektu na funkcje kulturalne lub usługowe, należałoby zmienić przeznaczenie tej nieruchomości. Biorąc jednak pod uwagę przepisy przejściowe wskazane w art. 65 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, które wskazują, że jeśli nie zostały rozpoczęte prace nad zmianą studium przed wejściem w życie niniejszej ustawy (a więc przed 24 września 2023 r.), nie ma możliwości przystąpienia do prac nad zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy. Jest to również związane z faktem, że od 1 stycznia 2026 roku dokumenty te przestaną obowiązywać.

Biorąc pod uwagę powyższe, wskazuje się, aby na etapie opracowania planu ogólnego uspołnić jego ustalenia z działaniami wynikającymi z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto zwraca się uwagę na zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 13b pkt 3 lit. o wskazuje, że ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając m.in. obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

16.2. WSKAZANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KONIECZNYCH DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

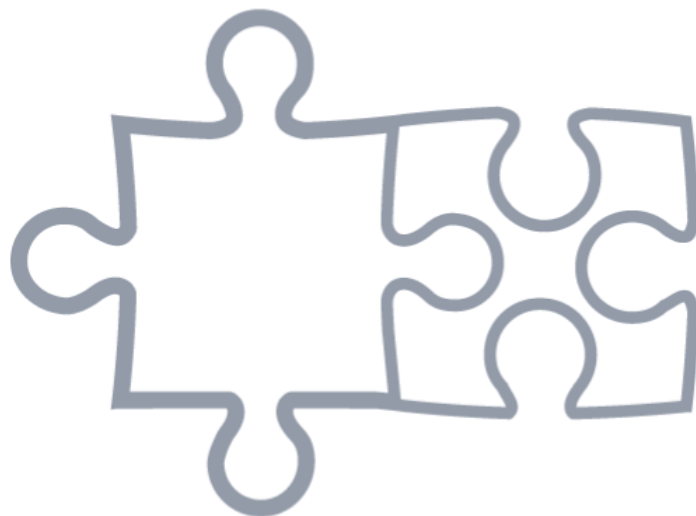
W granicach obszaru rewitalizacji obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nowy Dwór Gdański przyjęty uchwałą nr 259/XL/98 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 3 kwietnia 1998 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Nowy Dwór Gdański. Plan był w kolejnych latach zmieniany poniższymi uchwałami:

- Nr 360/XLIV/2010 z dnia 07.10.2010 r.,
- Nr 334/XLII/2014 z dnia 04.09.2014 r.,
- Nr 335/XLII/2014 z dnia 04.09.2014 r.,
- Nr 356/XLV/2014 z dnia 06.11.2014 r.,
- Nr 196/XXIV/2016 z dnia 29.09.2016 r.,
- Nr 342/XLIII/2017 z dnia 30.11.2017 r.,

- Nr 437/LVI/2018 z dnia 18.10.2018 r.,
- Nr 166/XX/2020 z dnia 27.02.2020 r.,
- Nr 392/LIV/2022 z dnia 29.09.2022 r.,
- Nr 393/LIV/2022 z dnia 29.09.2022 r.,
- Nr 479/LXX/2023 z dnia 24.08.2023 r.

W planie miejscowym, działka 128 obręb 3 w Nowym Dworze Gdańskim (na której posadowiony jest budynek dworca Kolejki Wąskotorowej w Nowym Dworze Gdańskim) wskazana jest jako tereny kolejowe. W przypadku zaadaptowania obiektu na funkcje kulturalne lub usługowe, należałoby zmienić przeznaczenie tej nieruchomości w planie miejscowym.

W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie pozostałych terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszają przepisów określonych w tych dokumentach. Realizacja zaplanowanych działań będzie odbywać się zgodnie z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym wytycznych dotyczących ochrony środowiska kulturowego dla obiektów i obszarów o wartościach kulturowych.

SPIS TABEL

Tabela 1 Jednostki analityczne miejscowości Nowy Dwór Gdański	8
Tabela 2 Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego - zestawienie zbiorcze	11
Tabela 3 Podstawowa charakterystyka jednostek analitycznych zaliczonych do obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.....	12
Tabela 4 Wykaz obiektów zabytkowych z obszaru rewitalizacji wpisanych do Rejestru Zabytków.....	18
Tabela 5 Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański	21
Tabela 6 Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański	31
Tabela 7 Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański.....	35
Tabela 8 Wyniki rocznej oceny jakości powietrza w strefie pomorskiej.....	36
Tabela 9 Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański	41
Tabela 10 Porównanie wskaźników dla sfery technicznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Nowy Dwór Gdański	45
Tabela 11 Wykaz organizacji pozarządowych działających w granicach obszaru rewitalizacji i okolicach	53
Tabela 12 Cele i kierunki rewitalizacji	60
Tabela 13 Opis dokumentów powiązanych z Gminnym Programem Rewitalizacji	61
Tabela 14 Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	93
Tabela 15 Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.....	94
Tabela 16 Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich	96
Tabela 17 Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	100
Tabela 18 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	104

SPIS RYCIN

Ryc. 1 Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.....	10
Ryc. 2 Podział Nowego Dworu Gdańskiego na jednostki analityczne	10
Ryc. 3 Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Nowym Dworze Gdańskim	14
Ryc. 4 Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji.....	17
Ryc. 5 Mapa istniejących zabytków nieruchomości znajdujących się na obszarze rewitalizacji wpisanych do Ewidencji oraz Rejestru Zabytków	20
Ryc. 6 Przyczyny odpływu mieszkańców z obszaru rewitalizacji zdaniem ankietowanych.....	25
Ryc. 7 Ocena obszaru rewitalizacji zdaniem ankietowanych	27
Ryc. 8 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych.....	28
Ryc. 9 Ocena zagrożeniem wykluczeniem społecznym zdaniem ankietowanych	29
Ryc. 10 Przykłady aktów wandalizmu na obszarze rewitalizacji: lewe górne zdjęcie – ul. Tuwima, prawe górne zdjęcie – ul. Obrońców Westerplatte, lewe dolne zdjęcie – ul. Obrońców Westerplatte, prawe dolne zdjęcie – park przy ul. Michała Drzymały	30
Ryc. 11 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych.....	32
Ryc. 12 Przykłady opuszczonych lokali usługowych w granicach obszaru rewitalizacji: skrzyżowanie ul. Michała Drzymały, Bolesława Chrobrego i Mikołaja Reja, Skwer F. Chopina, ul. Dworcowa	33
Ryc. 13 Obszary zagrożenia powodziowego w granicach obszaru rewitalizacji	38
Ryc. 14 Zaśmiecona przestrzeń publiczna w granicach obszaru rewitalizacji: zdjęcia wykonane w Parku przy ul. Warszawskiej i w jego okolicach.....	39
Ryc. 15 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych.....	40
Ryc. 16 Przyczyny niskiej świadomości ekologicznej według ankietowanych	40
Ryc. 17 Stan sfery przestrzenno-funkcjonalnej w granicach obszaru rewitalizacji: zdjęcia górne – os. Morska; dolne lewe – budynek WTZ, dolne prawe – ul. Gen. Tadeusza Kościuszki 4A.....	43
Ryc. 18 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych.....	44
Ryc. 19 Degradacja infrastruktury komunikacyjnej, lewe górne zdjęcie: ul. Generała Tadeusza Kościuszki, pozostałe zdjęcia: osiedle przy ul. Warszawskiej i Morskiej.....	46
Ryc. 20 Budynek przy ul. Marii Konopnickiej 19 w Nowym Dworze Gdańskim	47
Ryc. 21 Budynek WTZ przy ul. gen. Tadeusza Kościuszki 23 w Nowym Dworze Gdańskim.....	48
Ryc. 22 Budynek parafialny przy ul. Michała Drzymały 3	48
Ryc. 23 Budynek dworca kolejowego w Nowym Dworze Gdańskim	49
Ryc. 24 Budynek Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim	49
Ryc. 25 Przykłady zdegradowanej infrastruktury mieszkaniowej w Nowym Dworze Gdańskim: ul. Henryka Sienkiewicza 7, ul. Michała Drzymały 11, ul. 3-go Maja 8.....	50
Ryc. 26 Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych.....	51
Ryc. 27 Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji	59
Ryc. 28 Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych	99
Ryc. 29 Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański	103

Załączniki

Załącznik nr 1.1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

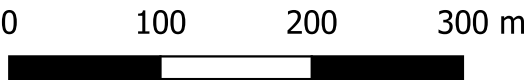

PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN
FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH
OBSZARU REWITALIZACJI

Legenda

- Obszar rewitalizacji
- Projekt zintegrowany nr 1
- Projekt zintegrowany nr 2
- Projekt nr 3
- Projekt nr 4
- Projekt nr 5

SKALA 1:5000

Załącznik nr 1.2: Tabela ewaluacyjna

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość bazowa (2021)	Wartość docelowa (2033)
Wskaźnik przekrojowy dla całego obszaru		Powierzchnia obszaru poddanego rewitalizacji	0	1,00 km ²
Cel 1	1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	1,3%	1,0%
		Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	3,5%	2,5%
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	1,3%	1,0%
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	0,5%	0,1%
		Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	42,80	40,00
		Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,23	0,24
		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2021 roku na 100 mieszkańców	0,51	0,52
Cel 2	2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5.	Liczba przestrzeni publicznych poddanych działaniom rewitalizacyjnym	0	9
		Liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych działaniom rewitalizacyjnym	0	6
		Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,08	0,35
		Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	0,12	0,35
Cel 3	3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5.	Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym w ogólnej liczbie budynków	4,2%	3,3%
		Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	61,9%	43,5%
		Powierzchnia terenów zielonych poddana działaniom rewitalizacyjnym	0	6 000 m ²
		Liczba obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,06	0,02

Załącznik nr 1.3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna		Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.
Partnerzy		Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.
Miejsce realizacji		Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.
Aktualny status projektu		Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu		Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.
Rezultaty projektu		Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu		Wskaż całkowitą wartość projektu
Poniesione koszty		Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu
Dofinansowanie UE		Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych
Program wsparcia		Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt

**Załącznik nr 1.4: Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP
2021-2027 obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR**

Lista projektów planowanych do objęcia wsparciem w ramach FEP 2021-2027 obejmująca wybrane przedsięwzięcia podstawowe zawarte w GPR

I. Podstawowe informacje o projektach

1 PROJEKT – Działanie 7.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich	
Tytuł projektu: Rewitalizacja zdegradowanego obszaru miejskiego w centrum Nowego Dworu Gdańskiego	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Nowy Dwór Gdański	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 Adaptacja obiektów w centrum Nowego Dworu Gdańskiego do pełnienia funkcji społecznych Moduł III a: Adaptacja budynku parafialnego Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Nowym Dworze Gdańskim do pełnienia funkcji społecznych – Placówki Wsparcia Dziennego.	Projekt obejmuje 2 zadania: Zadanie nr 1: Adaptacja budynku przy ul. Michała Drzymały 3 do pełnienia funkcji społecznych. Zadanie nr 2: Aktywizacja społeczności lokalnej poprzez inicjatywy młodzieżowe Zadanie zostanie zlecone organizacji pozarządowej na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Projekt jest kontynuacją i rozszerzeniem działań rewitalizacyjnych realizowanych na obszarze miasta w latach 2017-2023. Celem projektu jest nadanie nowych funkcji społecznych obiektowi użyteczności publicznej poprzez poprawę jego stanu technicznego na potrzeby realizacji usług społecznych w zakresie wsparcia dziennego dzieci, młodzieży oraz ich rodzin, a także aktywizacja i integracja mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Efektem projektu będzie adaptacja budynku parafialnego Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Nowym Dworze Gdańskim na potrzeby organizacji usług społecznych. Budynek jest własnością Parafii, zostanie użyczony gminie na czas realizacji projektów w ramach rewitalizacji oraz okresu trwałości. Umowa użyczenia zawarta zostanie na okres od 2025 do 2040. Utworzone zostaną nowe miejsca usług wsparcia dziennego dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w postaci Placówki Wsparcia Dziennego.

2 PROJEKT – Działanie 5.19 Usługi społeczne i zdrowotne – programy rewitalizacji	
Tytuł projektu: Placówka Wsparcia Dziennego dla dzieci, młodzieży i ich rodzin na obszarze rewitalizacji w Nowym Dworze Gdańskim	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2027
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Nowy Dwór Gdański	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 Adaptacja obiektów w centrum Nowego Dworu Gdańskiego do pełnienia funkcji społecznych Moduł III b: Adaptacja budynku parafialnego Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Nowym Dworze Gdańskim do pełnienia funkcji społecznych – Placówki Wsparcia Dziennego.	Projekt obejmuje 1 zadanie. Zadanie 1. Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci, młodzieży i ich rodzin na obszarze rewitalizacji. Działania w ramach PWD zostaną zlecone NGO (m.in. poradnictwo specjalistyczne, zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe). Celem projektu jest zwiększenie dostępu do zdeinstytucjonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych w zakresie wsparcia dziennego dzieci i młodzieży , wspierające rodzinę w prawidłowym jej funkcjonowaniu na obszarze rewitalizacji. Efektem projektu będzie organizacja usług społecznych w formie nowoutworzonej Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci, młodzieży i ich rodzin doświadczających problemów opiekuńczo wychowawczych w budynku parafialnym Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Nowym Dworze Gdańskim zaadoptowanym w ramach projektu. Zadanie jest zintegrowane z Działaniem 7.1. Rewitalizacja zdegradowanego obszaru miejskiego w centrum Nowego Dworu Gdańskiego

3 PROJEKT – działanie 2.4 Efektywność energetyczna – programy rewitalizacji	
Tytuł projektu: Kompleksowa termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przeznaczonego do pełnienia funkcji społecznych	Planowany rok rozpoczęcia realizacji: 2026
Nazwa Wnioskodawcy: Gmina Nowy Dwór Gdański	Planowany rok zakończenia realizacji: 2029
Numery i nazwy przedsięwzięć z GPR składające się na projekt	Syntetyczny opis projektu ze wskazaniem celu i efektów jego realizacji:
PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1 Adaptacja obiektów w centrum Nowego Dworu Gdańskiego do pełnienia funkcji społecznych Moduł III a: Adaptacja budynku parafialnego Parafii p.w. Przemienienia Pańskiego w Nowym Dworze Gdańskim do pełnienia funkcji społecznych – Placówki Wsparcia Dziennego.	Projekt obejmuje 1 zadanie. Zadanie 1: Kompleksowa termomodernizacja budynku użyteczności publicznej przy ul. Michała Drzymały 3 przeznaczonego do pełnienia funkcji społecznych. Celem projektu jest poprawa efektywności energetycznej obiektu użyteczności publicznej przeznaczonego do realizacji zdeinstytucjonalizowanych i zintegrowanych usług społecznych w zakresie wsparcia dziennego dzieci i młodzieży oraz ich rodzin na obszarze rewitalizacji. Efektem projektu będzie zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza oraz zmniejszenie zużycia energii elektrycznej i ciepłej, w budynku, w którym utworzone zostaną nowe miejsca usług wsparcia dziennego dzieci i młodzieży oraz ich rodzin w postaci Placówki Wsparcia Dziennego. Budynek jest własnością Parafii, zostanie użyczony gminie na czas realizacji projektów w ramach rewitalizacji oraz okresu trwałości. Budynek jest wpisany do gminnej ewidencji zabytków.

II. Informacja na temat sposobu wyboru projektów¹

1. Uzasadnienie realizacji zadań w ramach rewitalizacji:

1. Kryteria wyboru do GPR:

Przedsięwzięcia do realizacji w ramach GPR zostały wybrane podczas otwartego naboru w ramach konsultacji społecznych. Zadania mógł zgłaszać każdy mieszkaniec, instytucyjna, NGO itd. Następnie podczas otwartych warsztatów lista została ostatecznie zweryfikowana i ustalona, w przypadku jednego przedsięwzięcia rozszerzona.

Zadania ujęte w ramach poszczególnych projektów zostały wybrane do GPR zgodnie z kryteriami:

- Budynek Parafii znajduje się na obszarze rewitalizacji, zidentyfikowanym jako dotknięty zjawiskami kryzysowymi, w tym: wykluczeniem społecznym, brakiem dostępu do usług społecznych, złą kondycją techniczną budynków i niską aktywnością mieszkańców.
- Zadania wpisują się w cele GPR, m.in. poprawę jakości życia mieszkańców, rozwój usług społecznych, aktywizację młodzieży i poprawę efektywności energetycznej zasobów.
- Wybór zadań uzasadniono ich potencjalnym wpływem na ograniczenie problemów zdiagnozowanych w szczegółowej diagnozie GPR (np. niska aktywność społeczna młodzieży, brak oferty wsparcia dziennego, ubóstwo energetyczne, niski standard techniczny infrastruktury społecznej).
- Wskazano, że projekt odpowiada na zidentyfikowane potrzeby społeczności lokalnej i umożliwia rozwój zintegrowanych działań społeczno-infrastrukturalnych

Wskazane zadania odpowiadają na następujące problemy:

- Problemy społeczne: postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wysoki udział osób ze szczególnymi potrzebami wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, co wymaga dostosowania przestrzeni i usług, niski poziom integracji (szczególnie wśród młodzieży i osób starszych), brak przestrzeni dla rozwoju organizacji pozarządowych, niska aktywność gospodarcza mieszkańców, wysoki poziom ubóstwa, występowanie zjawisk patologicznych wśród rodzin, ograniczone szanse znalezienia pracy dla osób z niepełnosprawnościami. Aktywizacja w ramach usług społecznych pomoże w poprawie sytuacji ekonomicznej lokalnej społeczności.
- Ograniczony dostęp do usług społecznych: na obszarze rewitalizacji brakuje dostępu do istotnych usług społecznych. Przeznaczenie budynków na takie cele zwiększy dostępność tych usług dla lokalnej społeczności, w tym osób ze szczególnymi potrzebami.
- Niska integracja mieszkańców: w granicach obszaru rewitalizacji dostrzega się niską integrację wśród różnorodnych grup mieszkańców, szczególnie osób młodych i seniorów. Częściowo wynika to z braku atrakcyjnych miejsc spotkań, a także potrzebą integracji niesformalizowanej.
- Zły stan techniczny infrastruktury społecznej: na terenie rewitalizacji zlokalizowane są budynki w złym stanie technicznym. Część z nich jest użytkowana częściowo lub wyłączona z użytku. Stanowią one nieestetyczny element krajobrazu miejskiego. Budynki wymagają znacznych nakładów finansowych na remonty i modernizacje, w tym dostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami. Opuszczone i zniszczone budynki są narażone na postępującą degradację. Remont tych budynków na cele społeczne zwiększy obecność ludzi i działań w tych obszarach, co w efekcie ograniczy negatywne zjawiska.
- Konieczność dostosowania budynków do wymagań dotyczących zrównoważonego rozwoju: współczesne standardy wymagają zastosowania rozwiązań prowadzących do zmniejszenia energochłonności oraz redukcji emisji CO₂, co wymusza kompleksową termomodernizację budynków oraz wymianę źródeł ciepła na ekologiczne.

¹ Jak dokonano wyboru projektów w celu ujęcia ich w przedmiotowym programie rewitalizacji, w tym wskazanie kryteriów wyboru. Należy opisać, w jaki sposób w proces wyboru projektów zaangażowani byli interesariusze rewitalizacji, partnerzy społeczno-gospodarczy oraz właściwe podmioty.

2. Zaangażowanie interesariuszy i partnerów społeczno-gospodarczych:

Planowane działania rewitalizacyjne były i są konsultowane na każdym etapie. Konsultacje prowadzone od kwietnia do października 2023 roku są prowadzone w sposób formalny: poprzez ankiety, warsztaty, spotkania, spacer studyjne itp. oraz podczas spotkań, w tym spotkań nieformalnych z Radą Seniorów, Młodzieżową Radą Miejską, Radnymi, przedstawicielami instytucji kultury i szkół, organizacjami pozarządowymi, mieszkańcami, przedsiębiorcami itd. Proces rewitalizacji prowadzono partycypacyjnie, z udziałem: jednostek organizacyjnych gminy (np. MOPS), przedstawicieli wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, lokalnych liderów oraz duchowieństwa. Konsultacje dotyczyły wyznaczenia obszaru rewitalizacji, przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz dokumentu projektu GPR.

- Odbyły się konsultacje społeczne, spotkania otwarte i warsztaty, które umożliwiły zgłoszenie pomysłów i opinii dot. priorytetów działań.
- Partnerzy społeczni, w tym organizacje pozarządowe działające na rzecz dzieci i młodzieży, aktywnie uczestniczyli w procesie diagnozy i planowania interwencji w GPR.
- Zadania są efektem dialogu z lokalną społecznością i mają na celu włączenie różnych grup, w tym młodzieży i osób zagrożonych wykluczeniem, w proces zmiany społecznej.

3. Ustalenie lokalizacji działań społecznych (budynek parafii):

- Budynek parafii zlokalizowany przy ul. Drzymały 3 znajduje się w sercu obszaru rewitalizacji, w miejscu o dużym natężeniu problemów społecznych.
- Lokalizacja została wskazana w wyniku konsultacji z MOPS, organizacjami pozarządowymi oraz młodzieżą (reprezentowaną przez Młodzieżową Radę Miejską), które potwierdziły zasadność tej lokalizacji.
- Organizacje potencjalnie prowadzące działania w budynku były zaangażowane na etapie planowania i zgłosiły gotowość współpracy.
- Lokalna społeczność potwierdziła, że budynek ten jest najlepiej przystosowany (lokalizacja, dostępność) do prowadzenia działań społecznych. (konsultacje Radą Młodzieżową i Radą Seniorów na etapie opracowywania GPR i negocjacji karty projektu) Odbiorcy usług z działań EFS+ znajdują się w bliskim sąsiedztwie.
- Odbywały się również spotkania z mieszkańcami i młodzieżą, które pozwoliły poznać ich potrzeby i oczekiwania względem przyszłej funkcji budynku .

4. Kryteria wyboru zadań do finansowania ze środków FEP:

Wybór zadania polegającego na utworzeniu placówki wsparcia dziennego dla młodzieży w budynku parafii Przemienienia Pańskiego w Nowym Dworze Gdańskim został dokonany w oparciu o szczegółową diagnozę GPR oraz analizę zgodności z celami i typami projektów kwalifikujących się do dofinansowania w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza na lata 2021–2027. Realizacja tego zadania doskonale wpisuje się w kluczowe działania programu rewitalizacji w ramach FEP 2021-2027:

a. Działanie FEP.M.05.19 – Usługi społeczne i zdrowotne – programy rewitalizacji (EFS+):

Placówka wsparcia dziennego dla młodzieży odpowiada bezpośrednio na cele tego działania, które wspiera rozwój usług społecznych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem, w tym dzieci i młodzieży z obszarów rewitalizowanych. W szczególności:

- Umożliwi codzienne wsparcie rozwojowe, wychowawcze i edukacyjne dla młodych osób, szczególnie zagrożonych marginalizacją społeczną.
- Pomoże przeciwdziałać problemom zidentyfikowanym w diagnozie GPR, takim jak: niedostatek oferty dla młodzieży, problemy wychowawcze, uzależnienia, niska aktywność społeczna i brak bezpiecznych przestrzeni do integracji.
- Działalność placówki będzie wspierana we współpracy z MGOPS oraz organizacjami pozarządowymi.

- Projekt ten sprzyja włączeniu społecznemu młodzieży, wzmocnieniu ich kompetencji społecznych oraz zapobieganiu przedwczesnemu wypadaniu z systemu edukacji.
- Wybór zadania był również motywowany faktem, że placówka będzie funkcjonować w budynku usytuowanym w centrum obszaru rewitalizacji, co zapewni łatwy dostęp dla potencjalnych odbiorców usług oraz w budynku, który pełnił podobną funkcję w przeszłości i wpisuje się tym samym w ideę rewitalizacji – ożywiana na nowo miejsca, które z powodu złego stanu technicznego budynku nie mogło dłużej funkcjonować.

b. Działanie FEPM.07.01 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich (EFRR):

Utworzenie placówki wsparcia dziennego odbywa się w ramach szerszego projektu zintegrowanego, obejmującego również adaptację i remont budynku, którego celem jest nadanie mu nowej funkcji społecznej. W ramach działania FEPM.07.01 wspierane są projekty rewitalizacji przestrzeni publicznej i budynków, które służą lokalnym społecznościom i przyczyniają się do aktywizacji społeczno-gospodarczej zdegradowanych obszarów.

- Budynek parafii zostanie kompleksowo przystosowany do prowadzenia wysokiej jakości usług społecznych, co przywróci mu pełną funkcjonalność i zwiększy jego dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami.
- Działanie przyczynia się do ożywienia społeczno-przestrzennego obszaru oraz zwiększenia atrakcyjności miejsca dla mieszkańców.
- Projekt realizuje zasadę komplementarności społecznej i przestrzennej, łącząc inwestycję infrastrukturalną z usługą społeczną o stałym, trwałym oddziaływaniu.

Na dalszym etapie inwestycja została rozszerzona o działania z zakresu efektywności energetycznej, ujęte w działaniu FEPM.02.04, co dodatkowo zwiększa jej wartość środowiskową i ekonomiczną:

c. Działanie FEPM.02.04 – Efektywność energetyczna – programy rewitalizacji (EFRR):

W ramach tego działania realizowana będzie termomodernizacja budynku parafii.

Zadanie to:

- pozwoli na zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych placówki i zwiększy jej trwałość
- przyczyni się do redukcji emisji CO₂ i poprawy jakości powietrza,
- wpisuje się w zasadę "nie czynienia poważnych szkód" (DNSH) i cele klimatyczne UE.

III. Powiązania między projektami wraz z opisem

	1 PROJEKT	2 PROJEKT	3 PROJEKT
1 PROJEKT – Działanie 7.1		Działania społeczne będą realizowane w zaadoptowanej na potrzeby realizacji usług społecznych infrastrukturze	Inwestycje w ramach obu projektów są komplementarne, dotyczą tego samego budynku
2 PROJEKT – Działanie 5.19	Działania społeczne będą realizowane w zaadoptowanej na potrzeby realizacji usług społecznych infrastrukturze		Odbiorcami działań społecznych będą podopieczni Placówki Wsparcia Dziennego.
3 PROJEKT – Działanie 2.4	Inwestycje w ramach obu projektów są komplementarne, dotyczą tego samego budynku	Odbiorcami działań społecznych będą podopieczni Placówki Wsparcia Dziennego.	

Uzasadnienie

Zasady oraz tryb przygotowywania, prowadzenia i oceny rewitalizacji określone zostały w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej realizacja w zakresie właściwości stanowią zadania własne gminy. Proces rewitalizacji prowadzony jest na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji, w związku z czym Rada Miejska w Nowym Dworze Gdańskim podjęła uchwałę nr 478/LXX/2023 z dnia 24 sierpnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033.

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych (diagnoza została opracowana zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji). Tak przeprowadzona analiza pozwoliła dokonać pełnej diagnozy problemów i zagrożeń, wskazać obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych, a w konsekwencji wyznaczyć obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. To na nich ostatecznie zdefiniowano katalog działań, które – konsekwentnie wdrażane i realizowane – będą prowadziły do sukcesywnego wychodzenia z sytuacji kryzysowej lub przynajmniej minimalizowania jej skutków. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach winny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych, ale również z innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, także różnych środków, w tym właśnie zarówno publicznych, jak i prywatnych pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Gminny Program Rewitalizacji współtworzony był przy udziale interesariuszy rewitalizacji w postaci uczestnictwa w warsztatach rewitalizacyjnych oraz spacerze z wizją lokalną. Po ukończeniu prac nad projektem, został on szeroko konsultowany w dniach od 7 lutego 2024 r. do 7 marca 2024 r. Uwagi można było zgłaszać w formie papierowej lub elektronicznej, w postaci odpowiedzi na ankiety oraz podczas spotkania konsultacyjnego, które przeprowadzono dnia 23 lutego 2024 r. Etap konsultacji zakończyła publikacja sprawozdania z ich przebiegu z odniesieniem się do uwag.

Ostatnim etapem było opiniowanie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji przez instytucje wskazane w art. 17, ust. 2, pkt 4 ustawy o rewitalizacji: zarząd właściwego powiatu, zarząd właściwego województwa, właściwego wojewodę, właściwe organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa, właściwego komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej, właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną, operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych, Komitet Rewitalizacji, Krajowy Zasób Nieruchomości, o którym mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz. U. z 2020 r. poz. 1100 i 2127 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223), właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, właściwego dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Zgodnie z opinią przedstawioną w piśmie z 15.05.2024 r. znak: RDOŚ-Gd-WOO.410.21.2024.SH.1 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku, a także zgodnie z pismem otrzymanym 23.02.2024 r. od Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gdańsku znak ONS.9022.16.5.2024.MG, uzgodnione zostało odstąpienie od konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Gminnego Programu Rewitalizacji.

Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2024-2033, umożliwi prowadzenie w Gminie Nowy Dwór Gdański przez interesariuszy kompleksowego i zaplanowanego procesu rewitalizacji oraz uruchomi narzędzia i instrumenty jego wsparcia. W związku z tym zasadne jest przyjęcie wyżej wymienionego dokumentu.